
KULTUR I VÄST

Verksamhetsplaner 2019

Innehåll

Inledning	3
Arrangörsutveckling	4
Dans	9
Film och rörlig bild	15
Konstartsövergripande utvecklingsarbete	22
Litteratur	26
Musik	33
Samtida konst, arkitektur, form och design	38
Teater	45
Administration och IT	50
Barn och unga	54
Bibliotek	59
Kommunikation	63
Kultur och jämställdhet	70
Kultur och samhällsutveckling	74
Tillgänglighet	79

Inledning

Kultur i Västs uppgift är att stödja och umeckla kulturlivet i dess vidaste bemärkelse och genomkulturen främja utvecklingen av samhället. Kultur i Västs verksamhet ska bidra till förverkligandet av visionen om Det goda livet. Kultur i Västs verksamhet 2018 bygger på Västra Götalandsregionens styrande dokument, främst Kulturstrategi – En mötesplats i världen och Västra Götaland 2020 – Strategi för tillväxt.

Verksamheten tar sin utgångspunkt i Kultur-nämndens uppdrag för perioden 2018-2020 (se nedan) och i Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019. Bibliotekslagen styr den verksamheten.

All verksamhet i Kultur i Väst ska utgå ifrån ett rättighetsbaserat arbetssätt utifrån Kultur-nämndens riktlinjer för strategiområdet Vidgat deltagande – rätten att delta i kulturlivet.

Kultur i Västs verksamhet bedrivs i ett flertal verksamhetsområden som innefattar alla konst-arter men också arrangörsutveckling, bibliotek, kultur som samhällsutveckling, kultur för barn och unga samt kultur och mänskliga rättigheter. Till detta kommer stabsfunktionerna administration/IT och kommunikation.

Kultur i Västs är en samverkansaktör. Vår sam-lade bredd av kompetenser utgör en unik utvecklingsresurs för hela kulturlivet. De olika verksamheterna verkar inom respektive specifika områden med de olika inriktning och förutsättningar som finns inom dessa. Varje område har en egen verksamhetsplan som arbetats fram i samråd med berörda medarbetare. Tillsammans utgör dessa planer Kultur i Västs verksamhetsplan 2018.

Planen är antagen av styrelsen 28 nov 2018 i samband med beslut om budget 2018.

Uppdrag 2018–2020

Kultur i Väst har ett uppdrag från regionenskulturnämnd för perioden 2018-2020. I uppdraget beskrivs förvaltningens utvecklingsstrategi, kvalitetsutveckling och regionala roll som fokuserar

förvaltningens övergripande styrning och ledning. I uppdraget finns 4 mål med tillhörande delmål och indikatorer.

Förvaltningsövergripande prioriteringar 2019

Kultur i Väst har en omfattande och diversifierad verksamhet med stora möjligheter men som också står inför ett flertal utmaningar de närmaste åren. Frågor som rör ekonomi, kompetensutveckling och ledarskap tillsammans med varumärkesarbete och mer kvalificerad uppföljning/analys står i fokus för ledningens strategiska diskussioner och framtidsanalys.

Under 2019 kommer frågor som rör förvaltningens gemensamma processer att bli föremål för ledningens fortsatta analysarbete. Styrelsen har fattat beslut om att analysen ska resultera i en samlad strategi och plan för Kultur i Västs utveckling på fem års sikt. Strategin ska färdigställas under 2019.

Sammantaget har styrelsen fattat beslut om fem särskilda satsningar under 2019.

- Ta fram utvecklingsstrategi för de kommande fem åren
- Utveckla nya metoder för kunskapsdelning i förvaltningen
- Förbättra systemen för att kurs- och fortbildningsadministration
- Utveckla stödet till den kommunala kulturskolan
- Utveckla och stärka arbetet med Media- och informationskunnighet/MIK

Under 2019 flyttar förvaltningen till Nya Regions Hus i Göteborg. Detta innebär ett omfattande förberedelse- och implementeringsarbete under hela året. Ett särskilt internt projekt bedrivs för att förbereda chefer och medarbetare på övergången till ett aktivitetsbaserat och i hög grad digitaliserat arbetssätt.

Ett flertal utredningar och översyner som berör Kultur i Västs verksamhet har gjorts de senaste åren. Under perioden 2018/2019 pågår en översyn av den regionala kulturorganisationen med särskilt fokus på Kultur i Västs verksamhet. Under våren 2019 ska översynen presentera förslag på framtida struktur och organisation för verksamheten som Kultur i Väst bedriver.

Arrangörsutveckling

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna målhorisonter för 2018. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbevakning

Arrangörskap och arrangörer kan ha olika karaktärer och utgångspunkter för sitt engagemang. Vissa arrangörer engagerar sig utifrån en konstart såsom teater, konst eller musik. Vissa arrangörer engagerar sig för en enskild musikgenre såsom kammarmusik, jazz eller hårdrock och vissa arrangörer har sin utgångspunkt i det sociala sammanhanget.

I **större städer** finns det en rad professionella arrangörer såsom gästspelsscener och konstnärsdrivna spelplatser. Här finns professionella

yrkesutövare som har anställning för att arrangera och producera kulturupplevelser men också ett stort antal ideella krafter vars arbete fortsatt skapar mötesplatser i staden. Spelplatser kompletteras ofta med sociala ytor såsom en restaurang eller ett café som tillsammans med scenen och programinnehållet förstärker mötesplatsen och attraherar publik. I mindre städer och på landsbygden utgörs mötesplatserna oftast av samlingslokaler såsom Folkets Hus, bibliotek och kyrkor som härbärgerar olika sorters evenemang och arrangemang som har olika karaktär. I mindre städer och bygder är de ideella krafterna, i högre utsträckning än i större städer, en förutsättning för antalet arrangemang som kan ske och också utgångspunkten för vilka sorters arrangemang som blir möjliga att genomföra.

Från ett kulturpolitiskt perspektiv är arrangörsleden en del av den infrastruktur som möjliggör mötet mellan publik och professionella gästspel vid sidan av de stora institutionerna. Den kulturpolitiska och demokratiska tanken, att oavsett var du bor i Sverige, ska du ha rätt till professionell kultur av nationell och internationell karaktär, är i stor utsträckning beroende av arrangörers förekomst, kraft, möjligheter och professionalitet. Från ett kommunalt perspektiv kan arrangörerna och deras arbete ha stor relevans för den sociala hållbarheten i staden eller bygden. Oavsett vilket perspektiv som tillämpas har arrangörerna en viktig roll att fylla och arbetet med att stärka, stötta, fortbilda nuvarande arrangörer och arbetet med att stimulera och möjliggöra för fler att arrangera är oerhört viktigt för att bibehålla ett vitalt kulturliv och ett socialt hållbart samhälle.

Men ingen arrangör, ingen föreställning eller konsert - utan publiken. Oavsett om du är arrangör, institution eller konstnär vill du att publiken ska hitta till just din föreställning, festival eller konsert. Publikutveckling är ett relativt ungt begrepp där Storbritannien och Beneluxländerna varit föregångare i forskning och tillämpning. Publikutveckling sätter, begreppet till trots, inte publikens utveckling i centrum utan snarare arrangören och institutionernas kunskap om relationen till den egna publiken och den blivande publiken i fokus. Det är med andra ord en kunskap, en praktik och en utveckling av programinnehåll och tilltalssätt där arrangören eller institutionen engagerar sig i och angår den egna publiken och den presumtiva, blivande publiken. Begreppet och dess innehåll har blivit ett allt starkare och bredare fält att manövrera i då den demokratiska rättigheten till kultur, vidgat deltagande och inkludering blir en allt starkare agenda för beslutsfattare och finansärer. Communityarbete, outreach-projekt, kartläggning av population och rekrytering till organisationer med mångfald som syfte är alla verksamhet och åtgärder som syftar till en publikutveckling.

2.2 Aktörer

Det finns många aktörer som arbetar med arrangörer och arrangörsutveckling. Främst genom distribution av monetära arrangörsstöd, genom producentarbete och marknadsföringsstöd och genom arrangörsutbildningar. Nationella aktörer är exempelvis folkrorelsen Riksteatern som arbetar med att förmedla föreställningar till anslutna riksteaterföreningar. I Västra Götaland arbetar Riksteatern Väst som arbetar för anslutna riksteaterföreningar i regionen. Dansnätverket Dansnät Sverige består av institutioner, teatrar, konserthus och teaterföreningar som är arrangörer. Nätverket organiserar sig i parter och underparter som tillsammans arbetar för att presentera den samtida dansen för alla och till rikets alla hörn. En viktig del av nätverkets gemensamma arbete är kunskapsdelning och att öka kunskapen om konstarten hos både publik och arrangörer. Regional Musik i Sverige samlar Sveriges regionala musikinstitutioner. Flertalet av institutionerna arbetar för och med musikarrangörer för att stödja dem med utbud av produktioner och för att liksom Riksteatern arbeta med regionala subventioner, teknisktöd och marknadsföringsstöd. Paraplyorganisationer såsom Musikarrangörer i Samverkan (MAIS) samlar tio musikriksförbund

i olika genrer. De arbetar fortbildande för och med riksförbunden för musikarrangörerna som är anslutna. Samtliga nationella aktörer är aktiva i Västra Götaland i samverkan med regionala aktörer, scener, kommuner eller föreningar.

Regionala aktörer i Västra Götalandsregionen som, förutom Kultur i Väst, arbetar för och med arrangörer är exempelvis KulturUngdom som arbetar för och med unga arrangörer, Vara Konserthus arbetar i samverkan med lokala arrangörer och Riksteatern Väst som fortbildar teaterföreningar, organiserar nätverksträffar och arbetar med utbud. Likaså anordnar olika studieförbund arrangörsutbildningar inom ramen för den egna verksamheten. Innehållet i utbildningarna och nätverksträffar varierar men fokus ligger mycket på praktiska frågor såsom kontraktsskrivning, enklare regelverk kring upphovsrätt, mottagandet av artister och publik, hemsidor, marknadsföring och hur man arbetar med sponsring. Frågor som vidgat deltagande och publikutveckling berörs men är sällan utbildningarnas huvudsakliga fokus.

Aktörer som arbetar med publikutveckling av något slag återfinns både i arrangörsled som hos institutioner och kommuner vilka oftast har det vidgade deltagandet och mångfalden inskrivna i sina uppdrag. Inom regionen finns Regionteater Väst, Vara Konserthus, riksteaterföreningen Selam m. fl.

2.3 Behovs/nulägesanalys

I styrdokument och planer från region och kommuner talas det inte sällan om kulturens viktiga roll för lokal och kommunal utveckling. Festivalers drivkrafter och uppdrag är ofta lätta att uppfatta. Kunskapen om festivalers betydelse för närområdet, kommunen och orten ökar och värdet kan många gånger mätas i form av mer aktivitet på gator och torg, fler hotellnätter och ett lokalt engagemang hos småföretagare, entreprenörer, det lokala kulturlivet och närområdets invånare. Men det kan vara svårare för beslutsfattare och kommuner att se rollen som små arrangörer spelar för platsen de verkar på och hur de i många fall är goda motkrafter i den utmaningar som följer urbanisering och utflyttning och vad det innebär för orten, staden eller närområdet. Till följd av skillnaderna mellan stad och landsbygd kan synen på kultur, konstformernas och generernas möjligheter utmanas och den påverkar invånarnas möjligheter att nås av kulturellt utbud och att delta i kulturella uttryck.

Kommuner, näringsidkare och de ideella arrangörerna utgör stommen för kulturella evenemang i staden eller bygden. Kommuner arrangerar ofta med målgrupper som fokus såsom barn och unga och äldre. De arrangerar dock mer sällan för målgruppen vuxna. De familjeföreställningar som arrangeras samt de ideella föreningarnas programutbud anses ofta vara tillräckligt utbud för målgruppen vuxna.

Näringsidkarnas kulturarrangemang vänder sig ofta till målgruppen vuxna. Arrangemangen stöds sällan av det offentliga och kulturarrangemang som bygger på samarbeten mellan näringsidkare och ideella föreningar stöttas i olika utsträckning i regionen.

De ideella arrangörernas verksamhet bygger på föreningsbenägenhet, tid hos de enskilda medborgarna och hur de ekonomiska stödsystemen fungerar. Ett åldrande föreningsliv och de yngres ovilja att förena sig i äldre organisationsstrukturer leder till stagnation i arrangörsleden. De kommunala verksamhetsstöden kan vara alltför småskaliga för de arrangemang som ska eller önskas bedrivas. Föreningarna har svårt att säkra tillräcklig och hållbar finansiering vilket motverkar långsiktigt arbete. Även kunskap om olika bidragssystem spelar in liksom tid och kapacitet för ansökningar och redovisningar av olika slag. Samtliga arrangörer är alla del av en infrastruktur som erbjuder kultur till medborgarna. Utmaningen för kommunerna är att samordna och ta till vara på de olika aktörernas roller och insatser så att de stödjer och stärker varandra.

Västra Götalands strategi kring vidgat deltagande och civilsamhällets roll för integration, involverar arrangörsleden oavsett om arrangören är en kommun eller en ideell arrangör. Det påverkar deras arbetssätt, prioriteringar och deras sätt att bredda kulturbegreppet. Sociala aktiviteter såsom tipspromenad, fotbollsmatcher, matlagningen jämförs oftare med ett musikuppträde eller en teaterföreställning. Mindre kommuner som saknar eller har få arrangörer utifrån konstform eller musikgenrer har i högre utsträckning fokus på sociala arrangemang.

Konstarts- och genrespecifika arrangörer söker arbetssätt och tillvägagångssätt för att utifrån konstformerna bedriva ett arbete med inkludering och vidgat deltagande. Här kan själva konstformen och genren i sig exkludera invånare som saknar intresse för eller kunskap om konstformen eller genren. Här är publikutvecklingsarbetet

högst relevant att lyfta med kulturprojekt som syftar till dialog med människor och stimulerar det egna deltagandet och den egna kreativiteten. Även evenemang som genererar stolthet över bygd och stad såsom en festival är en del av ett publikutvecklingsarbete. Att söka samarbeten med andra aktörer kan vara ett tillvägagångssätt, att försöka få fler intresserade genom att försöka sänka trösklarna för att närma sig konstformen eller genren kan vara ett tillvägagångssätt. Oavsett kräver samarbeten tid, finansiering och i viss mån ett nytt synsätt på var och varför man producerar eller arrangerar kultur.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

I den genomlysning av musikarrangörer "Allt ljus på arrangörerna" som Kultur i Väst genomförde 2013 framkom att flera av de hinder och den problematik arrangörer står inför idag bidrar till ogynnsamma förhållanden för ett vidgat deltagande. Resultaten från genomlysningen har använts som betydelsefulla utgångspunkter för den strategi som utarbetats för arrangörsutvecklingen på Kultur i Väst. Arrangörsstrategin syftar till att skapa förutsättningar för en långsiktig utveckling av ett kulturliv där utbudet ska spegla och angå många verkligheter, att resurser når fler och där viljan att arrangera möts av likartade förutsättningar i hela regionen.

Strategi för arrangörsutveckling

Strategin lyfter fyra områden av särskild vikt som påverkar arrangörers förutsättningar:

1. Tillgänglighet

Tillgänglighet handlar inte enbart om den fysiska tillgängligheten. Det handlar också om vilka människor som nås och som tar del av konst och kultur. Mångfald, inkluderande och vidgat delta-

gande är en tillgänglighetsfråga och en demokrati-fråga då den offentliga sektorn betalas av alla.

2. Förutsättningar och möjliga roller för mångfald av utbud och publik

Kommuner agerar oftast arrangörer i syftet att säkerställa en bred representation av konstnärliga uttryck för medborgarna. Dessa strukturer kan bidra till att andra tänkbara arrangörer inte alltid identifieras. Det kan också innebära att enskilda arrangörer inte får adekvat stöd och rätt ekonomiska förutsättningar för att arbeta inkluderande och publikutvecklande.

3. Strukturer och värdet av nedlagt arbete

Arrangörers förutsättningar att verka och utvecklas lokalt hanteras inte alltid strukturerat. Det försvårar möjligheterna till likartade förutsättningar för arrangörer i regionen. Arrangörerna tillhandahåller viktiga mötesplatser för kommuner och invånare, vilket inte alltid formuleras eller värdesätts i de kommunala strukturerna. Vi vill lyfta att arrangörers värde för den lokal attraktionskraft bör uppmärksammas och tydliggöras.

4. Utvecklingen av arrangörer och deras omvärld

Arrangörsbegreppet håller på att relativiseras och arrangörskapet utvecklas. Nya former av aktörer träder fram där gränserna mellan utövare, arrangör och producent suddas ut. Arrangörer efterfrågar mer och andra resurser för uppstart och bibehållen kontinuitet i sin verksamhet vilket kommer att ställa nya krav på främjarorganisationer och bidragsorganisationer.

Kultur i Väst ska vara en utvecklingsaktör som i dialog med andra skapar samarbetar och verksamhet tillsammans med andra aktörer. Det är även i samarbetet med andra som vi kan arbeta med samtliga av strategins fyra områden och samspela med uppdragens givna målgrupper och samarbetsparter.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

- Arrangörsutvecklingen ska stärka samverkan mellan kommuner och lokala kulturarrangörer.

Detta gör vi genom att

Arrangörsutvecklingens arbetsformer är: öka kunskap, utveckla kompetenser och stärka strukturer. Genom dessa arbetsformer bedriver Kultur i Väst arrangörs- och publikutveckling. Med gemensamma verktyg såsom evenemang och nätverk, ska vi arbeta för att vidga deltagandet och öka kapaciteter mellan aktörer och målgrupper. Genom partnerskap med regionala aktörer och genom att agera plattform för olika slags nätverk skapar vi en grundläggande struktur för arrangörs- och publikutveckling i VGR. Under 2019 sätter vi fokus på arrangörer och deras roll för kulturen utanför storstaden. Detta gör vi genom att följa upp konferensen Vem bestämmer över kulturen på landsbygden? I samverkan med kommuner i VGR implementerar vi metoder för ungt arrangörskap och skapar kunskap kring ungt festivalarrangörskap inom ramen för skolan. Vi arbetar med att öka och fördjupa kunskapen för regionala institutioner kring publikarbete med publiken i fokus.

Detta följer vi upp genom att

Kvantitativ uppföljning av aktiviteterna. Effektvärderingar av gjorda insatser och projekt. Kvalitativ uppföljning av aktiviteter genom intervjuer och enkäter. Gemensam kunskapsdelning med arbetsgrupperna arrangörsutveckling, festivalplattform och RePublik.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet

Verksamhetsmål

- RePublik ska samla och sprida kunskap inom publikutveckling till offentligt finansierad konst- och kulturverksamhet.
- RePublik ska utveckla fortbildningsinsatser inom publikutveckling i samverkan med nationell och internationell forskning och expertis.
- RePublik ska verka för att stärka relationen mellan den offentliga konst- och kulturen och publiken.

Detta gör vi genom att

Vi arbetar med att öka och fördjupa kunskapen

för regionala institutioner kring publikarbete med publiken i fokus. Genom sökta partnerskap skapar vi en plattform för publikarbete där fortbildning i form av seminarier, inspirationsföreläsningar och workshops erbjuds.

Detta följer vi upp genom att

Kvantitativ uppföljning av aktiviteterna. Effektivvärderingar av gjorda insatser och projekt. Kvalitativ uppföljning av aktiviteter genom intervjuer och enkäter. Gemensam kunskapsdelning med arbetsgrupperna arrangörsutveckling, festivalplattform och RePublik.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildningen och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst arbetar med publik- och arrangörsutveckling i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

- Festivalplattformen ska skapa förutsättningar för kunskapsdelning mellan festivaler.
- Festivalplattformen ska skapa möjlighet för festivaler att inhämta ny kunskap från nationella och internationella sammanhang.
- Arrangörsutvecklingen ska verka för att stärka beslutfattares kunskap om ideella arrangörers verksamhet, förutsättningar och betydelse för kommuner i städer, på mindre orter och på landsbygd.
- Arrangörsutvecklingen ska undersöka möjligheten att stärka förutsättningar för nya arrangörer och nya former för engagemang.

Detta gör vi genom att

Arrangörsutvecklingens arbetsformer är: öka kunskap, utveckla kompetenser och stärka strukturer. Genom dessa arbetsformer bedriver Kultur i Väst arrangörs- och publikutveckling. Med gemensamma verktyg såsom evenemang och nätverk, ska vi arbeta för att vidga deltagandet och öka kapaciteter mellan aktörer och målgrupper. Genom partnerskap med regionala aktörer och genom att agera plattform för olika slags nätverk skapar vi en grundläggande struktur för arrangörs- och publikutveckling i VGR.

Detta följer vi upp genom att

Kvantitativ uppföljning av aktiviteterna. Effektivvärderingar av gjorda insatser och projekt. Kvalitativ uppföljning av aktiviteter genom intervjuer och enkäter. Gemensam kunskapsdelning med arbetsgrupperna arrangörsutveckling, festivalplattform och RePublik.

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Dans

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Kulturrådet och Konstnärsnämnden gjorde 2015 en omfattande översyn av statens insatser inom dansområdet (KUR/KN 2015). Av den framgår bland annat följande:

”**Danskonstens sena inträde** i kulturpolitiken återspeglas i områdets svaga infrastruktur. Statens insatser till dansområdet har ökat under senare år men ligger fortfarande på en låg nivå i relation till flera andra konstområden. Staten är den enskilt största finansören av dansområdet. Ett eftersträ-

vansvärt scenario vore att stat, region och kommun hade ett mer jämnt fördelat ekonomiskt åtagande, framför allt genom partnerskap i samproduktion, och genom både stöd till arrangörsled och nationella turnénätverk. Områdets infrastruktur är svag, men danskonsten präglas av en starkt konstnärlig utveckling och visar en konstart i framkant.

Dansområdet präglas av stor rörlighet då danskonstnärer rör sig mellan olika uppdragsgivare och projekt men även mellan olika länder då internationalisering är stark. Antalet institutioner med dansverksamhet är få men de gör ett viktigt arbete med att förmedla dans till publiken i de regioner där de är verksamma. På regional- och kommunalpolitisk nivå har konstområdet generellt haft en svag förankring utanför storstadsområdena. Genom kultursamverkansmodellens genomförande kan dansen få en tydligare roll. Den fria sektorn är primär inom dansområdet, det vill säga att det är här majoriteten av danskonstens upphovspersoner och dansare är verksamma. Det är också inom den fria sektorn som majoriteten av dansföreställningarna produceras. Mot den bakgrunden är statens resurser ojämnt fördelade mellan den fria sektorn och institutioner.”

Dans som kunskapsområde inom den ordinarie skolan används endast undantagsvis och då framför allt med fokus på idrottens uppdrag utifrån läroplanen. Kunskap och kompetens saknas ofta, och många barn och unga saknar kontinuerliga möten med dans som upplevelse eller i eget skapande.

Förutom verksamhet för barn och unga saknas även mötesplatser för invånarnas möte med danskonst utifrån ett vidgat deltagande.

Inför den nuvarande kulturplanen gjordes en genomlysning av dansområdet dels i Göteborg, dels i övriga Västra Götaland. Ett antal områden identifierades som särskilt angelägna att arbeta vidare med 2016–2019, bland annat att

- skapa förutsättningar för ett nationellt dansnätverk för barn och unga inom ramen för Dansnätverk Sverige
- ge koreografer, dansare och pedagoger ökade möjligheter till fortbildning
- komplettera de treåriga yrkesutbildningarna i nutida dans med ett fjärde övergångsår
- skapa en samlad produktionsmiljö för dansens aktörer i samarbete med Göteborgs Stad
- skapa nya scener för produktion och gästspel på minst tre platser i regionen (kallat Danslyftet).

Kultur i Väst fick i uppdrag att ta fram ett förslag för ett nationellt dansnätverk för barn och unga samt att vara en sammanhållande part i arbetet med att skapa nya scener för produktion och gästspel. Under 2017 lämnade vi in vårt förslag och arbetet med platserna för Danslyftet har formrats. Nu, i oktober 2018, kan vi se att det har gett resultat samtidigt som delar av det önskade läget har uteblivit på grund av yttre omständigheter, till exempel ett stort besparingskrav i Uddevalla. Det visar dels på svårigheterna att bygga strukturer, dels på att hållbar utveckling kräver resurser, realistiska förutsättningar och en stabil omvärld.

2.2 Aktörer

Nationella aktörer

Det finns ett fåtal nationella aktörer inom danssektorn.

Dansnät Sverige startade 2006. Nätverket har inget statligt kulturpolitiskt uppdrag utan är ett fristående nätverk där scener, kommuner, regioner och län samverkar kring ett gemensamt uppdrag att möjliggöra turnéer för scenkonst med nationella och internationella koreografer och kompanier. Kultur i Väst är en aktiv part i detta nätverk och huvudpart för Västra Götalandsregionen. Det innebär att de kommuner och scener som är knutna till Dansnät Sverige är underparter. Kultur i Väst stöttar dessa aktörer i olika frågor knutna till Dansnät Sverige.

Riksteatern fick inför 2014 ett utökat uppdrag från regeringen inom dansområdet och tillsatte då en danschef. Riksteatern arbetar med att stärka svenskt dansliv, inklusive Cullbergbaletten, och av Kulturrådets och Konstnärsnämndens tidigare nämnda översyn framgår följande:

”Cullbergbaletten ser sig som en pådrivande aktör för att utveckla den samtida dansen i Sverige och vill också arbeta med unga koreografer. Teaterföreningarna ska stärkas och rikta sig tydligare mot dansområdet genom samverkan och samarbete med de aktörer som finns lokalt och regionalt. Riksteatern kommer att samarbeta med bland andra Dansnät Sverige, länsteatrar och danskonsulenter för att stärka arrangörsledet i sitt arbete med publiken och relationen till dansutövarna. Riksteatern kommer förutom Cullbergbalettens repertoar även att erbjuda arrangörerna dansproduktioner från det fria konstlivet samt från dansinstitutionerna. Utövarna får ta del av Riksteaterns expertis i fråga om turnéproduktion och publikmötet.”

Dansalliansen är en arbetsmarknads- och kulturpolitisk verksamhet som har i uppdrag att erbjuda en grundanställning till frilansande dansare. Dansalliansens uppgift är att stärka de frilansande dansarnas position och därmed det fria danslivet. Man riktar sig till de mest verksamma inom den offentligt stödda dansen.

Dansens Hus i Stockholm visar dansgästspel men har inte något eget kompani eller någon egen konstnärlig verksamhet.

Samarbetsrådet för regional dansutveckling (SRD) består av danskonsulenter och dansutvecklare i 19 av Sveriges 21 län och regioner. Rådet samverkar vad gäller bland annat Community och Skapa dans.

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. Den övergripande uppgiften är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur. Myndigheten ska också analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Västra Götalandsregionen har träffat avtal med Konstnärsnämnden om internationell residens-

verksamhet. Kultur i Väst är den operativa parten i detta avtal.

Konstnärsnämndens internationella dansresidens (KID) genomförs i samverkan med ett antal Göteborgsbaserade dansorganisationer.

Regionala aktörer

Västra Götalandsregionen driver den enda institution i Sverige med samtida dans för barn och unga på regelbunden basis – **Regionteater Väst (RTV)**. Regionteatern är en turnerande verksamhet med god kännedom om kommunerna och deras olika förutsättningar. Regionteater Väst har ett system där de skriver avtal med ett par kommuner per år, vilket innebär extra satsningar på dans alternativt teater i dessa kommuner under ett år. Här samverkar Regionteater Väst och Kultur i Väst till viss del, men det finns troligen fler synergieffekter att vinna.

Göteborgsoperans danskompani är ett av Nordens största danskompanier. Göteborgsoperan är ett helägt bolag till Västra Götalandsregionen och innehar även statligt stöd. I uppdraget ingår att sprida verksamheten i hela Västra Götaland.

Vara Konserthus har ett regionalt uppdrag att visa och verka för dans.

Danscentrum Väst har ett regionalt uppdrag att driva frågor för deras medlemmar och skapa en god dansmiljö. Deras kärnverksamhet är service till medlemmarna, frilansade professionella dansare och koreografer. Detta sker bland annat genom den dagliga träning som erbjuds medlemmarna i verksamhetens studio i Göteborg.

Riksteatern Väst är Riksteaterns regionala verksamhet. Verksamheten satsar på att stimulera och fortbilda sina teaterföreningar samt att visa mer dans och särskilt satsa på dans för cirka tio föreningar. Riksteater Väst driver även dansresidens inom Västra Götaland.

Kulturakademien Trappan har verksamhetsmedel från Västra Götalandsregionen för att löpande tillhandahålla fortbildning för professionella utövare inom scen, film, foto och media. Verksamheten samverkar med Dansalliansen och Danscentrum Väst.

Västra Götalandsregionens satsning på Danslyftet innebär att fyra kommuner/verksamheter har fått ett förstärkt uppdrag att arbeta med att visa eller stärka möjligheterna att visa dans.

Regionalt arrangörstöd för barn och unga gav 2017 möjlighet för 9 900 elever att möta dans på olika platser i regionen?

Lokala och kommunala aktörer

De flesta dansutövare i Västra Götaland är verksamma i Göteborg. Det finns olika grupperingar av utövare inom olika genrer, till exempel samtida dans, urban dans och musikal. Enligt Statistiska centralbyrån finns det 152 utövare inom dans i Västra Götaland, varav 136 i Storgöteborg.

Konstnärsnämndens rapport 2016 uppgav att det fanns 152 verksamma dansare i Västra Götaland. Enligt Johan Lundblads rapport från 2016 hade Danscentrum Väst 126 medlemmar.

Göteborg Stad har en dansutvecklare och danskonsulent anställda, vilka båda samverkar nära med Kultur i Väst. Göteborgs Stad driver Dans- och teaterfestivalen som är en biennial för aktuell scenkonst samt turnéverksamheten Dansbanan, där barn och unga regelbundet får möta dans.

I **Tanum** finns verksamheten Vitlycke Centre for Performing Arts som på några år skapat en kreativ och spännande plats i landsbygdsmiljö. Här finns tillgång till två studior och teknisk utrustning. Här sker många residens, festivaler och internationella utbyten. I Gerlesborg finns också en verksamhet som arbetar med rörelse, fysisk teater och scenkonst.

Uddevalla, Borås, Göteborg och Vara (genom Vara konserthus) och **Vänersborg** är underparter i Dansnät Sverige samt i Västra Götalandsregionens danslyft. I de fyra förstnämnda visas dans på mer regelbunden basis medan Vänersborg har ett uppdrag som mer fokuserar på att bygga upp arrangörskap inom dans än att visa dans.

I **Göteborg** finns ett antal scener och verksamheter som är viktiga platser för dansen, bland annat Atalante, 3:e våningen och Stora Teatern. Dessa har genom åren inte bara presenterat dans utan innehar även residens samt skapar samtal och möten mellan utövarna. Detta har bidragit till att forma det dansliv som i dag finns i Göteborg.

I **Mölnadal** är streetgruppen Twisted Feet verksam. Gruppen skapar föreställningar, arbetar med ungdomar på många olika sätt och driver en dansskola. Under cirka tio år har de bidragit till att genren har utvecklats och fått ett starkt fäste i västra Sverige.

Många **kulturskolor och musikskolor** i Västra Götalandsregionen erbjuder dans. Exempelvis startade Vänersborg Danspoolen 2012, som erbjuder danspedagogers tjänster till kommunerna i Fyrbodalen. Ett flertal av kommunerna använder dessa pedagoger i kulturskolans regi.

Göteborgs universitet startade (2016) ett ämneslärarprogram i dans och arbetar för att få fler sökande. Det finns ett masterprogram i contemporary performance art där dans och rörelse omfattas, men det saknas en renodlad dansutbildning på högskolenivå. I Göteborg finns även musikalutbildning på Balettakademien samt på Performing Arts School.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

Majoriteten av Västra Götalands aktiva inom dansområdet är bosatta i Göteborg. För fria utövare saknas dock en välfungerande miljö framför allt för produktion och som mötesplats men även för föreställningar. Det saknas även en scen för danskonst för barn och unga. Både Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen har i enskilda och gemensamma beslut formulerat ett antal utvecklingsinsatser för att stärka den fria professionella dansen (KUN 28/1 2016). Det som betonas är produktionsmiljö, fler möten med dansföreställningar för invånarna samt möjlighet till fortbildning för utövarna.

De satsningar som Göteborg Stad och Västra Götalandsregionen beslutat om kan tydligt komma att påverka fältet. Det är dock oklart hur processen fortlöper.

Olika aktörer satsar på residens, på att stimulera det egna skapandet och på att öka antalet dansare och uttryck. Danscentrum Väst har infört sommarresidens, där Kultur i Väst samverkar. Här ligger mycket fokus på att stimulera skapande och på sikt skapa fler arbetstillfällen inom dansen.

Den regionala satsningen på att stärka scenerna i Västra Götaland har pågått i cirka 1,5 år och i oktober 2018 genomfördes en halvtidsavstämning som visar att det finns utmaningar för verksamheterna. Regionutvecklaren på Koncernkontoret kultur kommer se över uppdrag och aktörer, och för Kultur i Västs del är det angeläget att uppdrag och förväntningar är samstämmiga, eftersom det är en ekonomisk utmaning för en mindre kommun att visa samtida dans på kontinuerlig basis utifrån rådande organisationsstrukturer. Det är

också en utmaning att över huvud taget bedriva långsiktigt arbete med dans i mindre kommuner och skapa kontinuerliga möten med dans för olika målgrupper.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper. Baserat på vårt uppdrag samt Göteborgs Stads och Västra Götalandsregionens satsningar på Danslyftet och övriga aktuella frågor inom dansfältet kommer dansverksamheten fokusera på insatser som gynnar utövarnas möjligheter att skapa dans samt utveckla sitt konstnärliga uttryck utifrån ett communityperspektiv. Insatserna görs i nära samarbete med arrangörer med ett arrangörsutvecklande perspektiv. Arbetet med dansresidens har varit ett sätt att stärka dansen och även gjort att dansverksamheten blivit mer relevant för utövarna.

De senaste åren har Kultur i Västs dansverksamhet skapat ett tydligt avtryck inom communitydansen och drivit dessa frågor nationellt. Communitydansen utgår från ett vidgat deltagande och är samtidigt konststartsutvecklade. Det finns dock fortfarande relativt begränsat kunnande om dessa frågor inom branschen och behovet av kunskap är stort.

Communitydansen har därtill många ingångar. Som konstnär är det ett aktuellt fält, och för kommuner (skolor, arrangörer med flera) finns flera utvecklingsperspektiv. Här finns det möjlighet för förvaltningen att samverka kring danskunskap, arrangörskap och kommunutveckling.

Att fortsätta arbetet med de internationella perspektiven är angeläget, och det är fortsatt aktuellt att arbeta inom olika internationella nätverk. Under 2019 inleds arbetet med en större danskonferens i Västra Götaland 2020.

Resurser

- Danskonsulenter – 3,0 tjänster.

2.5 Intern behovsanalys

Vi ser följande behov inför framtiden

- Kultur i Väst har i dag en struktur med verksamhetsområden som arbetar med arrangörskap, barn och unga, festivaler, kulturskolor, mänskliga rättigheter, publikutveckling och samhällsutveckling. Det finns potential för samarbeten där fler personer från Kultur i Väst tar med sig dansfrågan in i olika perspektiv där dans är sekundärt och syftet är att uppfylla andra mål, till exempel samhällsutveckling, publikarbete eller estetiska läroprocesser.
- En övergripande kommunikationsplan.
- Administrativa rutiner för bedömning, hantering och återkoppling av urval inom dans, teater och musik.
- Samordning av riktade insatser för att stärka unga utövare inom dans, teater och musik, vilka är i början av sin karriär.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av kulturskolornas verksamhet.
- Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att barn och unga ges förutsättningar att uppleva, utöva och reflektera kring dans
- verka för att kommuner och institutioner arbetar med vidgat deltagande och dans
- stödja kommunernas arrangörer i arbetet med samtida dans.

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Förmedla kunskap om mötet med dans genom att sprida och lansera handledningar i sju kommuner samt erbjuda fortbildningskurs till kulturskolan.
- Stötta danspedagognätverk genom samverkan med Vänersborgs kommun och kontinuerligt arbete med utbud i den kulturkatalog som förmedlas till kommunerna.
- Var nationell part i Dansnät Sverige och stötta de kommuner som är underparter.

Verksamhets- och metodutveckling

- Driva den regionala delen av det nationella projektet KOKO (kommun koreograf) i Mölndal och ytterligare en kommun
- Vara en samordnande och främjande part i Västra Götalandsregionens danslyft.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Stötta nätverket för communitydans genom stöd till utövare, bidragsgivare, kommuner och kommunala tjänstepersoner
- Fortbilda och sprida kunskap om communitydans genom två större nätverks- och fortbildningsdagar.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa satsningar på och resultat av internationellt arbete.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

Kultur i Väst ska

- samordna residensverksamheter i Västra Götaland
- samordna plattformar och nätverk inom musik, litteratur, dans och samtidskonst
- stödja de självorganiserade konstaktörerna och produktionsplatser för samtidskonst
- samverka med centrubildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer

- stödja utvecklingen av internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att dansfältet samlas och samverkar med fokus på utvecklingsfrågor för dans
- stärka internationella och interkulturella samarbeten och nätverk.

Det gör vi genom

Verksamhets- och metodutveckling

- Samverka kring och planera en danskonferens 2020 med fokus på vidgat deltagande; samverkan sker med Göteborgs Stad, Finland Dance info och ett flertal internationella parter.
- Bedriva residensverksamhet i egen regi och i samverkan med parter från det professionella kulturlivet; för 2019 planeras nio residens.

Stöd och förmedling

- Vara en samordnande och främjande part i Västra Götalandsregionens danslyft, vilket delvis syftar till att stärka det professionella danslivet i Västra Götaland.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Fortbilda och sprida kunskap om att arbeta med communitydans som utövare.
- Driva mötesplatser och nätverk som till exempel dansfrukost och Mixed Mind.
- Arbeta med att höja kvalitet och status på att skapa för barn och unga genom konkret rådgivning och återkoppling om allt från konstnärligt innehåll till turnéanpassning.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa insatser för residensverksamheter
- redovisa insatser och resultat för plattformar och nätverk inom dans
- redovisa resultatet av danslyftet 2016–2019
- redovisa insatser och resultat av samverkan med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjande verksamheter i Västra Götaland
- redovisa arbetet med internationella kontakter

- öka antal utbyten förmedlade av Kultur i Väst mellan professionella kulturverksamheter i Västra Götaland och internationella aktörer.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att kommuner och institutioner arbetar med vidgat deltagande och dans
- stödja kommunernas arrangörer i arbetet med samtida dans.

Det gör vi genom

Fortbildning och kompetensutveckling

- Fortbilda och sprida kunskap om communitydans som verksamhet.

Stöd och förmedling

- Vara en samordnande och främjande part i Västra Götalandsregionens danslyft.

Detta mål följer vi upp genom särskild rapportering; inga aktiviteter planeras här.

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Film och rörlig bild

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes verksamhetsplaner för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Film och rörlig bild är en bransch i stark utveckling; både produktion och konsumtion av film och rörlig bild ökar. Den snabba tekniska/digitala utvecklingen innebär nya, ibland billigare och enklare, möjligheter att producera och sprida film. Utvecklingen påverkar även hur publiken kan se och uppleva – och själva skapa – film. Unga människor bidrar starkt till områdets utveckling, både som konsumenter och producenter, ibland utan att de själva ser det som rörlig bild eller film. Ungas kommunikation sker ofta via

rörliga bilder, men de har inte alltid verktyg för att analysera det de producerar och konsumerar.

Produktion av professionell film i form av film som har ett mål att nå en publik har ökat, om man även beaktar de filmer som skapas utanför det etablerade stödsystemet där Svenska Filminstitutet och regionala fonder som Film i Väst är tongivande. Genom digitala plattformar finns nya sätt att finansiera film, och ny och billigare teknik skapar större möjligheter för independentfilmare att nå en större publik. Den tekniska utvecklingen har lett till att det skapas nya sätt att berätta med film. Virtual reality (VR) är ett exempel på detta, där upplevelsen är interaktiv, påverkansbar och individuell. Även om fältet är i sin linda utvecklas möjligheterna snabbt.

I dag finns dock få ekonomiska stöd för professionella utövare för att arbeta med konstutsvecklande projekt, nya berättelseformer och ny teknik, eftersom befintliga stöd är i huvudsak rena produktionsstöd.

Det nya statliga filmavtalet har nu funnits sedan 2017 och nu börjar man kunna utvärdera denna modell. Under Göteborgs filmfestival 2019 kommer det andra nationella filmpolitiska mötet äga rum med det nya filmavtalet i fokus.

De sju filmpolitiska mål som ska vägleda Filminstitutets arbete är

1. Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
2. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.

3. Filmarvet bevaras, används och utvecklas.
4. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
5. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
6. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
7. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Därutöver ska fyra råd synliggöra parterna i branschens olika perspektiv och intresseområden: **Rådet för filmpedagogiska frågor, Rådet för filmarvsfrågor, Rådet för spridning och visning** och **Rådet för utveckling och produktion.**

På uppdrag av Västra Götalandsregionen och Älvstranden Utveckling AB genomförde förre vd:n av svenska filminstitutet (2009-2011) Bengt Toll en förstudie om att skapa ett filmhus i Göteborg. Denna presenterades våren 2017 och beskriver ett nytt kommersiellt inriktat filmhus med plats för forskning, talangutveckling och filmpedagogisk verksamhet. Detta centrum för rörlig bild beräknas kosta runt en halv miljard kronor och omfattar 3 500 kvadratmeter. Förslaget utreds vidare med målet att det ska stå klart till Göteborgs 400-årsfirande 2021. Hur detta förslag påverkar förvaltningens arbete med filmverksamhet är oklart.

2.2 Aktörer

Nationella aktörer

Kulturrådet hanterar samverkansmodellen och stöttar kommunerna genom filmfrämjande verksamhet. Olika filmsatsningar kan också vara en del av kommuners filmprojekt inom Kulturrådet Skapande skola-projekt. Kulturrådets ser film snarare som ett verktyg för att nå andra mål än rent konstutvecklande, till exempel för att stärka demokrati, deltagande och jämlikhet eller som en del av estetiska läroprocesser. Ingen på Kulturrådet har ett uttalat ansvar för filmfrågor.

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. De övergripande uppgifterna är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, att främja konstnärlig utveckling och att stödja nyskapande

kultur. Myndigheten analyserar och sprider kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt bevakar trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Svenska filminstitutet (SFI) är en stiftelse grundad av staten och filmbranschens organisationer. Uppdraget är att stödja produktion av ny film samt distribution och visning av värdefull film, att bevara och tillgängliggöra det svenska filmarvet och att representera svensk film internationellt. Filminstitutet hade tidigare cirka 16 miljoner kronor per år att fördela ut i regionerna för filmverksamhet inom tre områden: film i skolan, talangutveckling samt visning. Nu fördelas dessa resurser i stället genom samverkansmodellen.

Filmregionerna samlar den regionala filmverksamheten i 19 län/regioner. En gemensam förening för dessa 19 regionala aktörer har funnits sedan 2002, men föreningen reformeras efter det förra filmavtalets slut. Filmregionerna inkluderar även de fyra tidigare regionala produktionscentrumen, bland annat Film i Väst.

Flera regioner har gjort som Västra Götalandsregionen och integrerat det regionala filmresurscentrumet i en regional kulturförvaltning. Andra har profilerat sina regionala filmresurscentrum, där Filmcentrum i Västerbotten och Reaktor Sydost är exempel på detta. Film i Stockholm har delat upp sina verksamheter på ett annat sätt. De har särskilt lyft ut talangutveckling i en egen gren, Filmbasen, och på så sätt spetsat sitt arbete riktat till denna målgrupp på ett framgångsrikt sätt. Vid tillblivelsen av Filmcloud var Filmbasen en förebild. I dag arbetar 12 personer på Film i Stockholm och Filmbasen.

Kulturskolerådet har ett stort intresse för film och vill gärna utveckla hur film och rörlig bild kan användas inom kulturskolan.

Kungliga biblioteket arbetar med filmarvsfrågor. Statens Medieråd som arbetar med medie- och informationskunnighet (MIK) där filmkunnighet är en kompetens.

Regionala aktörer

Enligt Konstnärsnämnden fanns **151 verkamma filmare** i Västra Götalandsregionen 2014.

Västra Götalandsregionen är en välrenommerad filmregion. Här finns internationella aktörer som **Göteborgs Film Festival**, som är en ledande filmfestival i Norden och **Film i Väst**, som är en

av Europas mest betydelsefulla regionala filmfonder och efter Svenska Filminstitutet den väsentligaste finansiären av filmproduktion i Sverige. Film i Väst bidrar till professionell produktion av film i Västra Götaland, främst i och runt Trollhättan, Vänersborg och Göteborg.

Film i Västs roll är arbeta med talangutveckling via produktion, och man är främst är samproducent för film. Talanger som inte är i produktion fångas upp av till exempel Filmcloud (se avsnitt 2.3 nedan).

Animationsfestivalen i Trollhättan (Trolleywood Animation Festival) är en relativt ung aktör. Festivalen genomfördes för tredje gången 2018.

Novemberfestivalen arrangerar SM i kortfilm för unga och andra lokala aktörer. Novemberfestivalen är Sveriges nationella arena för unga filmare. Festivalen utgör en unik årlig mötesplats där filmare och publik kan utbyta erfarenheter, vädra åsikter och knyta nya kontakter över ålders- och regiongränser. Festivalen bjuder på visning av tävlande filmer, seminarier, face to face med aktuella filmpersonligheter, festligheter och inte minst den avslutande prisutdelningen.

Filmutbildningar finns på högskolenivå (**Akademi Valand**) och på **folkhögskolor** i Göteborg och i Kungälv.

Genom **riktade stöd för skolbio** från SFI och det **regionala arrangörsstödet** för barn och unga omfattas cirka 50 600 elever av film. Det noterades för några år sedan att kommunernas användning av det regionala arrangörsstödet för barn och unga inom ramen för film och skolbio hade gått ner, men i och med 2017 års siffror är den trenden är bruten och underlaget har nu ökat tre år i rad.

Under 2017 har flera kommuner och organisationer sökt medel från Svenska Filminstitutet för att utveckla skolbio och filmpedagogik. Totalt sex projekt beviljades stöd i kommunerna Grästorps, Gullspång, Karlsborg, Mölndal, Tibro och Trollhättan.

Skaraborgs skolbioverksamhet ökade kraftigt 2016 och man har behållit verksamheten på den högre nivån 2017. Ytterligare 1 kommun har nu skolbio, vilket betyder att 10 av 15 kommuner i Skaraborg har skolbio. Besöken har dock minskat med 1 procent.

Lokala och kommunala aktörer

Göteborgs Stad har två olika typer av projektstöd för film och ett särskilt stöd till innovation och utveckling av film. Främjare och platser för utövare är bland annat Visual Arena på Lindholmen Science Park, Manusfabriken och Filmkontoret.

Gothenburg Studios är ett produktionsbolag med tre olika affärsområden knutna till sig.

Filmbryggan är en ideell förening som arbetar med filmutbildning för ungdomar och professionellt med filmproduktion.

Det finns **66 aktiva biografer** med regelbundna visningar i Västra Götaland, men fyra kommuner (Bollebygd, Munkedal, Orust och Töreboda) saknar helt biograf. Svenska Bio och SF Bio ingår i dessa 66 biografer.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

De många möjligheterna med den nya tekniken utmärker utvecklingen och behoven inom verksamhetsområdet. Här är virtual reality (VR) den enskilt största frågan. Tekniken öppnar upp för nya sätt att skapa och förmedla berättande, och VR engagerar stort i hela Sverige. Behoven rör bland annat teknikkunskande och visningsplattformar men även kunskap om att skriva och filma för VR.

År 2017 tog Kultur i Väst fram en biograffrapport för Västra Götaland där 55 biografer (exklusive Svenska Bio och SF Bio) tillfrågades om digitaliseringens utmaningar och möjligheter. Svaren visar att tillgången till nya filmer och alternativa visningar ökar. Momshöjningen uppfattas dock som ett orosmoment. Biograferna menade även att utmaningarna består i att löpande rusta biograferna i takt med nya tekniska krav samt att arbeta för att vara en mer relevant och angelägen plats i samhället för olika målgrupper.

Även det ideella engagemanget i föreningslivet är knutet till många biografer, och det behövs en strategisk samverkan mellan kommunerna och biograferna för att en långsiktig positiv progression ska ske, bland annat utifrån de möjligheter som nu finns genom biografernas digitalisering.

I Västra Götalandsregionen fördelas regionala uppdrag kring film på aktörer med olika inriktning. Vikten av samverkan och dialoger mellan

aktörerna i frågor med gemensamma beröringspunkter är avgörande för att förvalta och förädla resultat samt skapa värdefulla synenergieffekter. Talangutveckling är en sådan fråga. Här utvecklar Film i Väst arbetet med talangutveckling via filmproduktion, och Kultur i Väst skapar mötesplatser och broar mellan unga intresserade filmskapare, semiprofessionella filmare och filmbranschen.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

I dag arbetar en medarbetare i delvis två enheter, vilket inte är en optimal lösning.

Filmclouds webbplats behöver. Förvaltningens resurser inom it och kommunikation är här väsentliga. Dessa kostnader bör inte ligga på verksamhetens ansvar.

Kultur i Väst har i dag en struktur med verksamhetsområden som arbetar med arrangörskap, barn och unga, festivaler, kulturskolor, mänskliga rättigheter, publikutveckling och samhällsutveckling. Det finns potential för samarbeten där fler personer från Kultur i Väst tar med sig filmfrågan in i olika perspektiv, där syftet är att uppfylla mål som har att göra med till exempel samhällsutveckling, publikarbete eller estetiska läroprocesser. Det även behövs en övergripande kommunikationsplan för verksamhetsområdet.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll inom alla verksamhetsområden är att vara en tydlig samverkans- och utvecklingsaktör med vår unika kompetens och bredd som utgångspunkt.

Baserat på förvaltningens uppdrag och behoven inom film och rörlig bild samt andra aktörers insatser tar Kultur i Väst en utvecklande, samordnande och nätverkande roll. Det innebär att vi knyter kontakter och utvecklar goda relationer med det fria kulturlivet, ingår i nationella sammanhang som arbetar för filmstrukturerna i stort och systematiskt lyfter särskilt eftersatta frågor.

Utgångspunkten för 2019 är ett fortsatt utövarperspektiv, med prioriteringar på insatser riktat barn och unga samt vidgat deltagande. Vi kommer framför allt att arbeta mer med följande tre områden 2019:

Konst och utövarnas behov

Här ingår direkta insatser för att stärka målgruppen och skapa en kreativ grogrund som gagnar film och rörlig bild. Det handlar om talangutveckling, nationella och internationella utbyten, stöd (Filmcloud) och kompetensutveckling inom VR och andra relevanta transmediala uttryck. Möjligheter till residensverksamhet ska undersökas.

Ungt perspektiv

Här ryms insatser som stödjer filmens utveckling och ungas tillgång till film – att skapa, se och förstå film. Frame som är regionens kortfilmsfestival och mötesplatser för unga utgör en stomme för det egna skapandet. Skolbio ger unga möjlighet att se en mångfald av film samt att arbeta med filmkunnighet som ett sätt att analysera rörlig bild. Filmcloud är också en angelägen arena för unga filmare.

Strukturella frågor som påverkar utövarnas villkor att leva och verka

Här samlas insatser som påverkar filmkreatörers möjlighet att verka i Västra Götaland. Insatserna ska bidra till att fler verksamheter efterfrågar film och filmkompetenser även utanför Göteborgsregionen.

Under flera år har Kultur i Västs filmverksamhet varit drivande i frågor som rör medie- och informationskunnighet (MIK) och bland annat genomfört MIK-dagen för att uppmärksamma hur integrerad filmen är i samhället i dag. Arbetet har gjort avtryck och MIK är i dag en uppmärksammat fråga inom Västra Götalandsregionen. Från 2018/2019 kommer filmverksamheten koncentrera sina resurser och rikta in sig på några specifika perspektiv inom MIK, särskilt film literacy dvs filmkunnighet.

Resurser

3,5 tjänster fördelat på 5 personer med sikte på att det ska var minst 4 tjänster 2019.

2.5 Intern behovsanalys

Jämfört med andra resurscentrum och talangcentrum har Kultur i Västs filmverksamhet förhållandevis få resurser, även om Västra Götalandsregionen som helhet satsar på film. Det behövs en uppräknings av resurser. I dag arbetar en medarbetare i delvis två enheter, vilket inte är en optimal lösning.

Filmclouds webbplats behöver. Förvaltningens resurser inom it och kommunikation är här väsentliga. Dessa kostnader bör inte ligga på verksamhetens ansvar.

Kultur i Väst har i dag en struktur med verksamhetsområden som arbetar med arrangörskap, barn och unga, festivaler, kulturskolor, mänskliga rättigheter, publikutveckling och samhällsutveckling. Det finns potential för samarbeten där fler personer från Kultur i Väst tar med sig filmfrågan in i olika perspektiv, där syftet är att uppfylla mål som har att göra med till exempel samhällsutveckling, publikarbete eller estetiska läroprocesser.

Det även behövs en övergripande kommunikationsplan för verksamhetsområdet.

3. Mål

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av kulturskolornas verksamhet.
- Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att barn och unga har förutsättningar att se, prata om och skapa film och rörlig bild
- verka för att kommunerna har strategier för sin filmverksamhet
- verka för ökad filmkunnighet bland pedagoger, barn och unga samt utövare.

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Främja skolbioverksamhet i kommuner genom utbud i kulturkatalogen, medverka i nationellt strukturarbete, sammankalla en referensgrupp och göra en skolbiorapport.
- Göra olika filmpedagogiska insatser i form av fortbildning och spridning av aktuella handledningar.

- Samverka nationellt genom Filmregionernas grupp Barn och unga.

Verksamhets- och metodutveckling

- Utveckla av MIK-dagen till en filmkunnighetsdag/film i skolan-dag.
- Satsa på Frame Junior i kommuner – uppstart 2019.
- Starta ett nytt strategiskt projekt – Filmlyftet (arbetsnamn). Projektet innehåller två delar: dels övergripande information till kulturchefer om vad en god infrastruktur vad gäller film kan innebära, dels fokus på 2–4 kommuner under 2019 i samarbete med Göteborgs filmfestival och Kultur Ungdom.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Utveckla Frame som nätverk och mötesplats för unga genom visningsfönster för ungas filmer samt workshops, gäster och föreläsningar. Satsa på Frame INTRO.
- Säkerställa att kvalitativa film pedagogiska insatser och workshops i filmskapande finns med i utbudet i Kulturkatalogen på ett sätt som motsvarar kommunernas behov.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

- Kultur i Väst samverkar med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer.
- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av internationella kontakter.

Det gör vi genom

Fortbildning och kompetensutveckling

- Samverka internationellt om talangutveckling via Screen Talent Europé.
- Samverka vid festivaler (till exempel Tempo, Göteborgs filmfestival och CinemAfrica) om workshops och visningar som kan erbjudas filmskapare.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa insatser och resultat för plattformar

och nätverk inom musik, litteratur, dans och samtidskonst

- redovisa insatser och resultat av samverkan med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjande verksamheter i Västra Götaland
- redovisa arbetet med internationella kontakter genom att redovisa antalet utbyten förmedlade av Kultur i Väst mellan professionella kulturverksamheter i Västra Götaland och internationella aktörer.
- Redovisa insats, utfall och förväntat mål i partnersamverkan regionalt, nationellt och internationellt.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst arbetar med talangutveckling och utvecklar stödinsatser för och med unga filmskapare.
- Kultur i Väst arbetar med att stärka filmkunskunskapen och att utveckla biografer till digitala mötesplatser.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att filmare, med huvudsakligt fokus på unga och oetablerade, ges möjlighet att utvecklas
- stärka biograferna i deras verksamhetsutveckling.

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Driva webbplatsen filmcloud.se där vi informerar om, synliggör och kommunicerar insatser riktade till unga vuxna filmutövare.
- Fördela projektstöd (FilmCloud Pitch, FilmCloud Animation Pitch) som stimulerar utveckling och produktion av i första hand kortfilm och dokumentärer.

- Arbeta med rådgivning och handledning.
- Erbjud handledning från professionella.

Verksamhets- och metodutveckling

- Arbeta med satsningen på Prodda i samarbete med Film i Väst.
- Samverka med olika partners för att stimulera konstutveckling inom XR/VR och nya gränssnitt genom nätverk med andra regioner och talangutvecklingscentrum.
- Öka det tekniska stödet till biograferna genom en särskild insats.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Genomföra workshops och talang- och utvecklingsprogram samt erbjuda nätverksbygge och kunskapsutveckling i samarbete med andra aktörer.
- Skapa mötesplatser för filmare t ex Filmfrukost – en mötesplats som synliggör arbetsprocesser och inspirerar till eget skapande.
- Samverka nationellt genom Filmregionernas grupp Talang och Produktion.
- Samverka nationellt genom att delta i nätverket för visning och spridning.
- Samverka internationellt med talangutvecklingscentrum genom Screen Talent Europé.
- Samverka med festivaler (till exempel Tempo, Göteborgs filmfestival och CinemAfrica) om workshops och visning som kan erbjudas filmskapare.
- Stimulera idéutveckling i dokumentärer genom Doc Out West i samarbete med Region Halland och Region Värmland.
- Samverka med DocLounge för att skapa visningstillfälle för korta dokumentärer skapade av unga filmer.
- Arrangera delregionala nätverksträffar för biografer i samverkan med Filminstitutet.
- Genomföra en biografrapport.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa resultat av samverkan med Film i Väst, Göteborg Film Festival och Kultur Ungdom för att utveckla talanger och unga filmskapare i Västra Götaland

- redovisa arbetet med att stärka filmkunnigheten och att utveckla biografer till digitala mötesplatser
- redovisa satsningen Prodda
- Redovisa insats, utfall och förväntat mål i partnersamverkan regionalt, nationellt och internationellt.
- Redovisa och utvärdera arbetet med biografnätverk
- Redovisa och utvärdera satsningen på Frame Junior.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Konstartsovergripande utvecklingsarbete

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

En bärande del av Västra Götalandsregionens kulturstrategi är idén om de kreativa mötena som en drivande faktor för regional utveckling. Nyskapande och kunskapsutveckling, oavsett bransch, sker ofta i de gränssnitt där olika verksamhetsområden, kompetenser och idéer möts. Ibland sker denna utveckling organiskt och oplanerat, ibland medvetet.

Konstartsovergripande utvecklingsarbete är tvådelat. Det handlar dels om samordning av frågor som är relevanta oavsett konstform, dels om

utveckling som uppmuntrar till konstartsovergripande möten.

Utövare arbetar ofta konstartsoverskridande antingen i sin egen konstnärliga praktik eller i konstellationer med andra uttryck, genrer och tekniker, och de senaste åren har festivaler, konferenser och verksamheter som handlar om konstartsovergripande perspektiv blivit allt vanligare. I Stockholm Gather festival och i Malmö The Conference är exempel på konferenser vars idéer utgår från att krocka olika perspektiv där kulturella och kreativa uttryck är en bärande del.

Framtida kulturpolitik kommer vara mer konstartsovergripande av både konstnärliga, praktiska och ekonomiska skäl. Det kommer kräva nya arbetssätt, andra perspektiv och nya former av konstnärliga möten.

2.2 Aktörer

Nationella aktörer

Det finns ett antal statliga aktörer som arbetar övergripande med flera konstarter. Dessa aktörer har i uppdrag att samordna och harmonisera så att deras insatser och stödsystem verkar mer jämlikt mellan olika konstformer.

Kulturrådet har de senaste åren arbetat mer konstartsovergripande och uppmuntrar till att fler ansökningar av detta slag. De har också gjort några särskilda konstartsovergripande satsningar, exempel Kreativa platser som handlar om konstnärliga möten i lokalsamhället. Satsningen omfattar 100 miljoner kronor på tre år och är en del av Äga rum – en regeringssatsning på konst och kultur i vissa bostadsområden.

Konstnärsnämnden har som främsta uppgifter att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur inom fler konstarter. Västra Götalandsregionen har ett avtal med Konstnärsnämnden om internationell residensverksamhet och Kultur i Väst är den operativa parten i avtalet. I detta samarbete har vikten av samordning mellan konstarterna lyfts.

Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS) har till uppgift att verka för ett samarbete mellan sina medlemsorganisationer och främja samförstånd mellan olika konstnärliga och litterära yrkesutövare. KLYS företräder 14 medlemsorganisationer inom områdena ord, ton, scen/film och bild/form.

Regionala aktörer

Region Halland arbetar med konststartsövergripande residensverksamhet samt med olika konstnärsdrivna verksamheter som arbetar mer övergripande.

I **Västra Götaland** arbetar bland annat verksamheter som Göteborg Artist Center, Producentbyrån, Skogen, 3 våningen och Atalante interdisciplinärt men de utgår främst från scenkonst.

Kulturakademien arbetar med fortbildning av professionella utövare inom film, media och scenkonst. Kultur i Västs förvaltning samverkar på olika sätt med flera av dessa verksamheter men då oftast utifrån specifik konstform. Arbetet samordnas sällan inom förvaltningen.

Lokala och kommunala aktörer

På **Konstepidemin** i Göteborg finns 13 Festivalen som vill skapa en plattform och en scen för performance-konst. Detta är en gränsöverskridande scen där bildkonstnärer, musiker, ljudkonstnärer, skådespelare, dansare med flera möts. Det som knyter dem samman är ett gestaltande som kan betraktas som performativt.

I Göteborg anordnas också **Fringe Festival** – en festival som vill vara gränsöverskridande och skapa nya uttrycksformer. Mycket av det som presenteras utgår från scenkonst, performance men också humor.

Stora Teatern är Göteborgs scen för svenska och internationella gästspel, och man presenterar det samtida, utmanande och ibland oväntade inom cirkus, teater, scenkonst, musik och samtal. De an-

ordnar bland annat en samtalsserie under namnet Konst som motstånd. Samtalsserien sätter många gånger aktuella konststartsfrågor på sin spets utifrån en aktuell samhällsfråga. Stora Teatern samarbetar med Kultur i Västs förvaltning i flera olika frågor.

Göteborgs universitet kommer 2025 att samla alla konstnärliga institutioner inom den konstnärliga fakulteten, där Akademi Valand, Höskolan för design och konsthantverk (HDK) och Höskolan för scen och musik (HSM) kommer att samlas i ett campus med uppdraget att arbeta både samordnande och konststartsövergripande.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

Av förvaltningens kännedomsmätning från 2017 framkom att det fria kulturlivet har ett mer inställning till Kultur i Västs förvaltning och prioriteringar. Det finns säkert många orsaker till detta men en är sannolikt att det inte är helt känt vad förvaltningen gör riktat till det fria kulturlivet. Det understryker vikten av att vi samlar och synliggör alla de insatser som redan görs för denna målgrupp samt systematiskt arbetar med att komplettera med insatser som saknas.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Kultur i Västs konststartsövergripande utvecklingsarbete innefattar identifiering och samordning av förvaltningens insatser, vilket i sin tur syftar till konststartsövergripande utveckling. Målgrupperna för arbetet är i första hand det professionella kulturlivet och utövare samt beslutsfattare.

Våra insatser innebär ett systematiskt arbete med övergripande frågor, exempelvis att öka kunskapen om konstarter hos beslutsfattare, utveckla metoder och format som stödjer konststartövergripande utveckling samt öka samverkan mellan konstarter på olika sätt.

Olika kompetenser i förvaltningen ingår efter behov i arbetet. Inom ramen för förvaltningens uppdrag går det att se samordningsvinster inom samtliga uppdragsmål men framför allt mål 1, 2 och 4.

2.5 Intern behovsanalys

Inför 2019 behöver vi se över hur verksamheten inom området ska bedrivas operativt genom särskilda uppdrag men också genom arbetsgruppen fria utövare.

Uppdraget vad gäller arbetsgruppen fria utövare innebär bland annat att vi ska utveckla metoder och skapa kreativa mötesplatser och labb för målgruppen, samordna informationstillfällen och säkerställa att det finns ett övergripande system för att kommunicera med målgruppen.

Kultur i Västs enhetschefer inom områdena konststart, upplevelse och samhälle har månatliga avstämningsmöten där dessa samordningsfrågor avhandlas.

Resurser

Konsulenter, producenter, kommunikatörer som ingår i arbets- och projektgrupperna:

- Förvaltningens övergripande insatser gentemot fria utövare genomförs av representanter från områdena film, dans, musik, teater, SAFD och kommunikation.
- Enhetschefer arbetar med förankring och kommunikation gentemot kommunalförbunden i västra Götaland

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- stärka utövares och konststarters förutsättningar i kommunerna.

Det gör vi genom att

- föra en löpande dialog med kommunernas kulturchefer genom kommunalförbunden; ansvaret fördelas per enhetschef
- anordna ett samtalsforum där minst ett kommunalförbund har formulerat hur de vill arbeta för att stärka utövarnas förutsättningar
- anordna tre fortbildande arrangemang där beslutfattare och utövare möts.

Vi följer upp målen genom att

- sammanställa utfall baserat på aktiviteterna.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

- Samordna residensverksamheter i Västra Götaland
- Kultur i Väst samverkar med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer.
- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- stärka utövares och konststarters förutsättningar i kommunerna
- verka för nyskapande konstnärliga möten och samtal
- verka för konststartsövergripande kunskapsdelning och omvärldsbevakning.

Det gör vi genom att

- föra en löpande dialog med kommunernas kulturchefer genom kommunalförbunden.
- anordna armkroksresor med utövare
- anordna möten där olika discipliner möts, till exempel genom Mixed Minds
- skapa sammanhang som stimulerar till nyskapande konstnärliga möten
- anordna fortbildande arrangemang där beslutfattare och utövare möts

- bygga nätverk för de aktörer som arbetar med residens

Det följer vi upp genom att

- utvärdera aktiviteter och därefter sätta mål för 2020.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkanspartner samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
-
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
-
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Litteratur

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Vi lever i en värld där ord och läsning är avgörande. Tillgång till ett rikt språk är grunden för ett jämlikt samhälle och också ett demokratiskt fundament. Denna aspekt av nyttan av läsning och läsfrämjande lyfts ofta fram, men detta sker ibland på bekostnad av upplevelsen av litteratur – berättelsers förmåga och kraft att förändra, inspirera och beröra. Verksamhetsområdet litteratur inom Kultur i Väst arbetar med litteraturen som både nytta och upplevelse.

De senaste åren har vikten av läsning och litteratur framhållits. Insatser på statlig nivå har ökat

och mer resurser – både litteraturfrämjande och läsfrämjande – har tilldelats. Kulturrådet har en satt rambudget på 250 miljoner kronor 2018–2020 som främst är dedikerad till frågor som rör biblioteken, men även litteratur- och läsfrämjande omfattas.

Litteratur är en bransch i rörelse. Den digitala utvecklingen har förändrat mycket och kommer att fortsätta påverka branschen. I stort sett alla utövare, aktörer, verksamheter och förmedlare ställs därmed inför nya möjligheter och utmaningar. De aktuella frågorna rör hur förlagen, publicisterna, läsarna och biblioteken i fortsättningen ska förhålla sig till produktion, spridning och hantering av litteraturutbudet.

Andra ständigt aktuella frågor inom branschen är vilken roll skönlitteraturen har på bibliotek, skönlitteraturens betydelse i stort samt skönlitteraturens kvalitet och personutvecklande egenskaper. Genom begreppet biblioterapi diskuteras nu även skönlitteraturens läkande kraft.

Inom ramen för det regionala arrangörstödet för barn och unga mötte cirka 28 200 elever litteratur genom författarbesök, skriparverkstäder och liknande 2017

2.2 Aktörer

Nationella aktörer

Kulturrådet delar, liksom Kultur i Väst, upp biblioteks- och litteraturverksamhet i två, för att synliggöra de olika aktörernas perspektiv och behov. Mellan dessa områden finns läsfrämjandeperspektivet. Kulturrådet ska främja svensk litteratur nationellt och internationellt, och på deras webbplats skriver man följande under rubriken Litteratur och läsning:

”Kulturrådet ger bidrag till litterära evenemang i Sverige och i utlandet. Både svenska och utländska organisationer kan söka projektbidrag för litterära evenemang och internationella utbyten.

Kulturrådet ger bidrag till läs- och litteraturfrämjande insatser. Bidraget söks främst av kommuner och organisationer. Målet är att utveckla metoder för att stimulera läsning.

Kulturrådets bidrag ska främja kvalitet, mångfald och jämställdhet. Kultur för barn och unga ser Kulturrådet som ett särskilt viktigt område, likaså verksamheter som stärker en internationell utveckling och samverkan inom hela kulturområdet.”

År 2014 tog Kulturrådet fram ett handlingsprogram för läsfrämjande som prioriterat område till och med 2019. Inom ramen för detta program drivs satsningen Bokstart som är ett läsfrämjande projekt där man genom bokgåvor och samtal aktivt arbetar med flerspråksfamiljer. Handlingsprogrammet presenteras enligt följande på webbplatsen:

”Kulturrådets uppdrag ligger inom kulturpolitiken. I handlingsprogrammet för läsfrämjande ligger fokus därför på allas rätt att ha tillgång till litteratur av hög kvalitet, i en form anpassad till vars och ens särskilda förutsättningar. Utgångspunkten för myndighetens arbete är litteraturen som konstform och läsningen som konstnärlig upplevelse och väg till bildning.”

Stiftelsen Svenska barnboksinstitutet (Sbi) är ett nationellt centrum som driver specialbibliotek för barn- och ungdomslitteratur. De samlar in samtliga barn- och ungdomsböcker som ges ut i Sverige och främjar studier och forskning om denna litteratur på alla nivåer. Verksamheten finansieras av Utbildningsdepartementet och Stockholms stad.

Kungliga biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek och statlig biblioteksmyndighet. KB har i uppdrag att ta fram en nationell biblioteksstrategi för det allmänna biblioteksväsendet som helhet. Samverkan med KB sker främst genom biblioteksgruppen inom Kultur i Väst.

Internationella Biblioteket (IB) är sedan 2011 är Kungliga bibliotekets partner. IB är ett nationellt kompetenscenter för folk- och skolbibliotek när det gäller mångspråkig media, och man har löpande samverkan med Barnens bibliotek.

Sveriges Författarförbund är den fackliga organisationen för verksamma författare och litterära

översättare. Deras fokus är ekonomiska, juridiska och sociala frågor som rör det litterära yrkesutövandet.

Svenska Förläggareföreningen är de svenska bokförlagens branschorganisation. Föreningen representerar både stora och små förlag, skönlitterära förlag såväl som fackboksförlag samt barn- och ungdomsboksutgivare. I dag står medlemsförlagen i Svenska Förläggareföreningen för runt 70 procent av omsättningen i branschen. Föreningen instiftade 1989 Augustipriset för att sätta fokus på de bästa nyutkomna böckerna på svenska varje år. Konsulenter för litteratur på Kultur i Väst har ingått både i jury och som elektor.

Översättarcentrum främjar översättare. Till den ordinarie verksamheten hör informationsbesök på översättarutbildningar, medlemskvällar med uppläsningar och samtal, samarrangemang med andra litterära aktörer, informationsarbete gentemot förlag samt årliga seminarier på Bokmässan i Göteborg. År 2016 hade Översättarcentrum cirka 350 medlemmar och tre halvtidsanställda – en verksamhetsledare, en redaktör och en uppdragsförmedlare.

Litteraturbanken är en ideell förening som finansieras av Svenska Akademien, Kungliga Vitterhetsakademien, Kungliga biblioteket och Svenska Vitterhetssamfundet. Verksamhetens uppdrag är att tillgängliggöra främst äldre litteratur, fram till tidigt 1900-tal. Syftet är att allmänhet, lärare, skolelever, universitetsstudenter och forskare ska kunna möta äldre litteratur. Litteraturbanken ställer e-böcker till fritt förfogande. Kultur i Väst har under senare år flitigt samarbetat och samverkat med Litteraturbanken.

Utbudet av barnbibliotek och sidor på internet där barn själva pratar om litteratur och läsning är begränsat. Några av de seriösa webbplatser som vänder sig till unga läsare är Barnens bibliotek och Polarbibblo. Även om de är regionalt finansierade når de unga i hela landet. Polarbibblo startade 2017 och drivs av Regionbibliotek Norrbotten. Webbplatsen utgår från de unga läsarnas lust till att skriva, skapa och berätta på olika sätt. Redaktionen består av tre personer och ytterligare nio medarbetare från bibliotek i Norrbotten. På Barnens bibliotek/Kultur i Väst arbetar en person i redaktionen och ytterligare medarbetare från förvaltningen som ingår i teknisk utveckling, kommunikation och vissa stödinsatser. En regional referensgrupp skapades 2016.

Regionala aktörer

I Västra Götaland finns ett antal aktörer som bidrar till att utveckla litteraturområdet. Många av dessa får stöd av Västra Götalandsregionens kulturnämnd men också från stat och kommun, även om deras uppdrag är att verka i Västra Götaland.

Kulturnämnden i Västra Götalandsregionen gav Strömstads kommun i uppdrag att under tre år (2016–2018) etablera ett författar- och översättarresidens med satelliter i Västra Götaland. Satelliterna finns i Åmål, Alingsås och Partille. Residensen kommer att samarbeta med fristäderna i Västra Götaland för att ge ytterligare möjligheter till kulturella utbyten. I oktober 2018 fattades ett principbeslut att Kultur i väst ska överta detta uppdrag från och med januari 2019.

Kultur i Väst samverkar med flera regionala bibliotek, främst med Region Halland och Stockholm, och har under många år inom ramen för denna samverkan genomfört nationella utbildningar och projekt för att stärka skönlitteraturens roll på biblioteken.

Författarcentrum Väst (FCV) är en medlemsorganisation vars uppdrag är att dels främja medlemmarnas förutsättningar att verka som litterära aktörer, dels sprida litteraturen i samhället. Barnboks nät, som har cirka 100 medlemmar, är ett nätverk för barnboksförfattare och illustratörer inom Författarcentrum Väst. FCV driver den regionala litterära mötesplatsen Forum för poesi och prosa och samverkar regelbundet med Kultur i Väst.

Nätverkstan är en oberoende aktör i kulturlivet med målet att vara ett av Sveriges främsta resurscentrum för småskalig publicistisk, konstnärlig och annan kulturell verksamhet. Nätverkstan startades 1996 och ägs av tidskriften Ord & Bild, Tidskriftsverkstaden i Väst och studieförbundet Sensus. De har ett långsiktigt uppdrag (sedan 2016) från Västra Götalandsregionen. Nätverkstan genomför utredningar och seminarier samt hantelar Västra Götalandsregionens essästöd.

Det finns cirka **120 förlag** i Göteborg och ytterligare några förlag i kommuner i Västra Götaland. Dessa är en viktig del av det distributionssystem som utövarna är beroende av. Mycket är i förändring i förlagsbranschen, såväl vägen att publicera som tillgången till böcker. Det har aldrig producerats så mycket böcker som i nuläget, och många fler trycks än köps. Tekniken har därtill förenklat

vägen till litteratur på många sätt. Detta har i sin tur har påverkat människors syn på bokens värde, kvalitet och användning. Kultur i Väst arbetar inte direkt med dessa frågor i dagsläget.

Även ett antal utbildningar inom området bedrivs i Västra Götaland

- Masterprogrammet **Litterär gestaltning** är en tvåårig författarutbildning på Akademin Valand som samlar många blivande författare. Numera anordnar Valand även masterprogrammet Litterär översättning.
- **Högskolan för design och konsthantverk (HDK)** har fristående kurser om bildböcker för barn. Några av dessa kurser drivs i samverkan med Kultur i Väst; 2017 anordnades bland annat kursen Bilderboken och omvärlden.
- **Redaktionell praktik** är en ny treårig litteraturvetenskaplig kandidatutbildning vid Göteborgs universitet, där studenterna ska få en mångsidig redaktionell kompetens med tonvikt på redaktörsrollen.
- I stort sett alla **folkbildningsförbund** bedriver olika satsningar på läsfrämjande och litteratur. Bland annat Folkuniversitetet anordnar en del litteraturarrangemang. År 2017 fick dock ABF av ekonomiska skäl lägga ner sin uppskattade föreläsningverksamhet, där litteratur har varit ett viktigt inslag.
- Flera **folkhögskolor** i Västra Götaland anordnar olika skrivarkurser, däribland Nordiska Folkhögskolan, Kvinnofolkhögskolan och folkhögskolorna i Ljungskile och Angered, vilka anordnar utbildningar i konstnärligt skrivande.
- **Bibliotekshögskolan i Borås** utbildar inom läsfrämjande och de litterära systemen men inte direkt med skönlitteratur som konst.

Lokala och kommunala aktörer

Det finns 378 verksamma litterära utövare runt om i Västra Götaland, enligt Konstnärsnämnden (2016). Författarcentrum Väst har 350 medlemmar.

Litteraturhuset i Göteborg är en ideell förening som vill verka för litterär bildning i Göteborg. Medlemmarna består av 49 organisationer med litterära syften och föreningen har två anställda – en verksamhetsledare och en konstnärlig ledare på 50 procent vardera. På Litteraturhuset sker en mängd litterära evenemang som medlemmarna arrangerar. Dessutom arrangerar Litteraturhuset

Scener och samtal hos Världskulturmuseet under Bokmässan samt Kritikeralongen.

Ett antal **litterära arrangemang** anordnas under året. Några av dessa är Bokdagar i Dalsland (Åmål), Winter Word Festival (Strömstad) och Trollhättans poesifestival. I Göteborg anordnas Bokmässan, Textival, Merci poesifestival, Göteborgs romanfestival, Angereds Bokmessa, Ortens bästa poet, poetry slam och mycket annat, och det sker också arrangemang i olika bokaffärer. Även Berättarministeriet i Göteborg, Ordpalatset i Borås och Berättarnät Väst agerar på lokalnivå med muntligt berättande som utgångspunkt.

De **kommunala biblioteken** är en grundbult i mötet med litteratur för barn och unga. Många av biblioteken arbetar metodiskt och engagerat med målgruppen. Det finns dock utmaningar i att utveckla arbetssätten och hitta väl fungerande metoder för bok- och litteratursamtal. Genom arbetet med **Sommarboken** har Kultur i Väst en etablerad och kontinuerlig kontakt med barnboksbibliotekarierna. I arbetet med litteratur- och läsfrämjande insatser är biblioteken ett nav och en viktig aktör för kontinuitet och spridning oavsett målgrupp.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

Det finns flera aktuella frågor inom området litteratur- och läsfrämjande. Det litteraturfrämjande arbetet rör framför allt utövarnas möjligheter att utvecklas och att skapa mötesplatser. Det är angeläget att hitta former för samverkan och skapa möjligheter att reflektera över litteratur som konstform.

När det gäller läsfrämjande insatser är framför allt målgruppen barn och unga i fokus. Det är angeläget för Kultur i Väst, baserat på vårt uppdrag, att dels fortsätta att driva och utveckla de läsfrämjande projekt som finns, dels synliggöra och främja det som sker i Västra Götaland och harmonisera läsfrämjande insatser mellan stat, region och kommun.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper. Inom verksamhetsområdet litteratur är förvaltningens huvudinriktning litteratur- och läsfrämjande.

I det litteraturfrämjande arbetet ingår att synliggöra litteratur och litterära upphovspersoner, exempelvis via författarsamtal, uppläsningar och workshops. Det kan också handla om att sprida information som stärker och gynnar litteraturen som konstform. Genom att stödja och förbättra förutsättningarna för verksamma litterära upphovspersoner och stimulera till projekt och samverkan mellan aktörer synliggörs litteraturen.

Litteraturperspektivet behöver stärkas i förvaltningens fortsatta arbete med litteraturfrämjande. Fler insatser krävs för att än mer knyta an till de aktörer i Västra Götaland som representerar utövare och som främjar litteraturen som konstform. Det handlar om att fortsätta att skapa möten och samtal kring litteratur, att samla aktörer och att identifiera olika utvecklingsinsatser. Det finns goda förutsättningar för fortsatt arbete genom litteraturplattformen och det regionala litterära arrangörstödet. Relationerna med bibliotek är etablerade och väl fungerande.

Läsfrämjande insatser för barn och unga är en väsentlig del av Kultur i Västs arbete med litteratur. Omfattande satsningar på läsfrämjande sker både nationellt och regionalt. Detta bekräftar och förstärker vikten av förvaltningens insatser. En utmaning är att förhålla sig till andra aktörers verksamhet på området. Bokgäveprojektet Bokstart är en nationell satsning, och förvaltningen bör se över och harmonisera den regionala bokgävan med detta projekt.

Sedan den senaste Pisarapporten har vikten av arbete med läsfrämjande för barn och unga framhållits än mer. Även 2019 finns behov av insatser, bland annat vad gäller att planera verksamheten för barn och unga som har flerspråkig bakgrund. Inom ramen för såväl litteraturfrämjande som läsfrämjande är det angeläget att beakta ett vidgat deltagande i kulturlivet och interkulturella perspektiv. Berättande och lust till ordet kan uppnås på många sätt, och dessa bör utforskas vidare.

Kultur i Väst är en tydlig aktör inom litteratur- och läsfrämjande. I arbetet med läsfrämjande möts förvaltningens biblioteks- och litteraturverksamheter, vilket innebär att förvaltningens samlade kapacitet är stor. Detta visas genom våra insatser på Bokmässans biblioteks- och berättarscen samt nationella projekt och utbildningar som Sommarboken, Visa (vidareutbildning i skönlitterärt arbete) och Lisa (lyrik i skönlitterärt arbete). Kultur i Väst finns dessutom med i flera nationella nätverk och är en tydlig part i dessa sammanhang.

Sammanfattningsvis är utmaningar för verksamhetsområdet litteratur att

- stärka samverkan med litterära aktörer i Västra Götaland
- utveckla former för möten och nätverk
- utveckla och harmonisera läsfrämjande insatser
- utveckla läsfrämjande metoder och metoder för vidgat deltagande.

2.5 Intern behovsanalys

Litteraturperspektivet kopplas ofta till biblioteksfrågor och bibliotekens förhållningssätt till litteratur. Biblioteken är litteraturhus och en viktig arena för utövare. Men biblioteksverksamheten utgår inte i första hand från konstformen litteratur och utövarnas behov. Region Halland är ett exempel på hur man kan organisera sin verksamhet inom området. De har anställt en litteraturutvecklare sedan 2015 som arbetar utifrån tre perspektiv – konst, det litterära landskapet och läsfrämjande. Kultur i Västs båda verksamhetsområden litteratur respektive bibliotek behöver se över hur områdena ska samverka och hur frågorna bäst ska organiseras.

Kultur i Väst har i dag en struktur med verksamhetsområden som arbetar med arrangörskap, barn och unga, festivaler, kulturskolor, mänskliga rättigheter, publikutveckling och samhällsutveckling. Där finns en stor potential för ytterligare samarbete, där fler tar med sig litteraturfrågan in i sina olika perspektiv. Syftet är att uppfylla mål som har att göra med till exempel samhällsutveckling, publikarbete och estetiska läroprocesser.

De interna utvecklingsbehoven för 2019

Vi ser följande behov inför framtiden

- Tydliggöra samverkansfrågor och avgränsningar mellan bibliotek och litteratur.

- Uppdatera och utveckla av hemsidan för Barnens bibliotek.
- Fortsatt utveckla den övergripande kommunikationen vad gäller Bokgåvan.
- Skapa en övergripande kommunikationsplan för förvaltningens litteraturverksamhet.

Resurser

- Konsulent litteratur – 3,0 tjänst.
- Koordinator litteratur – 1,0 tjänst.
- It-utvecklare – 0,5 tjänst.
- Samverkan med biblioteksgruppen.
- Del av kommunikatörs- och journalistertjänster.

3. Mål

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst samverkar med biblioteken med utgångspunkt i den regionala biblioteksplanen.
- Kultur i Väst utvecklar arrangörstödet för barn och unga enligt kulturnämndens riktlinjer och i samverkan med kommunerna och Västarvet.
- Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- stärka biblioteken som litterär aktör och arrangör
- främja läs- och skrivfrämjande insatser och utveckla metoder
- verka för att barn och unga ges förutsättningar att uppleva och reflektera kring litteratur och skrivande
- utveckla Barnens bibliotek som regional och nationell läs- och skrivfrämjande resurs.

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Förmedla och sprida utbud genom utbudsdagar samt arbete med kulturkatalogen.
- Stötta bibliotek i deras arbete med sommarboken.
- Driva arbetet med Barnens bibliotek.
- Arbeta med den regionala bokgåva som delas ut till föräldrar genom BVC och bibliotek, där fokus 2019 är att fortsatt prioritera målgruppen flerspråkiga familjer. Arbetet bör samordnas med den nationella satsningen Bokstart.
- Erbjud litterärt arrangörstöd riktat till arrangörer. Hanteringen av stödet utvärderas 2019.

Verksamhets- och metodutveckling

- Söka externa medel för att genomföra utbildningsserien Metodutveckling av programarbete på bibliotek genom ett samverkansprojekt med Region Halland och Stockholms länsbibliotek.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Arrangera utbildningsdagar i programarbete på bibliotek.
- Anordna riktade fortbildningstillfällen, nätverksmöten och seminarier för utövare.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa arbetet med den regionala biblioteksplanen
- redovisa läsfrämjande insatser för barn, unga och nyanlända
- redovisa arbetet med kulturskolor
- redovisa konsultativa insatser för kommunernas barnkultursamordnare.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

- Kultur i Väst samordnar plattformar/nätverk inom musik, litteratur, dans och samtidskonst.
- Kultur i Väst samverkar med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeor-

ganisationer.

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- stärka biblioteken som litterär aktör och arrangör
- skapa mötesplatser för den litterära branschen och främja samverkan
- stärka litterära aktörer och förlag och därmed främja litteraturen som konst.

Detta gör vi genom

Stöd och förmedling

- Samverka med främjare och anordna litterära utbudsdagar, där vi ser över formerna för dessa och prövar andra upplägg.
- Synliggöra litteraturplattformen på webbplatsen och genom återkommande nätverksmöten.

Verksamhets- och metodutveckling

- Hantera AIR litteratur från och med januari 2019.
- Anordna fyra nätverksmöten inom ramen för litteraturplattformen.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Anordna riktade fortbildningstillfällen, nätverksmöten och seminarier till utövare.
- Lyfta utmaningarna gällande digitaliseringsfrågor och de utmaningar branschen står inför i och med bland annat ljudböckernas inmarsch.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.

- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
-
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
-
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Musik

Ansvarig chef: Jennie Wilhelmsson

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2018 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna målhorisonter för 2018. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kultur nämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Över 330 000 personer i Västra Götaland, ca 20 % av invånarna, spelar ett musikinstrument eller sjunger i kör. 56 % har gått på konsert (klassisk, opera, pop och rock) minst en gång senaste året och fler lyssnar på musik än läser böcker eller ser på film. Nästan alla (95 % enligt SOM-institutet) lyssnar på musik. Nästan alla har en relation till musik. Med dagens teknik kan musiken vara en ständig följeslagare och för många är det en del av deras identitet.

Området musik är oerhört omfattande och diversifierat. Mångfalden av genrer och delgenrer inom musikvärlden är närmast oändlig. Den västerländska konstmusiken har en särställning i Sverige vad gäller samhällsstöd och musikinstitutioner och här återfinns de stora strukturerna. En studie gjord på Musikhögskolan i Stockholm visar att över 90 % av samhällets musikresurser går till den västerländska konstmusiken. Konstmusiken dominerar också inom musikutbildningar, från kultur-/musikskola till högskola. Även inom Svenska Kyrkan och andra trossamfund har genren en stark dominans.

Genrer såsom jazz, blues och folkmusik/världsmusik med alla sina förgreningar finns inom den samhällsstödda sfären om än i mindre grad. Därutöver finns en rad genrer som ofta, men inte alltid med rätta, klassificeras som ”kommersiella” och som i regel ställs utanför samhällets stödformer. Pop, rock i alla former, hiphop, electronica, indie och singer/songwriter är några av genrererna.

De senaste decenniernas inflyttning av människor från andra länder har i många fall etablerat dessa kulturers folkmusik, konstmusik och/eller populärmusik i vårt samhälle, ofta som starka subkulturer i parallella branschvärldar. Musik från mellanöstern, både konstmusik och nutida populärmusik, är starkast av dessa. Även moderna genrer från olika delar av Afrika och Sydostasien är tydliga subkulturer i dagens musiklandskap.

Därutöver finns också flera starka musikkulturer och genrer bland våra nationella minoriteter. Genretillhörigheten är ofta en stark indikator för social identifikation vilket bör ha betydelse för samhällets musikaktörer vid prioritering och val av strategi.

2.2 Aktörer

Musik i Västra Götaland framförs av professionella, semiprofessionella, pedagoger/artister, amatörer m.fl. inom alla genrer och i alla konstellationer. Musiken framförs på etablerade scener såsom kyrkor, konserthus, kulturhus men även på tillfälliga scener, festivaler, interna scener såsom skolor, vårdinrättningar, fritidsgårdar, flyktingförläggningar m.fl.

Musik i Västra Götaland lärs ut i privata sammanhang, på kultur- och musikskolor i alla 49 kommuner, i studieförbundens musikcirklar och ensembler, inom församlingsarbetet, på folkhögskolor med musiklinje såsom Billströmska, Ljungskile, Helsingborg, Göteborgs, Angered, Hjo samt på Högskolan för Scen och Musik (HSM).

Musiklivet i Västra Götaland organiserar sig i lokala, regionala och nationella föreningar, egna företag och kollektiv. Medlemsorganisationer såsom Musikcentrum Väst (MCV) samlar många frilansande musiker och till det finns ett antal samhällsägda institutioner.

Musiklivet i Västra Götaland får stöd och utveckling, ”främjas”, regionalt och lokalt genom musik- och kulturskolor, kommunala stöd och bidrag, studieförbund och folkhögskolor, Musikcentrum Väst, Kultur och Ungdom och Kultur i Väst samt i viss mån även Göteborgs Symfoniker (GSO), Göteborgsoperan och Vara Konserthus.

De musikaktörer i regionen som har långsiktiga uppdrag och finansiering av Västra Götalandsregionens kulturnämnd är Kultur i Väst, Göteborgssymfonikerna, Göteborgsoperan, Vara Konserthus, Kultur och Ungdom och Kultura-kademin Trappan. Det finns en rad andra viktiga musikaktörer i regionen men de med regionalt uppdrag kan ses som en del av Kultur i Västs kontext.

De musikaktörer i regionen som har kulturstrategiskt uppdrag av Västra Götalandsregionens kulturnämnd är Clandestino Institut, Aurora Chamber Music, Share Music Sweden, Nefertite och Popkollo Göteborg.

I det nationella perspektivet är Kultur i Väst en del av Regional Musik i Sverige, den tidigare länsmusikstrukturen. Kultur i Väst ingår i och samverkar med fler regionala, nationella och internationella musiknätverk och – organisationer.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Ett antal offentliga och privata aktörer utlyser ekonomiska stöd och bidrag för det professionella

kulturlivet. Finansieringen av musiklivets utveckling är dock starkt projektorienterad. Projekten blir därmed en, i allt större utsträckning en bärande del i musiklivets verksamheter och ekonomi. Projekt, oftast med kvalitet och diversifiering, utvecklas men blir sällan mer än tillfälliga punktsatser trots ambition för något bestående. Med projektifieringen av musiken riskeras en långsiktig strategisk utveckling av musiklivet i bredare perspektiv, där olika aktörers roller och insatser kan stödja och stärka varandra.

Stora globala musikströmningar lever parallellt med ett oändligt antal subkulturer. All världens musik är tillgänglig och den nischade och mångfacetterade musikmänniskan är ett faktum. Denna strömning pekar på en minskad betydelse för den enskilda genren och en tendens till ett framtida genrelöst musiksamhälle. Även konststartsöverskridande är en strömning som levt parallellt med genreupplösningen. Nyskapande har varit ett nyckelord för projekt och för de konstnärskap som beviljats medel från statligt håll.

I den aktuella svenska musikdebatten drivs två motsatta teser. Företrädare för den klassiska musiken hävdar musikgenrens marginalisering och att den behöver stärkas. Det finns färre svenska sökande musiker till de svenska symfoniorkestrarna till vissa instrumentgrupper. Instanser såsom Kulturskolor och musikhögskolor bör i högre grad ta ansvar för rekryteringsunderlaget. Andra genrer och grupperingar pekar på den klassiska musikens fortsatta dominans och att detta behöver balanseras upp och bejakar att ungdomar i musik- och kulturskolor numera kan välja att studera många olika musikuttryck, konstuttryck och genrer.

Kulturskillnader mellan land och stad, centrum och periferi, är tydliga i Sverige idag. Den kosmopolitiska urbana musikkulturen kontrasterar mot en äldre landsbygdskultur och dess musikkultur. Denna skiljelinje finns säkert också i urbana miljöer men är inte lika påtaglig där.

”Nyttja tekniken” är ett strategiskt område i Västra Götalandsregionens kulturplan. Musikvärlden har alltid följt eller t.o.m. drivit utvecklingen och nyttjandet av ny teknik. Idag spänner fältet från rent digitala musikformer över internetns tillgängliggörande av all världens musik till webbsändningar av symfonikonsertter och operor. Digitaliseringen som en del av en tillgänglighetsaspekt kommer fortsatt vara aktuell i diskussioner och i samarbetsprojekt framöver.

Delar av musiklivet är progressivt och långt framme i jämställdhetsfrågor, andra är starkt konservativa och vidmakthåller äldre normer.

Insatser inom musik för, med och av barn och unga är omfattande och genomsyrar de flesta samhällsägda musikverksamheter. Mångkultur och interkulturella perspektiv är starkt närvarande i en del musiksammanhang men för många något som inte ens adresseras. Kultursamhällets oförmåga att beröra och angå stora befolkningsgrupper är påtaglig.

”Musiken i Västra Götaland – en rapport om framtida möjligheter” (Eric Sjöström 2016) pekar på behovet av att bredda regionens musikinsatser genremässigt och geografiskt.

Kartan över musiklivets, eller musiklivens, mångfald är komplex och i det närmaste oöverskådlig. Många av musikaktörerna i Västra Götaland avgränsar sin verksamhet till en genre, av historiska eller andra skäl. Till skillnad från dessa har Kultur i Väst ingen specifik genreriktning och kan med det agera inom olika fält beroende på behov. Med vår unika kunskapsbredd och i samverkan med andra aktörer är Kultur i Väst en resurs och en utvecklingsaktör för hela musiklivet.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Musikverksamheten på Kultur i Väst kommer fortsättningsvis att arbeta med tre arbetsformer: fortbildning, evenemang och konstutveckling och verksamheten kommer att arbeta och verka genom verktygen nätverk, residens, community och projekt. Arbetet ska ske strategiskt och operativt, med och för våra målgrupper. Arbetssättet bör vara mer flexibelt och kundorienterat i det aktiva arbetet med målgrupperna, där utveckling och möjliggörande, dialog och samverkan ska ge klingande resultat och ett stärkt musikliv i Västra Götalandsregionen. Musikverksamheten ska samverka med regionala, nationella och internationella aktörer och bidra till en internationalisering. Orkesterkurserna och vår ungdomssymfoniorkes-

ter VÄGUS kommer fortsatt att vara del av vår verksamhet under 2019. Under 2019 kommer vi tydliggöra och möjliggöra en projektorganisation. Detta ska ske i samklang med kommunikation- och ekonomiavdelningen. Musiken ska ingå i de tvärgrupperingar som är förvaltningsövergripande.

Våra målgrupper är: kommuner, civilsamhället och det professionella kulturlivet.

Vi ska i dialog med kulturskolorna utveckla Kultur i Väst som en resurspartner för regionens kulturskolor, ett strukturbygge som ska innefatta samtliga konstarter.

Musikenheten ska i samverkan med våra målgrupper arbeta för att det vidgade deltagandet ökar och perspektivet barn och unga ska vara en tydlig del av verksamheten. Vi ska stärka vår roll regionalt genom att stärka den fysiska närvaron i regionen och öka antalet projekt som vi gör i samarbete med regionala parter.

2019 har musiken har 12 tjänster. Under försommaren 2018 har 3 personer beviljats tjänstledighet samtidigt som 1 tjänst är vakanssatt i väntan på rekrytering. Under hösten har vikarier och projektledare motsvarande 2 tjänster anställts. Under 2019 har verksamheten en förväntad pensionsavgång motsvarande 0,5 tjänst. 1 tjänst ska rekryteras under senhösten 2018. Genom att öka betoningen på verksamheten, våra arbetsformer och gemensamma arbetssätt för verktygen, skapar vi en tydligare verksamhet, bättre förutsättningar för att kunna öka bemanningen vid arbetstoppar och för att enheten ska kunna arbeta i team.

2.5 Behovsanalys internt

Samtliga medarbetare ska kunna beskriva vår verksamhet och dess målsättningar för externa och interna parter. Samtliga medarbetare ska arbeta i våra arbetsformer och i våra olika verktyg. Vi ska stärka och utveckla våra projektbaserade arbetssätt under årets gång i samverkan och dialog med ekonomi och administration. Vi ska arbeta för att bygga upp en grundstruktur för det musiken att verka igenom. Vi ska skapa rutiner för kunskapsdelning och kunskapsinhämtning från våra målgrupper. Vi bör minska ensamarbetet för enhetens personal för att garantera långsiktigheten i vår verksamhet. Vi ska arbeta i samverkan och i partnerskap med det professionella kulturlivet för att medborgarna i VGR ska kunna möta och delta i fler musikupplevelser av hög kvalitet oavsett var i regionen de bor.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av kulturskolornas verksamhet.
- Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

- Musiken ska aktivt arbeta för att vara en resurs för kulturskolornas verksamhet tillsammans med projektledarna för Kultur i Västs satsning på Kulturskolorna. Utvecklingsprocesser och fortbildning står i fokus.
- Musiken ska arbeta nationellt och internationellt för att bidra till internationalisering för civilsamhället och det professionella kulturlivet.
- Musikens ska tillsammans med regionala och nationella parter möjliggöra internationella gästspel och residens.
- Musiken ska skapa samarbeten med regionala parter och kommuner för att öka olika typer av communityarbete med musiken och det vidgade deltagandet.

Detta gör vi genom att

Musikverksamheten arbetar med arbetsformerna konserter/ evenemang, fortbildning och konst-artsutveckling i samverkan med våra målgrupper; kommuner, civilsamhälle och det professionella kulturlivet. Vi arbetar med verktyg såsom residens, community, nätverk, projekt och internationalisering.

Detta följer vi upp genom att

Redovisa arbetet med kulturskolorna. Redovisa insatser i form av strukturbyggen, partnerskap och samarbeten dess verksamhet och resultat. Vi ska redovisa arbetet med att öka kapaciteter mellan producenter och arrangörer genom antalet partnerskap och samarbeten, dess aktiviteter och resultat. Detta ska ske genom effek-

tutvärderingar, kvantitativ statistik och kvalitativ uppföljning i form av enkäter, intervjuer och effektutvärdering.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågan och angelägen resurs för det professionella kulturlivet

Delmål

- Kultur i Väst samordnar residensverksamheter i Västra Götaland.
- Kultur i Väst samordnar plattformar/ nätverk inom musik, litteratur, dans och samtidskonst.
- Kultur i Väst samverkar med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer.
- Kultur i Väst samverkar med lokala och regionala aktörer för att utveckla musiknoder i Västra Götaland.
- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av internationella kontakter.

Verksamhetsmål

- Musiken ska främja, utveckla och i viss mån samla residensverksamheter i Västra Götaland.
- Musiken ska ge rum för, initiera eller aktivt arbeta i olika regionala, nationella och internationella nätverk eller plattformar för musiken och dess musikaliska uttryck.
- Musiken ska bygga musikaliska kraftfält i samverkan med kommuner, kommunalförbund, civilsamhälle och det professionella kulturlivet. I de musikaliska kraftfälten ska musik skapas, upplevas och där medborgarnas egna deltagande ska möjliggöras.

Detta gör vi genom att

Öka vår samverkan med det professionella kulturlivet och genom att skapa partnerskap med nationella och regionala parter för att öka kapaciteten mellan producent och arrangör. Genom att möjliggöra projektinspel från det professionella kulturlivet.

Detta följer vi upp genom att

Redovisa insatser i form av strukturbyggen, partnerskap och samarbeten dess verksamhet och resultat. Vi ska redovisa arbetet med att öka kapaciteter mellan producenter och arrangörer

genom antalet partnerskap och samarbeten, dess aktiviteter och resultat. Detta ska ske genom effektutvärderingar, kvantitativ statistik och kvalitativ uppföljning i form av enkäter, intervjuer och effektutvärdering.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånare i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst utvecklar Körcentrum Väst i samverkan med körlivet.

Verksamhetsmål

- Musikenheten ska vara en tydlig samarbetspart där vi kan främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor.

Detta gör vi genom att

Musikenheten ska initiera och samverka med nätverk för genrearrangörer inom olika musikaliska uttryck där programråd där verksamhetens verktyg kan vara grund för samarbete tillsammans med arrangörs- och publikutveckling. Arbetet sker i samverkan med aktörer från det professionella musiklivet och civilsamhället.

Musikenheten ska initiera och samverka med kommuner och civilsamhället i samarbetsprojekt med community och outreach och därigenom arbeta för det vidga deltagandet i kulturlivet.

Detta följer vi upp genom att

Redovisa insatser i form av strukturbyggen, partnerskap och samarbeten dess verksamhet och resultat. Vi ska redovisa arbetet med att öka kapaciteter mellan producenter och arrangörer genom antalet partnerskap och samarbeten, dess aktiviteter och resultat. Detta ska ske genom effektutvärderingar, kvantitativ statistik och kvalitativ uppföljning i form av enkäter, intervjuer och effektutvärdering.

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkanspartner samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.

Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet

---

Samtida konst, arkitektur, form och design

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna målhorisonter för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Samtida konst är ett mångfacetterat fält som rymmer en mängd inriktningar, genrer och frågeställningar. Inom fältet pågår ett antal satsningar med att bredda konstens domäner, i arbetet med offentliga rum och att synliggöra utövarnas villkor.

Den statliga satsningen Kunskapsnav offentlig konst (Statens Konstråd) handlar om att bygga upp ett kunskapsnav som ska inspirera och stärka utvecklingen av offentlig konst i hela landet. Dessutom ska det hålla samtalet om den offentliga konstens roll i samhället levande. I våras gjorde Statens Konstråd tre utlysningar inom satsningen Kunskapsnav offentlig konst för kommuner, organisationer och fria konstaktörer:

- Första gången – steget vidare har beviljats för Tjörn, Vänersborg och Lidköping.
- Lokala konstprojekt har beviljats till aktörer i Göteborg.
- Konst i stadsutveckling har beviljats till Göteborg Stad för långsiktigt arbete.

Arbetet med utvalda projekt sätter igång hösten 2018.

Den konstnärspolitiska utredningen redovisade våren 2018 sitt betänkande Konstnär – oavsett villkor? (SOU 2018:23) Utredningen innehåller förslag som ska stimulera arbetsmarknaden så att fler konstnärer kan leva på sitt konstnärliga yrke. Förslagen ska även stärka konstnärernas position i dagens digitaliserade samhälle samt ge bättre förutsättningar för att ungdomar i hela landet,

oavsett socioekonomisk bakgrund, ska våga välja konstnärsyrket. Regeringen presenterar troligen sina förslag utifrån utredningen under 2019.

Västra Götalandsregionens kulturnämnd har uppmärksammat flera utmaningar gällande konstnärernas förutsättningar att leva och verka. Under 2017 har man därför gjort tydliga insatser för att stärka upp konstnärernas kollektivverkstäder, och 2018 avsatte kulturnämnden medel för utställningsersättningar. Man har även fortsatt att satsa på regionala konstnärsresidens.

Inom arkitekturområdet är det fortsatt fokus på gestaltning, delaktighet och påverkan inom ramen för arkitektur i det offentliga rummet, hållbart byggande och samhällsplanering.

I den statliga utredningen *Gestaltad livsmiljö* – en ny politik för arkitektur, form och design, (SOU 2015:88) berörs delaktighetsfrågorna och utredningen tar bland annat upp Kultur i Västs arbetsätt som huvudsak bedrivs i tre spår: bildning, kunskap om fältet och demokratiskt förhållningsätt.

Under 2018 antogs en proposition som föreslog ett nytt nationellt mål för arkitektur-, form- och designpolitiken: ”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.”

Hur detta mål påverkar Västsverige och övriga landet är oklart. Vikten av mångfald och regionernas kunskap och erfarenheter är betydelsefull i det fortsatta arbetet.

I utredningen nämns särskilt våra specialområden:

”Utredningen bedömer att det på nationell nivå krävs en samlad kunskap om och utveckling av arkitektur-, form- och designpedagogik för barn och unga, både i och utanför skolan. Arkitekturkonsulenter i exemplet från Göteborg och Västra Götalandsregionen visar hur konsulenter kan vara en pedagogisk resurs i skolarbetet för att göra barn och unga delaktiga i formande av livsmiljön.” (SOU 1015:88, kap. 10)

I Göteborg pågår för närvarande en stor byggboom, och kunskap om bland annat delaktighet efterfrågas i allt större utsträckning. Göteborgs Stads arbete med delaktighet och ett invånarperspektiv i samhällsplaneringen har satt spår och många byggprojekt har integrerat barn och unga i planeringsprocessen.

2.2 Aktörer

Nationella aktörer

Kulturrådet fördelar verksamhetsbidrag och projektbidrag till aktörer inom bild- och formkonstområdet, till exempel till utställningsarrangörer, konsthantverkskooperativ och främjandeorganisationer. Kulturrådet fördelar även verksamhetsbidrag och utvecklingsbidrag till regionala museer genom kultursamverkansmodellen. Dessutom kan kollektivverkstäder söka stöd för köp av utrustning.

Statens Konstråd har i sitt arbete med konst och utsmyckningar gått från att arbeta med permanenta konstverk och en stor samling i statlig miljö till att också utveckla fria format och arbeta med stadsutveckling. Inte minst utvecklar man diskussion och fördjupning med fokus på nya praktiker av offentlig konst. Statens Konstråd ska, genom sitt projekt *Konst händer*, producera exempel på offentlig konst i miljonprogrammets miljöer och utveckla metoder för invånarinflytande. Satsningen kommer att utvärderas av Myndigheten för kulturanalys.

Konstnärsnämnden är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. Den övergripande uppgiften är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur. Västra Götalandsregionen har träffat ett avtal med Konstnärsnämnden om internationell residensverksamhet och Kultur i Väst är den operativa parten i detta avtal. Inom ramen för detta samarbete har förvaltningen varit drivande i det produktionsresidens som genomförs på Borås konstmuseum.

Konstnärernas Riksorganisation (KRO) har som mål att förbättra medlemmarnas ekonomiska och sociala villkor och därmed göra det möjligt för bild- och formkonstnärer att vara yrkesverksamma. KRO företräder professionella bild- och formkonstnärer i Sverige. KRO representerar fler än 3 300 medlemmar.

Konstfrämjandet bildades 1947 och har sedan dess producerat och förmedlat konst över hela Sverige, bland annat genom vandringsutställningar, produktion av nya konstverk, försäljning av grafisk konst samt kurser och annan fördjupning i ämnet. Konstfrämjandets medlemmar är uppde-

lade i elva distrikt. Projektet Konsten att delta är en satsning som Konstfrämjandet står bakom och som län och regioner inbjuds att ingå i.

Konstkonsulenterna i Sverige bildades som förening 2007. Föreningens syfte är att främja konstkonsulentverksamheternas intressen inom konstområdet samt arbeta med information, opinionsbildning och övriga gemensamma frågor. Det finns 21 län och regioner med verksamma konstkonsulentverksamheter (översyn från 2015). Av dessa sticker Halland ut med en heltidstjänst och en verksamhetsbudget på 700 000 tkr. Motsvarande för Västra Götaland 2015 var 1,5 tjänst och budget på 450 000 kronor. Skåne hade 1,80 tjänst och 200 000 kronor i budget. Jämförelser kan dock vara missvisande, eftersom det handlar om strukturella förutsättningar och ett helhetsperspektiv på hur man satsar på hela området.

Sveriges enda **arkitekturkonsulenter** (med fokus på barn och unga) finns i Göteborgs Stad och på Kultur i Väst. När den första tjänsten i Västra Götalandsregionen inrättades 2006 delades den med Göteborgs Stad.

Arkitektur i Skolan (Arkis) är en arbetsgrupp och ett professionellt nätverk inom Sveriges arkitekter som arbetar för att öka medvetenheten i samhället och framför allt i skolan om den byggda miljöns, arkitekturens och det offentliga rummets betydelse. Arkis vill främja att arkitekturpedagogik kommer in i skolan samt att lärarna förstår potentialen i att använda närmiljön som läromedel.

Arkdes är Sveriges nationella centrum för arkitektur och design. Arkdes är ett museum, ett kunskapscenter och en arena för debatt och diskussion om framtidens arkitektur och design. Arkdes uppdrag är att öka kunskapen och driva debatt om hur arkitektur och design påverkar våra liv som medborgare.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är en nationell part som arbetar med arkitektur och stadsutveckling, utifrån landskap och natur, och tankesmedjan Movium arbetar med stadsutvecklingsfrågor vid SLU. Regeringen har gett Movium i uppgift att samordna och sprida kunskap om barns och ungas samspel med sin utemiljö. Därför vinnlägger sig Movium särskilt om att anlägga ett barn- och ungdomsperspektiv på frågor som rör stadsutveckling.

Boverket fick 2014 regeringens uppdrag att ta fram en vägledning för barns och ungas utemiljö. Vägledningen ska användas för planering, utformning, skötsel och förvaltning av urbana miljöer, med ett särskilt fokus på förskolegårdar och skolgårdar. Uppdraget har genomförts i nära samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet och Movium och i samverkan med Folkhälsomyndigheten och Skolverket samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Regionala aktörer

Konstnärsnämndens rapport från 2016 uppger att 12 510 personer är verksamma inom bild- och konstområdet i Sverige varav 2 036 uppges vara verksamma i Västra Götaland (statistik från Statistiska centralbyrån, SCB).

Centrumbildningarna **Konstnärscentrum Väst** och **Konsthantverkscentrum** samlar tillsammans 456 medlemmar (enligt Johan Lundblads rapport 2016). Vad gäller arkitekturpedagoger finns det inte någon sammanställning från SCB men i det nätverk som Kultur i Väst driver ingår i dag 52 arkitekter och designers. Kultur i Västs arbete med självorganiserade aktörer visar att flera konstnärdrivna plattformar väljer att organisera sig på fler sätt än genom centrumbildningar.

Den kollektiva hjärnan är ett exempel på nätverk av utövare i Sverige som lyfter denna fråga. I Västra Götaland har Kultur i Väst och Valand varit aktörer som drivit på, undersökt och velat beskriva självorganiserade konstellationer för att förstå hur Kultur i Väst kan vara en resurs för dessa framåt.

Flera aktörer har fokus på design, exempelvis den ideella föreningen **Svensk Form Väst** som får verksamhetsbidrag från Västra Götalandsregionen.

I Västra Götaland finns det totalt nio **konstinstitutioner/kommuner med regionala uppdrag** i Göteborg, Borås, Mellerud, Skövde, Strömstad, Tjörn och Uddevalla. Det finns även regionala **kollektivverkstäder** som möjliggör produktion och visning av samtida konst i hela Västra Götaland, där Västra Götalandsregionen satsade extra medel 2016–2017. Kollektivverkstäderna bedriver också en omfattande kursverksamhet och fortbildning inom olika konstarter och offentlig gestaltning – en verksamhet som ska utvecklas i samarbete med värdkommunerna.

Västra Götalandsregionens kulturnämnd ger också särskilda bidrag till **Skulpturbiennalen** i Borås och **Gothenburg International Biennial Contemporary Art (Gibca)**.

Högskolan för design och konsthantverk

(HDK) vid Göteborgs universitet har ett masterprogram i design med ett speciellt fokus på barn och barnkultur, Child Culture Design.

Även **Chalmers** har genom sin kurs Arkitektur och samhällsbyggnadsteknik fokuserat mer på arkitektur och deltagande processer. De senaste åren har flera examensarbeten gjorts kring deltagandeprocesser med barn och unga. Eftersom dessa båda utbildningsinstitutioner finns i Västra Götaland bidrar de till att intresset för nätverket och för frågor om arkitektur, delaktighet och barn och unga stärks i regionen. Det visar sig bland annat genom att fler studenter och utexaminerade vill ingå i det **nätverk av arkitektur- och designpedagoger** som Kultur i Västs konsulent samordnar.

Utbildningar inom konst i Västra Götaland ges av **HDK/ Stenebyskolan, Akademi Valand, Dömen konstskola, KV konstskola, Gerlesborgsskolan** och flera folkhögskolor i regionen.

Det regionala arrangörstödet för barn och unga 2017 omfattade 570 elever (arkitektur/design) respektive 5 540 elever (konst/form) inom verksamhetsområdet. Jämfört med övriga konstarter är detta ett förhållandevis lågt antal, och jämfört med 2016 har antalet inom arkitektur gått ner dramatiskt (2 900 elever 2016). Det beror på flera olika faktorer men den främsta är att verksamheten endast utgörs av workshop, och 2017 har det inte varit några workshops som arbetat med stora barngrupper. Konsekvensen är att man når färre barn och unga. Workshops är dessutom relativt kostsamt i jämförelse med författarbesök eller teaterföreställningar, men de kan å andra sidan påverka fler barn och ungas närmiljö och upplevelse av det offentliga rummet på sikt.

Lokala och kommunala aktörer

Flera kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland har aktivt arbetat med och satsat på samtida konst och offentlig konst – **Fyrbodal** genom konst i offentliga rum och **Borås/Sjuhärad** med skulpturer och muralverk. I Borås arrangeras två biennaler som båda fokuserar på konst i det offentliga rummet – **Borås internationella skulpturbiennial** och street art-biennalen **No Limit**. I

Alingsås återfinns ljuskonstfestivalen **Lights In Alingsås** (sedan 2000). **Borås konstmuseum** har en av landets främsta samlingar av videokonst och för detta område har man ett regionalt uppdrag.

Skaraborg inledde hösten 2017 ett arbete som skulle sätta ljuset på offentlig konst. Under sommaren 2018 bytte de 14 kommunerna i länsdelen skulpturer med varandra. Det har lett till en helt ny diskussion i kommunen, enligt Marie Beckman, projektledare från Skövde. Många Facebook-grupper har därtill diskuterat och agerat i frågan, inte alltid med positiva förtecken.

Inom arkitekturområdet finns många roller och funktioner som är inkopplade på kommunal nivå men få som arbetar specifikt med arkitektur och delaktighet som område.

Inom **Göteborgs Stads kulturförvaltning** finns både arkitekturkonsulent och konstkonsulent. Av Västra Götalands kommuner utmärker sig Göteborg i arbetet med arkitekturpedagogik. Detta grundar sig på den struktur Göteborgs Stad byggt upp med en kommunal konsulent som samverkar med kultursamordnare och kulturombud i stadsdelarna.

Strukturen gör det möjligt att nå alla barn och unga i kommunen. Det underlättar dessutom samarbetet med andra förvaltningar där arkitektur- och konstkonsulenternas kompetens efterfrågas.

De flesta utövare inom samtida konst, arkitektur, form och design är baserade i Göteborg.

Konstepidemin är en konstnärsdriven förening i Göteborg. Verksamheten skapar mötesplatser för konstnärer och mellan konstnärer och publik samt är ett ateljéområde. Det finns cirka 130 verksamma fria kulturutövare inom ramen för verksamheten – målare, skulptörer, författare, konsthantverkare, skådespelare och musiker. Verksamheten driver en omfattande residensverksamhet.

Det finns flera konsthallar och gallerier i Västra Götaland, varav de flesta i Göteborg. De drivs i olika regi: konstnärsdrivna, kommunalt drivna, som privata företag eller i föreningsform. I dag arbetar Kultur i Väst främst med kommunalt drivna konsthallar, men även i viss mån med konstnärsdrivna konsthallar och gallerier.

Nordiska Akvarellmuseet i Skärhamn på Tjörn är en plats där konsten och verksamheten i huset har betytt mycket för kommunen. Man bedriver

residensverksamhet och många samarbeten har genomförts genom åren. Akvarellmuseet arbetar med utställningar samt initierat och aktivt med kulturpedagogik, delaktighet och konstnärlig utveckling. Man har även ett regionalt uppdrag.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

För verksamhetsområdet samtida konst, arkitektur, form och design är frågor om offentlig gestaltning och frågor som rör det offentliga rummet växande i hela landet. Det handlar om allt från handfasta råd om museernas utställningsavtal (MU-avtalet), delaktighet och utveckling av metoder för att skapa konst/arkitektur samt former för att påverka det offentliga rummet.

Kommunerna har alltså ett intresse och behov av stöd gällande offentlig konst, hantering av konstverk samt hur man kan arbeta med gentemot barn och unga inom ramen för verksamhetsområdet. Kommunernas behov av kunskap om metoder för deltagandeprocesser där barn och unga görs delaktiga är här angelägna att möta. Intresset finns främst inom samhällsplaneringssektorn, och därför är ett tvärsektoriskt samarbete och kunskapsutbyte viktigt.

Inför 2019, och utifrån den konstnärspolitiska utredningens förslag, kommer sannolikt insatser gällande konstnärernas villkor aktualiseras än mer. Dessutom kommer Statens Konstråds satsningar på kommunerna att påverka verksamheten.

I förvaltningens uppdragsmål nämns särskilda delmål gällande residens, det självorganiserade och mötesplatser, vilket påverkar insatserna. Även arbetet med vidgat deltagande och delaktighet prioriteras.

Konsthantverkcentrum har belyst att det finns flera etablerade utövare i Västra Götaland men att det saknas någon som driver frågor kring form och design ur ett övergripande främjandeperspektiv.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum

och samarbetspart för sina målgrupper.

Kultur i Västs arbete med samverkan, utveckling och kunskapsförmedling för verksamhetsområdet samtida konst, arkitektur, form och design innebär många utmaningar, eftersom detta verksamhetsområde är så omfattande. Det gör det mer angeläget är att samordna gemensamma frågeställningar mellan branschområdena. En sådan fråga är vidgat deltagande.

Förvaltningen kommer fortsatt ha konsulenter som är initierade och insatta inom området samtida konst och arkitektur, och en strävan är att fånga upp mer generella frågor inom form- och designperspektiven.

Offentlig gestaltning, social konst och det offentliga rummet är fortsatt aktuella frågor i hela landet och ett fält där samtidskonst och arkitektur möts i frågor som relaterar till kommuner, målgrupper och institutioner. Under 2019 vill vi utveckla mer täta och kontinuerliga samtal med kommunerna.

Det finns behov av att fortsätta att stärka relationen med utövaresektorn genom samverkan med centrumbildningar och aktörer inom form, design och konsthantverksområdet, liksom med det självorganiserade och fria kulturlivet. Verksamhetsrådets arbete med barn och unga är fortsatt viktigt och en ryggrad.

Resurser

- Konsulenter inom samtida konst, arkitektur, form och design – 3,0 tjänst.

2.5 Intern behovsanalys

Kultur i Västs struktur gör att flera verksamheter arbetar med områden där konst, arkitektur, form och design kan ingå. Här finns en potential för utveckling, samarbete och kunskapsspridning där andra verksamhetsområden inom Kultur i Väst kan lyfta in konst, arkitektur, form och design i arbete med exempelvis samhällsutveckling, publikarbete eller estetiska läroprocesser. Det finns därför ett fortsatt behov av övergripande kommunikationsplan.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att barn och unga ges förutsättningar att uppleva, skapa och reflektera kring konst, arkitektur, form och design
- verka för att kommunerna har strategier för konst och gestaltning i det offentliga rummet

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Förmedla kunskap om samtida konst, arkitektur, form och design (SAFD) genom spridning och lansering av handledningar samt seminarier och nätverksmöten.
- Öka kvaliteten i utbud och innehåll riktat till barn och unga genom Kulturkatalogen Väst.
- Driva frågor om kommuners arbete med det offentliga rummet genom referensgrupper, nätverksmöten och seminarier.

Verksamhets- och metodutveckling

- Introducera metoder för barnkonsekvensanalyser med barns perspektiv.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Belysa frågor om vidgat deltagande, utövares villkor och det offentliga rummet för kommuner och konsthallar.
- Skapa en referensgrupp för konstpedagogik, med representanter från verksamheter där konstpedagogik sker (konstinstitutioner, kulturskolor, fria aktörer med flera).

Vi följer upp målen genom att

- löpande utvärdera genomförda aktiviteter.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

Kultur i Väst ska

- samordna residensverksamheter i Västra Götaland
- samordna plattformar och nätverk inom musik, litteratur, dans och samtidskonst

- stödja de självorganiserade konstaktörerna och produktionsplatser för samtidskonst
- samverka med centrubildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer
- stödja utvecklingen av internationella kontakter.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- främja det professionella kulturlivet och verka för att förbättra utövares villkor
- bredda representationen av utövare inom branschen
- formulera strategier för form- och designfältet i Västra Götaland
- stärka internationella och interkulturella samarbeten och nätverk.

Det gör vi genom

Stöd och förmedling

- Förmedla kunskap om samtida konst, arkitektur, form och design (SAFD) genom att sprida och lansera handledningar samt genom seminarier och nätverksmöten.

Verksamhets- och metodutveckling

- Stödja självorganiserade samverkansprojekt med delvis stöd från Statens kulturråd i tre år.
- Driva Konsten att delta Väst – en del av ett nationellt projekt för vidgat deltagande.
- Lyfta Västra Götalandsregionens arbete för arkitektur och delaktighet nationellt.
- Se över form- och designfältet i Västra Götaland.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Genomföra satsningar kring breddad rekrytering till högskolor.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa insatser för residensverksamheter
- redovisa insatser och resultat för plattformar och nätverk inom samtidskonst
- redovisa insatser och resultat av att stärka självorganiserade konstaktörer

- redovisa insatser och resultat av samverkan med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjande verksamheter i Västra Götaland
- redovisa arbetet med internationella kontakter
- redovisa antalet utbyten förmedlade av Kultur i Väst mellan professionella kulturverksamheter i Västra Götaland och internationella aktörer.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- bredda representationen av utövare inom branschen.

Det gör vi genom att

- driva projektet Konsten att delta – ett nationellt projekt för ett vidgat deltagande
- arrangera ett evenemang tillsammans med utbildningarna kring breddad rekrytering.

Vi följer upp målen genom att

- rapportera och utvärdera satsningarna.

Uppdragsmål 4

Kultur i Väst främjar allas rätt att delta i kulturlivet i samverkan med andra aktörer.

- Detta mål följer vi upp genom särskild rapportering; inga aktiviteter planeras här.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Teater

Ansvarig chef: Angelica Hadzikostas

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument:

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande: Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Sverige har en lång historia av teater riktad till vuxna. Genom detta har stabila strukturer för produktion utvecklats, och därför är teater relativt tillgängligt i Sverige. Teaterns infrastruktur är därtill stabil. Möjligen är det så att denna stabilitet har bidragit till att ganska få utredningar och genomlysningar har genomförts om teaterns konstnärliga utveckling och roll i samhället, jämfört med andra konstområden. Några kan dock nämnas:

- Kulturrådet gjorde 2016 en förstudie om hur scenkonsten kan digitaliseras i större utsträckning.
- Konstnärsnämndens publikationer vad gäller teater sträcker sig till en övergripande analys för alla konstområden som publicerades 2007.
- Vissa kommuner har gjort översikter som främst berört organisering av scenkonstfrågor.
- Vid tiden för Riksteatern Riks organisationsförändring (cirka 2005–2008) problematiserades teaterns och scenkonstens roll och framtid i flera forum. Framför allt diskuterades syftet med en nationell organisation som turnerar med scenkonst.

Som helhet är intrycket att färre skrifter och rapporter publiceras som rör utveckling och tendenser inom teaterområdet jämfört med mängden publikationer inom andra konstområden.

Teater för barn och unga präglas av få större permanenta scener med fasta ensembler i storstäderna och ett antal mindre aktörer, oftast utan egen scen. Turnéverksamheten är därför omfattande och efterfrågan på teater för barn och unga är stor på såväl förskole- som grundskolenivå. Hösten 2017 blev Unga Klara nationell scen för teater riktad till barn och unga.

I Västra Götaland har barn- och ungdomsteatern en relativt stark ställning. Det finns aktiva nätverk och mötesplatser mellan olika parter och tillväxten på teatergrupper i Göteborg är relativt god, även om förutsättningarna för utövarna att leva på sin konst är begränsade.

Inom ramen för arrangörstödet är teater den konstform som når flest barn (cirka 62 000 barn

2016). Det finns dock en nedåtgående trend i det regionala arrangörsstödet för barn och unga som tyder på att skolor inte bokar lika mycket teater som tidigare. Trots att det är många skolor som visar teater är det tydligt att skolor och personal behöver stöd i att prata om föreställningar och hur de kan arbeta i mötet med teater.

2.2 Aktörer

Kultur i Väst arbetar i första hand med teater riktad till barn och unga. Därför beskrivs främst aktörer inom detta fält nedan.

Nationella aktörer

Flera organisationer verkar på nationell nivå.

Riksteatern Riks är den största – en folkrörelsestyrd verksamhet (startad 1933) som arrangerar, förmedlar, producerar och utvecklar scenkonst. Riksteatern turnerar med musik, dans och teater för såväl vuxna som barn och unga i hela Sverige. Riksorganisationen består av 230 lokala föreningar och i varje län finns en riksteaterförening. De flesta teaterkonsulenter för barn och unga ingår i Riksteatern, men några län och regioner har organiserat konsulentarbetet annorlunda, exempelvis Västra Götalandsregionen.

Svenska **ASSITEJ** är en plattform för alla som arbetar med eller har intressen i scenkonst för barn och unga i Sverige. ASSITEJ:s medlemmar utgörs av såväl enskilda utövare som institutioner och organisationer. Kultur i Väst är medlem i ASSITEJ sedan 2016.

Bibu är en biennial och mötesplats för scenkonst för barn och unga. Bibu genomförs i Helsingborg med stöd av Region Skåne och Kulturrådet. Biennalen ägs av Teatercentrum och svenska ASSITEJ.

Scensverige är en branschorganisation med institutioner och fria grupper som medlemmar. Scensverige verkar för att främja den svenska scenkonstens utveckling och för att utöka de internationella relationerna. De arbetar med samarbete och idéutbyte samt med att sprida kunskap och information inom scenkonsten. Scensverige arrangerar **Scenkonstbiennalen** (handplockade föreställningar som visat på särskild konstnärlig kvalitet eller nyskapande form) och **Swedstage** (urval av föreställningar för internationella turnéer).

Teatercentrum består av fyra distrikt: Södra, Västra, Östra och Norra. Teatercentrum arbetar för en väl utvecklad verksamhet i hela landet med fokus på förmedling och andra arbetsfrämjande åtgärder, nätverk och kompetensutveckling. Man vill även vara en kulturpolitisk röst för fri teaterkonst.

Regionala aktörer

På regional nivå finns ett antal aktörer, bland annat **Riksteatern Väst** som är ett samordningsorgan för de lokala teaterföreningarna och som arbetar med att främja dessa.

Regionteater Väst är en regional institution med uppdrag att turnera med teater och dans för barn och unga.

Kulturakademien har i uppdrag från Västra Götalandsregionen för att bedriva fortbildning för professionella utövare inom scenkonst och film/media.

Teatercentrum Väst är en medlemsorganisation med 26 medlemsteatrar varav flera spelar för barn och unga. Merparten av medlemmarna är baserade i Göteborg. Teatercentrum Väst arrangerar teaterfestivalen TRETE för barn och unga tillsammans med Trollhättans kommun.

Lokala och kommunala aktörer

Göteborgs Stads kulturförvaltning har en scenkonstkonsulent som Kultur i Väst samverkar nära med. Konsulenten hanterar ansökningar samt olika subventioner som går direkt till Göteborgs teatergrupper.

Barnteaterakademien är ett nätverk som diskuterar scenkonst för barn och unga utifrån ett uppdrag från Göteborgs Stad. Inom akademien finns ett antal aktiva teatergrupper som arbetar särskilt med målgruppen barn och unga.

2.3 Behovs- och nulägesanalys

Övergripande frågor för fältet är teaterns möjligheter, utmaningar och konstnärliga utveckling i relation till digitaliseringen. För Kultur i Västs del kan vi inte driva dessa frågor, det måste de konstnärliga institutionerna göra, men det är angeläget att vi följer diskussionen och identifierar relevanta frågor för utövarna.

För utövarna är det en ständig kamp kring tur-
néverksamhet, och det är komplext och svårt att
skapa en kontinuitet i verksamheten med små
resurser och osäker ekonomi. Inom teater för
barn och unga bedöms dock situationen vara lite
bättre, eftersom det finns en inarbetad ekonomisk
stödkonstruktion både från Västra Götalandsregionen
och från kommunerna.

Genom samtal, konsultationer och möten har
olika behov från nyutexaminerade utövare ut-
mejslats vad gäller växthus/talangutveckling. Det
handlar om organisation, produktion, skapande-
processer och förståelse för systemen. Detta behov
undersöktes 2017 och presenterades i en enklare
rapport. I samband med undersökningen genom-
fördes även ett antal intervjuer med studenter och
utövare. Vi antar att det finns ett liknande behov
inom övriga scenkonstområden. Det fanns en
avsikt att påbörja detta arbete under 2018 men
det har försenats.

Det kvalitetsbedömda urval av teater för barn
och unga som Kultur i Västs konsulent förmedlar i
Kulturkatalogen Väst och genom scenkonstdagar-
na för barn och unga är något som majoriteten av
kommunerna önskar och uppger att de behöver.
Teaterutbudet är stort både geografiskt och med
många avsändare, vilket gör det svårt för enskilda
kommuner att arbeta med att se och bedöma så
många föreställningar som Kultur i Väst gör.

I skolan är efterfrågan på dramapedagoger/
teaterpedagoger stor, liksom intresset för att arbeta
med dramaövningar. Det finns ingen samlad bild
på regional nivå av kulturskolornas arbete med
teater/drama, men i hela Sverige finns cirka 15
000 platser inom drama, jämfört med musik som
har cirka 169 000 platser.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens
hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet
vad gäller både förberedelser inför flytten under
våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat
arbets sätt i de nya lokalerna under hösten. Varje
verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta
arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och
stödjande för regional kulturutveckling genom att
fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum
och samarbetspart för sina målgrupper.

Kultur i Väst har i uppdrag att vara en främja-
re, utvecklare och samverkanspart. Förvaltningens
arbete inom området teater fokuserar på verksam-

het för barn och unga, vilket innebär att vi ska så-
väl förmedla teaterföreställningar för målgruppen
som initiera och medverka i utvecklingsinriktade
samarbeten som stärker branschen.

När verksamhetsområdet teater placerades
hos Kultur i Väst bestod uppdraget främst av att
förmedla och hantera föreställningar som fanns
tillgängliga för barn och unga i Västra Götaland.
I dialog med beställaren var det tydligt att detta
uppdrag skulle fortsätta men också att konsu-
lentverksamheten skulle arbeta med övergripande
främjarverksamhet likt övriga konsulenter. Arbetet
med förmedling och utveckling av detta område
har därför fortsatt.

Det senaste året har det varit en märkbar skill-
nad i hur teatrar har möjlighet att skicka länkar
om sina produktioner. Det underlättar urvals-
arbetet och gör det inte fullt så tidskrävande för
konsulenterna, men det tar fortfarande mycket tid i
anspråk eftersom antalet utövare som arbetar med
barn och unga är fler än inom andra scenkonst-
områden. Det är dock fortsatt angeläget att frigöra
mer tid för främjararbetet.

Konsulenterna har de senaste åren arbetat som
projektledare för scenkonstdagarna för barn och
unga. Förvaltningen bör säkerställa att det finns en
rotation av projektledaransvaret inför 2020.

Ett angeläget utvecklingsspår är att rikta insat-
ser till de utövare som är i början av sin karriär.
En naturlig samverkanspart är Högskolan för scen
och musik. Även internt inom Kultur i Väst är det
eftersträvt att dans, teater och musik hittar
gemensamma aktiviteter i denna fråga. Givetvis
ska varje konstform också göra insatser anpassade
utifrån dess förutsättningar.

Kultur i Väst är sammankallande för det
regionala arrangörsnätverket. Övriga aktörer i
nätverket är Riksteatern Väst, Regionteater Väst,
Göteborgsoperan, Teatercentrum Väst, Angereds
Teater och Backa Teater.

Självklart ska konsulenterna även delta i de
nationella sammanhang där andra scenkonst- och
teaterkonsulenter ingår.

Resurser

- Konsulent teater barn och unga – 1,0 tjänst.

2.5 Intern behovsanalys

Med endast en konsulent för teater är resurserna
inom Kultur i Väst ansträngda. I dagsläget har vi i
huvudsak bara utrymme för urval och förmedling
av föreställningar, rollen som projektledare för
scenkonstdagarna för barn och unga samt arbete
med Techformance.

Samordning behövs av riktade insatser inom dans, teater och musik för att stärka unga utövare i början av sin karriär.

Kommunikation och dialog med samtliga teatergrupper genererar ett omfattande administrativt arbete när det gäller Kulturkatalogen Väst. Konsulenterna har tidigare fått avlastning vad gäller administrationen, men det saknas ett säkert, kontinuerligt och hållbart administrativt stöd och en avlastning i dagsläget.

Vi ser följande behov inför framtiden

- Hantering av administration i arbetet med Kulturkatalogen Väst.
- Kultur i Väst har en struktur med verksamhetsområden som arbetar med arrangörskap, barn och unga, festivaler, kulturskolor, mänskliga rättigheter, publikutveckling och samhällsutveckling. Det finns potential för samarbeten där fler verksamheter från Kultur i Väst tar med sig teaterfrågan in i olika perspektiv, där teater är sekundärt och syftet är att uppfylla andra mål som har med till exempel samhällsutveckling, publikutveckling eller estetiska läroprocesser att göra.
- En övergripande kommunikationsplan.
- En uppräkningsplan i tjänster eller annan intern samordning; området är för omfattande område för en enskild konsulent.
- Ytterligare prioritering och avgränsning i uppdraget.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst utvecklar arrangörstödet för barn och unga enligt kulturnämndens riktlinjer och i samverkan med kommunerna och Västarvet.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att barn och unga ges förutsättningar för att uppleva och reflektera kring teater
- verka för att teaterutbudet i Kulturkatalogen Väst presenterar en ökad representation av berättelser och utövare
- verka för att branschen samlas och samverkar med fokus på utvecklingsfrågor för teater.

Det gör vi genom

Verksamhets- och metodutveckling

- Kartlägga och identifiera kommunernas behov av drama- och teaterpedagoger.

Stöd och förmedling

- Förmedla föreställningar och scenkonstdagar.
- Säkerställa att rutiner för beslut, bedömning är kända och systematiska.
- Verka för att det teaterutbud som förmedlas genom Kulturkatalogen Väst speglar en större mångfald.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Driva sammanhang där det konstnärliga samtalet står i centrum.
- Genomföra minst ett samtal och mingel för utövare och kommunala tjänstepersoner.
- Anordna ett fortbildningstillfälle riktat till kommunala tjänstepersoner.
- Vi följer upp målen genom att
- Färdigställd kartläggning
- Presentation av rutiner vid bedömning

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

- Kultur i Väst samordnar plattformar och nätverk.
- Kultur i Väst samverkar med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjandeorganisationer.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- verka för att barn och unga ges förutsättningar för att uppleva och reflektera kring teater
- verka för att teaterutbudet i Kulturkatalogen Väst presenterar en ökad representation av berättelser och utövare
- verka för att branschen samlas och samverkar med fokus på utvecklingsfrågor för teater.

Det gör vi genom

Verksamhets- och metodutveckling

- Utveckla arbete tillsammans med de som är i början av sin karriär och samverka med dans och musik.

Stöd och förmedling

- Aktivt arbeta för att nå grupper och utövare som bidrar med nya röster och perspektiv i Kulturkatalogen Väst.
- Synliggöra det som presenteras i Kulturkatalogen Väst genom utbudsdagar.

Fortbildning och kompetensutveckling

- Driva sammanhang där det konstnärliga samtalet står i centrum.
- Genomföra minst ett samtal och mingel för utövare och kommunala tjänstepersoner.

Vi följer upp målen genom att

- redovisa insatser och resultat för plattformar och nätverk inom teater
- redovisa insatser och resultat av samverkan med centrumbildningar, kollektivverkstäder och andra främjande verksamheter i Västra Götaland.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Det gör vi genom

- Eventuellt fortsatt arbete med projektet Techformance.

Mål 4

Kultur i Väst främjar allas rätt att delta i kulturlivet i samverkan med andra aktörer.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Administration och IT

Ansvarig chef: Christer Bergman

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2018. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Enheten Administration och IT på Kultur i Väst arbetar med frågor som rör förvaltningens administrativa funktioner och stöd, lokaler, ekonomi, IT och verksamhetsutveckling.

Som en politiskt styrd kulturförvaltning och med Sveriges största region som uppdragsgivare är Kultur i Väst en del i ett större system där såväl lagstiftning som regionala styrdokument, avtal och rutiner på olika sätt anger ramar - styrande

och stödjande - för förvaltningens arbete inom verksamhetsområdet.

Förvaltningens arbete med ekonomi och budget påverkas av vittomfattande faktorer som rör samhällsutvecklingen i stort, konjunkturläget, befolkningsutvecklingen och skatteintäkterna liksom den statliga och regionala politikens satsningar.

Frågor som rör IT och digitalisering har under lång tid stått högt upp på samhällsagendan och inbegriper alla delar av arbetslivet. Framförallt möjligheterna att kommunicera, lagra, dela och återsöka information har gett och ger organisationer nya möjligheter att verka och samarbeta på. Effektivisering, implementering och utveckling av nya system och digitala lösningar på såväl administrativa uppgifter som verksamhetsrelaterade funktioner i form av webbplatser är ett löpande arbete i regionen.

Under de senaste decennierna har styrning och ledning av offentlig verksamhet varit mål- och resultatbaserad, vilket har satt fokus på verksamheternas dokumentation, uppföljning och rapportering. Kundnöjdhet som överordnat värde är idag en drivande faktor i verksamhetsutvecklingen. Olika insatser för att få kunskap om målgruppers och intressenters behov och önskemål av verksamhet har blivit en allt viktigare del av utvecklingsarbetet och verksamhetsstyrningen.

2.2 Aktörer

I regionen finns flera funktionsgrupper för kun-

skapsutveckling, samordning och erfarenhetsutbyte; Ekonomichefer, Kanslichefer, Personalchefer, Säkerhet och beredskap samt Ledning och styrning av IS/IT VGR. Grupperna leds av direktören eller chefen för respektive och träffas 3–4 gånger per termin.

VGR IT är en huvudaktör för såväl strategiskt som operativt arbete med regionens IT-frågor. IT-direktören samlar regelbundet till ett IT-råd med regionens chefer inom området.

Regionservice är förvaltningens leverantörer av bland annat konferensstöd, städservice, ekonomiservice, löneservice, IT-service, fakturahanterings-service, diariehantering, HR-support.

Arbetsgruppen Data och Analys är en arbetsgrupp inom Samverkansplattformen för frågor om bland annat kulturstatistik med representanter från Västarvet, Koncernkontoret och Kultur i Väst.

SIQ - Institutet för Kvalitetsutveckling – är en stark, drivande och trendsättande aktör i frågor som rör kvalitets- och verksamhetsutveckling.

SFK – Svenska Förbundet för Kvalitet - är en förening och ett nätverk med lokala avdelningar i hela Sverige som ger möjlighet till erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling genom bland annat seminarier och studiebesök. Kultur i Väst är medlemmar i SFK Väst.

SKL – Sveriges Kommuner och Landsting är en arbetsgivar- och intresseorganisation samt en medlemsorganisation för alla kommuner, landsting och regioner. SKL stödjer verksamhetsutveckling i kommuner, landsting och regioner.

Kulturanalys är en myndighet som på regeringens uppdrag utvärderar, analyserar och redovisar effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet.

SOM-institutet vid Göteborgs universitet är en opartisk undersökningsorganisation som med sina rapporter belyser opinioner och svensk samhällsutveckling med betoning på ”svenskars vanor, beteenden, åsikter och värderingar när det gäller samhälle, politik och medier.”

2.3 Behovs/nulägesanalys Ekonomi

I förvaltningens uppdrag för 2018–2020 ingår att göra en långsiktig ekonomisk planering. Planen bör redogöra för förvaltningens möjligheter och förmåga att arbeta för och med ökad externfinansiering.

IT

Kultur i Väst använder de system regionen erbjuder för exempelvis dokumenthantering, mejl och distansmöten såsom Alfresco, Outlook och Skype. Kultur i Väst ansvarar för Apsis, förvaltningens system för nyhetsbrev, eventhantering och anmälningsförfarande samt verksamhetsstödsystemet Allegro som hanterar bl a projektplanering och uppföljning liksom kontaktregister.

Kultur i Väst har en IT-strategi som behandlar hårdvara, mjukvara, rollfördelning, ansvar, säkerhet mm. Baserat på verksamhetens behov krävställer förvaltningen i samband med regionens utveckling av hårdvara och mjukvara.

Verksamhetsutveckling

I Kultur i Västs uppdrag 2018–2020 står: Kultur i Väst har en omfattande och diversifierad verksamhet. Frågor som rör ekonomi, kompetensutveckling och ledarskap tillsammans med varumärkesarbete och mer kvalificerad uppföljning/analys står i fokus för ledningens strategiska diskussioner och framtidsanalys. Arbete har påbörjats för att ta fram strategier och planer för några av dessa områden, till exempel långsiktig ekonomisk planering och uppföljning/analys. Det kommer att resultera i en samlad strategi och plan för Kultur i Västs utveckling på tre till fem års sikt.”

Förvaltningen har initierat ett gemensamt utvecklingsprojekt med målet att ta fram en utvecklingsstrategi för Kultur i Väst under 2019.

Syfte med utvecklingsstrategin är att uppnå:

- Utvecklad långsiktig styrning och ledning; verksamhetsinriktning, målgrupper/samarbetspartners, arbetsformer, kompetensbehov, ekonomiska resurser och organisationsutveckling
- Bättre förutsättningar för uppdragsdialog och samarbeten
- Vara efterfrågade och angelägna för våra målgrupper
- Förbättrad kompetensförsörjning och ekonomisk hushållning och utveckling
- Förbättrad intern och extern kommunikation, samsyn, tydlighet kring vägval, beslut, satsningar, planering, roll och inriktning

- Stöd för chefer, medarbetare, styrelse
- Hålla samman organisationen.

Förvaltningens verksamhet genomförs allt mer i projektform. Här finns behov av stöd vid större projekt i form av personresurs och projektledningssystematik. Fler och större konferenser ökar behovet av utvecklat konferensstöd som t ex hantering av anmälningar hotellbokningar, seminarier och teknik. Förvaltningen har initierat ett gemensamt utvecklingsprojekt med målet att förvaltningen ska ha gemensamma fungerande arbetsprocesser, administrativa och tekniska stöd för planering, genomförande, uppföljning och utveckling av sina fortbildningar (kurs, konferens, evenemang) oavsett volym och omfattning. Ansvar för kursadministration kommer gå över från kommunikationsenheten till administrativa enheten i samband med denna översyn.

Förvaltningen har initierat ett gemensamt utvecklingsprojekt med målet att under 2019 ha gemensamma fungerande och relevanta former för kunskapsdelning.

En plan för hur kunskapsdelning ska ske på Kultur i Väst skall tas fram. Behovet av en väl fungerande kunskapsdelning nämns i vårt uppdrag och det finns även som ett område i organisationsöversynen. I varumärkesarbetet finns också kunskap som ett av tre kärnord för verksamheten

Administration

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Administration & IT ansvarar för och samordnar arbetet som rör Kultur i Västs ekonomi, administration, IT, lokaler och verksamhetsutveckling. Från och med 2019 övertar enheten ansvaret att administrera kurser och fortbildningar från kommunikationsenheten.

Enheten arbetar med budget och intern kon-

troll och ansvarar för att ekonomiuppföljning och budgetprocess håller hög kvalitet.

Enheten utför administrativt arbete i form av hantering i Kom och Gå, konferensstöd, resebokningar, mötesservice mm.

Enheten tillser att förvaltningens medarbetare har tillgång till och kunskap om de system som regionen tillhandahåller. Enhetens utvecklar förvaltningens verksamhetssystem samt tekniken på förvaltningens webbplatser.

Enheten tillser att våra lokaler och kontorsarbetsplatser är välfungerande.

Enheten leder och stödjer insatser gällande kvalitets- och verksamhetsutveckling.

Personalresurs

- 12 medarbetare

2.5 Behovsanalys internt

Kultur i Västs alla medarbetare är i flera avseenden beroende av enhetens insatser för att kunna bedriva en verksamhet med hög kvalitet. För att förvaltningens medarbetare ska få ett så bra stöd som möjligt betonas fortsatt det löpande arbetet med en tät dialog om verksamheternas behov nu och framåt, liksom arbetet med att utveckla enhetens verksamhet och insatser.

Samordningen med Kommunikationsenheten är prioriterad vad gäller ansvar, roller och insatser i arbetet med webbutveckling och förvaltningens system.

Utifrån de behov som anges i övriga verksamhetsplaner behöver Administration och IT göra en samlad bedömning. Det kan även röra sig om behov som anges i andra dokument t ex strategier, plattformar mm.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Mål för 2019

1. Kultur i Väst ska ha en utvecklingsstrategi och ekonomisk översikt på 5 år som beskriver förvaltningens inriktning och utvecklingsvägar.

Detta gör vi genom att

- se över övergripande områden och ta fram mål och planer för hur vi vill att det skall fungera framåt

2. Förvaltningen ska ha gemensamma fungerande arbetsprocesser, administrativa och tekniska stöd för planering, genomförande, uppföljning och utveckling av sina fortbildningar (kurs, konferens, evenemang) oavsett volym och omfattning.

Detta gör vi genom att

- Identifiera vilka arbetsuppgifter som skall flyttas från Kommunikation till Adm/IT.
- Se över adressregister, utskick, inbjudningar, utvärderingar, personalstöd (egen och extern personal) etc.
- Förbättra arbetsprocess från planering till genomförande och uppföljning – ansvar, roller, tekniska stöd, personalresurs.
- Tekniskt implementera och utbilda i nytt system (Trippus redan upphandlat)
- Införa och introducera ny befattning: kursadministratör

3. Förvaltningen ska ha gemensamma fungerande och relevanta former för kunskapsdelning.

Detta gör vi genom att

- ta fram plan för hur kunskapsdelning ska ske på Kultur i Väst. Behovet av en väl fungerande kunskapsdelning nämns i vårt uppdrag och det finns även som ett område i organisationsöversynen. I varumärkesarbetet finns också kunskap som ett av tre kärnord för verksamheten

IT

- Säkerställa att verksamheten har rätt system för den verksamhet som skall bedrivas

Detta gör vi genom att

inventera medarbetarnas behov och inventera möjligheter i regionens utbud samt skaffa system inte finns i regionens utbud men som verksamheten behöver. Vid inflyttningen till Regionens hus skall alla medarbetare ha rätt digitala verktyg för att kunna utföra sitt arbete.

- Utveckla tekniken på Kultur i Västs webbplatser

Detta gör vi genom att

identifiera behov och prioritera. Vi skall också tillse att vi har bra kompetens för att kunna beställa utvecklingsarbeten hos konsult. Arbetet skall bedrivas i samverkan med kommunikationsenheten.

Administration

- Kultur i Väst skall ha en laglig och korrekt hantering av dokument, personuppgifter mm.

Detta gör vi genom att

följa regionens riktlinjer och informera personalen.

Personal

- Alla nya medarbetare skall ha en bra och heltäckande introduktion

Detta gör vi genom att

uppdatera introduktionsplanen och se till att den blir heltäckande.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Barn och unga

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Barn och unga

2.1 Omvärldsbeskrivning

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter har alla barn upp till 18 år rätt till lek, konst, kultur, eget skapande, att delta i kulturlivet, samt att yttra sin åsikt och påverka beslut som rör dem. I styrdokument, både på statlig, regional och kommunal nivå är barn och unga en prioriterad målgrupp. Ett av de allra viktigaste målen i kulturpolitiken oavsett nivå är att barn och unga kan ta del av kultur och utöva kultur. Det görs också omfattande satsningar på kultur för barn och unga. Det finns ett stort utbud av scenkonst och musik, det kommer ut en stor mängd barnböcker varje och många

barn är kulturellt aktiva genom kulturskolan. Sverige är i jämförelse med andra länder välförsett med kultur för barn och unga.

Den stora utmaningen är det ska vara samma möjligheter för alla barn och unga på kulturområdet. Så är det inte idag. De icke jämlika mönstren för vuxenkulturen upprepas inom området kultur för barn och unga. Att arbeta för ökade möjligheter för barn och unga att bli kulturellt aktiva är en prioriterad uppgift för alla som jobbar med kultur.

Det har inte tidigare gjorts några regelbundna och nationella kulturvaneundersökningar för barn och unga men under 2017 genomförde Myndigheten för Kulturanalys en omfattande undersökning. Vi vet från de kulturvaneundersökningar som gjorts för vuxna att kön, ålder, utbildningsnivå och boendeort påverkar vuxnas kulturvanor. I resultaten från Myndigheten för kulturanalys undersökning ser vi att samma mönster finns när det gäller barn och deras kulturvanor. Undersökningar som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) gjort för unga mellan 16 och 25 år visar att flickor och boende i storstäder i högre grad är kulturaktiva än pojkar och boende i övriga kommuner.

Det finns stora skillnader i vilken utsträckning barn och unga som är födda i Sverige eller utomlands tar del av kultur. Hemmet och föräldrarna har stor betydelse för ungas kulturutövning. Genom siffror från Rädda barnen vet vi också att 12 procent av alla barn i Sverige lever i barnfattigdom och att barn och unga på grund av familjens ekonomi därför måste avstå från kulturaktiviteter som kostar pengar.

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, LGR 11, formuleras skolans uppdrag där barns och ungas möte med konst och

kultur är en viktig del. Enligt LGR 11 ska skolan stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem och i skolarbetet ska de intellektuella men även de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Eleverna ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig. Skolans mål är bland annat att varje elev kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud och att eleverna har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv.

Kommersiella aktörer spelar en stor roll i barn- och ungdomskulturen. Den digitala teknikutvecklingen, sociala medier, Youtube, dataspel etc. innebär ett enormt fält av möjligheter till konsumtion, men även till handledning och till egen kulturproduktion. Fil dr Ylva Ågren, Göteborgs Universitet, som forskat kring barns konsumtion inom medievärlden, konstaterar att gränserna mellan högt och lågt, populärkultur och konst är under förändring. Syskon och kamrater påverkar val av aktivitet, liksom familjens kulturvanor och ekonomi. Ofta har spelsajter ett dubbelt tilltal, vänder sig både till barn och föräldrar. Eftersom fullt tillträde till spelen kostar pengar presenteras dessa ofta som källor till lärande och/eller kreativitet och utveckling.

2.2 Aktörer

I maj 2018 antog Sveriges riksdag en nationell strategi för kulturskolorna i Sverige som syftar till att: främja tillgänglighet och jämlikhet, ett brett och angeläget utbud av kulturella och konstnärliga uttryck, hög kvalitet i såväl den breda som i den fördjupande undervisningen och god kompetensförsörjning. Som en del av strategin fick Kulturrådet i uppdrag att inrätta ett nationellt kulturskolecentrum.

Sedan 2016 fördelar Kulturrådet årligen cirka hundra miljoner kronor i utvecklingsbidrag till de kommunala musik- och kulturskolorna. Bidragets syfte är att göra musik- och kulturskolans verksamhet mer jämlik och förbättra möjligheterna för barn och unga att delta i verksamheten. I augusti 2018 beslutade regeringen om en ny förordning för kulturskolebidraget som Kulturrådet betalar

ut genom sitt nya Kulturskolecentrum. Den nya förordningen speglar målen för de statliga insatserna och Kulturskolecentrum, det vill säga att kulturskolebidraget ska förbättra kulturskolornas möjlighet till undervisning av hög kvalitet. Bidraget ska användas både till att skapa en bred kulturskola för alla, men också fördjupning utifrån allas olika förutsättningar. Det nyinrättade Kulturskolecentrumet ska stödja kulturskolorna och deras huvudmän i att utveckla sin verksamhet genom en rad olika insatser. Centret ska arbeta bland annat med att samla in och följa upp statistik, kartlägga utbildnings- och utvecklingsbehov, följa och sprida forskning, erbjuda stöd till verksamhetsutveckling och samverkan.

Kulturrådet erbjuder sedan 2008 skolor och kommuner i Sverige att söka pengar för att arbeta med kultur i skolan, Skapande skola. Idag omfattas elever från förskoleklass till årskurs nio. Merparten av kommunerna i Västra Götalandsregionen söker och beviljas varje år medel från Skapande skola. Trots att bidraget från Skapande skola erbjuder full finansiering av projekt så finns det kommuner som inte söker medel därifrån. Ofta är det samma kommuner som från år till år avstår från att söka medel från Skapande skola.

Centrum för barnkulturforskning på Stockholms universitet har som uppgift att främja kunskap och forskning inom området barnkultur. Centrum för barnkulturforskning har en viktig uppgift som mötesplats för forskare från olika discipliner och universitet/högskolor. Varje år arrangeras ett symposium som syftar till att sprida och fördjupa kunskap och forskning inom ämnesområdet barnkultur. En annan mötesplats för kultur för barn och unga är BIBU, scenkonstbiennial för barn och unga. Den har arrangerats sedan 2006 och är en arena för dialog och erfarenhetsutbyte mellan aktörer som arbetar med barn, unga, scenkonst och kultur.

Kulturskolerådet är en ideell förening där kommuner samverkar för en tillgänglig och högkvalitativ kulturskola. Kulturskolerådet anordnar kurser, konferenser och utbildningar. Rikskonferensen är en årlig branschträff för erfarenhetsutbyte och andra kompetensfrämjande aktiviteter.

KulturUngdom ger bidrag till och utvecklar idéer kring eget skapande, projekt och arrangemang av och med unga mellan 13–30 år i Västra Götaland. KulturUngdom ansvarar bland annat för

två centrala arrangemang för ungas eget skapande: Ung kultur möts/UKM och musiktävlingen Image, den regionala deltävlingen och riksfinalen.

Regionteater Väst, är Västra Götalandsregionens turnerande scenkonstinstitution för barn och unga. De erbjuder kommunerna subventionerade dans- och teaterföreställningar. Varje år erbjuds också cirka 10 kommuner i Västra Götalandsregionen att teckna ett så kallat kommunavtal vilket innebär att kommuner under ett års tid köper dans- och teaterföreställningar för samtliga barn på grundskolenivå. Västarvet erbjuder turnerande utställningar och pedagogiska program för barn och unga runt om i hela Västra Götaland. Flera kulturinstitutioner, exempelvis teatrar och museer, har pedagoger anställda som arbetar för att engagera och göra barn och unga delaktiga i föreställningar och utställningar.

Alla kommuner arbetar med kultur för barn och unga. Genom programverksamhet, projekt och bidrag erbjuds ett utbud och stöd till olika projekt för barn och unga. I varje kommun finns en barnkultursamordnare. Det kan vara en kultursekreterare eller en bibliotekarie som har detta som tilläggsuppdrag. Samordnaren är bland annat ansvarig för att hantera det regionala arrangörstödet. Det varierar mellan kommunerna i vilken utsträckning de tar del av stödet och hur mycket medel de själva satsar på kultur för barn och unga. Ungefär 65 % av de 300 000 barn som bor i Västra Götaland nås av aktiviteter som genomförs med stöd av det regionala arrangörstödet.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Alla barns och ungas rätt till och tillgång till kultur, i kommunen, i skolan och på fritiden är ständigt en aktuell fråga inom barn- och ungdomskulturområdet. Satsningarna på kultur för barn och unga varierar stort mellan kommunerna liksom kunskapen om kulturens betydelse för barns och ungas utveckling. Alla barn, oavsett bakgrund och förutsättningar, går i skolan. Därför är den en central arena i arbetet med kultur för barn och unga. Men satsningar på kultur i skolan sker ofta i korta projekt, utan långsiktighet och är många gånger beroende av enskilda lärares och rektorers personliga intresse för kultur. Att bidra till ökade och långsiktiga satsningar på kultur i skolan är därför en angelägen uppgift för att stärka barn och ungas delaktighet till kultur.

Möjligheterna för alla barn och unga att utöva kultur på fritiden är begränsad och utöver Kulturskolans verksamhet finns det få alternativ. Den aktuella diskussionen just nu när det gäller Kulturskolan är hur vi kan skapa en kulturskola för alla barn. Vad kulturskolan erbjuder och hur den drivs är beroende av hur mycket resurser kommunen är beredd att lägga på den. Avgiftens storlek påverkar vilka barn som har råd att delta i undervisningen. För barn och unga med funktionsvariationer finns ofta ingen verksamhet alls. Under 2016 och 2017 har kulturskolan varit föremål för en statlig utredning. Utredaren ger en rad förslag som skulle stärka och utveckla kulturskolan, bl a att regionala utvecklingscentra ska inrättas i varje län. I vilken mån utredarens förslag blir verklighet återstår att se.

Barns och ungas delaktighet i och möjlighet att påverka och komma till tals i den kultur som skapas för dem är en aktuell och viktig fråga. Kvalitet i utbudet, hur detta ska bedömas och barns och ungas syn på kvalitet är en annan viktig fråga. Metoder för dialog och bedömning behöver spridas till alla som arbetar med kultur för barn och unga. Det är särskilt viktigt att föra diskussioner om kvalitet i kultur för barn och unga med kultursamordnare och pedagoger som väljer vilken kultur som barn och unga ska få ta del av.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Kultur i Västs interna samarbete mellan verksamhetsområden och konstformer ger oss goda förutsättningar att med brett perspektiv arbeta med barns och ungas rätt till konst och kultur. Konferensfestivalen PRIO 0 till 18 var ett tydligt resultat av det arbetet. Kultur i Väst spelar en central roll i arbetet för att öka kunskapen hos kommuner och andra offentliga och ideella aktörer om betydelsen av kultur för, med och av barn och unga.

Kultur i Väst ansvarar för det regionala arrangörsstödet till kultur för barn och unga. Genom nätverket av kommunala samordnare har vi en ständig dialog med kommunerna om deras arbete med kultur för barn och unga. Vi är en viktig resurs för kommunerna i deras arbete och kan bland annat vara ett stöd i framtagandet och/eller reviderandet av deras kulturplaner för barn- och unga. Arrangörsstödet är en ryggrad i barn och unga arbetet och det ska utvecklas vidare i samverkan med kommunerna och Västarvet.

Under 2016 genomfördes den statliga utredningen En inkluderande kulturskola på egen grund. Genom utredningen har frågan om Kulturskolan aktualiserats på alla nivåer. Nu har en nationell strategi för kulturskolan antagits och ett nationellt centrum inrättats. I samklang med det har Kultur i Väst fått ett förtydligt uppdrag från Kulturnämnden i Västra Götalandsregionen att stötta utvecklingen av kulturskolans verksamhet. Kultur i Väst kommer fram till 2020 att fördjupa och utveckla arbetet för och med kulturskolorna i regionen. Med bakgrund av utredningen, propositionen samt Kultur i Västs mål, kommer huvudfokus för arbetet att vara ”En jämlik kulturskola för alla” där centrala områden kommer att vara vidgat deltagande, tillgänglighet, jämställdhet och delaktighet. Vi kommer att lyssna in kulturskolornas behov och i samverkan göra insatser för att driva utvecklingen framåt. Kultur i Väst kan med sitt regionala uppdrag på olika sätt stödja och stärka de olika kulturskolorna i Västra Götaland.

Kultur i Väst ska vara en självklar samarbetspart och kunskapsresurs för kommuner och andra aktörer som arbetar med kultur för barn och unga. Vi ska verka för att kommunerna arbetar långsiktigt och strukturerat med kultur för, med och av barn och unga, både i skolan och på fritiden. Målet är att det ska finnas ett brett utbud av professionell konst och kultur för alla barn och unga i Västra Götaland.

2.5 Behovsanalys internt

Kultur i Väst har verksamhet som riktar sig direkt till barn och unga men merparten av arbetet för barn och unga riktar sig till vuxna som själva arbetar med barn och unga som målgrupp. Verksamhet för barn och unga ingår som en del av arbetet inom andra verksamhetsområden, t ex inom bibliotek, dans och film. Det fördelar sig på flertalet konsulenter och på några producenter. Det finns också ett gemensamt arbete för barn och unga som samordnas av konsulenterna för barn och unga men där många andra också är delaktiga.

Ett tydligt exempel på ett gemensamt arbete inom förvaltningen är arbetet med kulturskolorna. Det interna arbetet samordnas av två projektledare så att verksamhet och aktiviteter för kulturskolorna blir överblickbara och att samarbetet inom förvaltningen underlättas.

Arbetsgruppen barn och unga/ABOU samlar alla medarbetare på Kultur i Väst som jobbar med barn och unga. ABOU har karaktären av ett internt nätverk för ömsesidig information och idéutbyte. Sammankallande är konsulenterna för barn och unga.

Resurser

- Konsulenter kultur för barn och unga, 2.0
- Del av tjänst hos konsulenter och producenter, kan inte specificeras

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av kulturskolornas verksamhet
- Kultur i Väst utvecklar arrangörsstödet för barn och unga enligt kulturnämndens riktlinjer och i samverkan med kommunerna och Västarvet.

Verksamhetsmål

- Kommunerna har fått kunskap och verktyg för att bedriva ett medvetet arbete för barn och ungas rätt till kultur.

Detta gör vi genom

- Fortbildning och konsultativt stöd för kulturskolorna i Västra Götaland.
- Konsultativt stöd till kommunerna i deras arbete med kultur för barn och unga
- Samarbeta med Västarvet för att tillsammans utveckla arrangörsstödet
- Processtöd i framtagandet av nya barn- och ungakulturplaner
- Arrangera nätverksträffar för kommunernas samordnare för det regionala arrangörsstödet

Detta följer vi upp genom att

- Redovisa arbetet med kulturskolor.
- Redovisa uppföljning av arrangörstödet för barn och unga årligen (särskild rapport).
- Redovisa samverkan med Västarvet kring arrangörstödet för barn och unga.
- Redovisa konsultativa insatser för kommunernas barnkultursamordnare.

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkanspartner samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Bibliotek

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2018 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018-2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet
- kulturstrategin En mötesplats i världen
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Bibliotek

2.1 Omvärldsbeskrivning

Offentliga bibliotek är en väl etablerad verksamhet med lång historia. Under senare år har verksamheten stärkts genom tillkomsten av bibliotekslagen 1996/2014, inrättandet av en biblioteksmyndighet, Kungl. Biblioteket 2011 samt det pågående arbetet med att ta fram en nationell biblioteksstrategi som slutförs 2019.

Bibliotekslagen ställer krav på regionala och kommunala biblioteksplaner. Detta har uppmärksammat bibliotekens betydelse men inte hindrat att delar av bibliotekens verksamhet succesivt

minskar i omfång. Kungl. Bibliotekets statistikrapport för 2016 visar att utlånen av böcker och andra fysiska medier i folkbiblioteken minskade från ca 68 milj. till 63 milj. eller drygt 7 % under perioden 2010-2015. Under samma period minskade antalet folkbiblioteksenheter från 1460 till 1145, en minskning med mer än 20 %.

Den digitala utvecklingen innebär både möjligheter och utmaningar för biblioteken. Digitaliseringen har under flera decennier varit en bärande del i bibliotekens verksamhetsutveckling. Samtidigt har den inneburit att mediavanor förändrats vilket påverkat användningen av bibliotekens medier och tjänster.

Biblioteken är ett starkt system med god förankring i det svenska samhället. I SOM-institutets attitydundersökning 2014 säger sig 70 % av befolkningen ha stort eller ganska stort förtroende för biblioteken. Enligt samma undersökning har 58 % av befolkningen besökt ett bibliotek det senaste året. Samtidigt minskar användningen av bibliotekens traditionella tjänster och biblioteken blir färre. Nya vägar för att hantera kärnuppgiften är därför den viktigaste framtidsfrågan för biblioteken.

2.2 Aktörer

Det allmänna biblioteksväsendet är ett begrepp för att samlat beskriva offentligt finansierade bibliotek. I det allmänna biblioteksväsendet finns statliga, regionala och kommunala nivåer och bibliotek. Kungliga biblioteket/KB är Sveriges nationalbibliotek och biblioteksmyndighet. KB ansvarar för att samordna bibliotekssektorn. Uppdraget innebär bland annat att utöva nationell överblick, att främ-

ja samordning, att fördela bidrag och att samla in statistik. KB är en del av den statliga biblioteksstrukturen och har av tradition starka kopplingar till övriga statliga universitets- och högskolebibliotek. KB samlar bibliotekssektorn i olika kontaktgrupper och nätverk men har inget direkt inflytande på de regionala och kommunala bibliotekens verksamhet. Ett viktigt uppdrag för KB just nu är att ta fram en nationell biblioteksstrategi för det allmänna biblioteksväsendet som helhet.

Svensk Biblioteksförningen/SB är en intresseorganisation för Sveriges bibliotek. Förningen, som har en 100-årig historia, har haft stor betydelse för utvecklingen av biblioteksväsendet, särskilt för de kommunala folkbiblioteken. SB:s intensiva lobbyarbete för biblioteken har haft betydelse för såväl inrättandet av en biblioteksmyndighet som arbetet med en nationell biblioteksstrategi. SB är också en fortbildningsaktör, delar ut priser och ger ut en månatlig tidskrift för bibliotekssektorn.

Varje region/landsting ska enligt bibliotekslagen ha en regional biblioteksverksamhet. Syftet är att ”främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet” (bibliotekslagen § 11). Verksamheten bedrivs i form av fortbildning, konsultation, utvecklingsprojekt, nätverk och kommunikation/publicering. De regionala verksamheterna är i varierande grad aktiva i fjärrlåneverksamheten. En rapport från 2015 (SB 2015) visar att den regionala biblioteksverksamhetens omfång har minskat och att den blivit mindre tydlig. Något som föranlett kritik från de kommunala biblioteken som är verksamhetens huvudsakliga målgrupp.

Biblioteken själva är viktiga utvecklingsaktörer. På alla bibliotek bedrivs någon form av utvecklingsarbete. På forskningsbiblioteken kan det röra frågor om digitaliserade system och forskningens tillgång till digitalt lagrat material. På folkbiblioteken kan det röra digitala system, samverkan, lässtimulans och tillgänglighet. Resurserna är dock begränsade för att driva utveckling parallellt med den dagliga verksamheten. Statlig bidragsgivning i kombination med regionala resurser är därför nödvändiga för bibliotekens fortsatta utvecklingsarbete.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Biblioteken som institution har ett starkt stöd i samhället. Däremot pekar statistik mot att kärn-

verksamheten måste förändras för att vara fortsatt relevant i framtiden. För folkbiblioteken betyder detta att de måste arbeta mer med strategier och planer för långsiktig verksamhetsutveckling. Samtidigt måste dagens verksamhet, utlåning, lässtimulans, mediaarbete, mångspråk, öppenhet och tillgänglighet utvecklas med stöd av ny teknik, samverkan och nya arbetsformer. Till dels sker detta idag. Biblioteken har god förmåga att ta in ny teknik och hitta samverkanslösningar för digitala system. I många regioner byggs samverkansgrupper mellan bibliotek för att med stöd av digital teknik effektivisera mediaarbetet och förbättra tillgången till media för alla. Arbetsformerna utvecklas genom att ny teknik och nya samarbeten introduceras. Men mer genomgripande organisations- och verksamhetsutveckling förekommer endast i liten omfattning. Detta måste öka.

Hämmande faktorer för bibliotekens nödvändiga utveckling är att resurser saknas för investeringar och kompetensutveckling. Skäl till detta är bristande kunskaper om bibliotekets roll och bibliotekens svaga ställning i den kommunala organisationen. Sammanfattningsvis kan tre centrala utmaningar för biblioteken identifieras:

- att formulera och beskriva en framtidsbild av biblioteket
- att stärka sin position i den kommunala organisationen
- att utveckla former för kontinuerlig verksamhetsutveckling

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

I den nya bibliotekslagen från 2013 ålades regionerna att bedriva regional biblioteksverksamhet som främjar samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet. Primär målgrupp är de kommunala

folkbiblioteken. Samtidigt togs ansvaret för fjärrlåneverksamheten bort från den regionala nivån. Förändringen i lagen har gjort att Kultur i Väst kan sätta ytterligare fokus på stöd till utveckling av folkbibliotekens verksamhet och parallellt utveckla merparten av stödet till fjärrlåneverksamheten.

Att stödja folkbibliotekens utveckling har varit centralt för Kultur i Väst under lång tid och utvärderingar visar (se t ex: noll27; Bokmässan; mångspråksutbildning) att insatserna har stor betydelse för biblioteken. Kultur i Väst ska därför fortsätta att utveckla sin verksamhet i nära samverkan med biblioteken för att få så hög relevans som möjligt för deras verksamhet.

Under 2018 påbörjade regeringen en stor nationell 3-årig satsning på biblioteken för att utveckla verksamheten och deras digitala tjänster. Den ena satsningen är ett digitalt kompetenslyft för bibliotekspersonal – Digitalt först med användaren i fokus där KB har ansvar för det nationella projektet. Kultur i Väst har med pengar från projektet anställt en projektledare som ska ansvarar för projektet i Västra Götaland.

Den andra satsningen går under namnet Stärkta bibliotek och även här är det folkbiblioteken som är i fokus. Satsningen syftar till att öka utbudet och tillgängligheten till biblioteksverksamhet i Sverige. Kulturrådet har, 2018-2020, fått 225 miljoner kronor att fördela per år. Dessutom har alla regionala biblioteksverksamheter i landet har fått särskilda medel avsatta för att bistå länets bibliotek med satsningen Stärkta bibliotek och kommer att påverka Kultur i Västs arbete under de kommande åren.

I den regionala biblioteksplanen för perioden 2016-2019 har Kultur i Väst bestämt fyra områden för sina utvecklingsinsatser:

- Lärande och utveckling - folkbiblioteken är lärande organisationer kontinuerlig verksamhetsutveckling
- Läsa, förstå och uppleva - folkbiblioteken har ökat sina läsfrämjandeinsatser med särskilt fokus på barn och unga
- Öppenhet och tillgänglighet - folkbibliotekens verksamhet är relevant och tillgänglig för alla människor oavsett bakgrund och förutsättningar
- Digital delaktighet - folkbiblioteken har förbättrat och utvecklat sina digitala tjänster

Enheten Kultur & Samhälle ansvarar för regional biblioteksverksamhet på Kultur i Väst. Verksamheten bedrivs i huvudsak av Biblioteksgruppen. Verksamhetsområdet Litteratur har också verksamhet för biblioteken. Uppdelningen i olika verksamhetsområden gör att verksamheten upplevs som splittrad av biblioteken.

Resurser

- Konsulenttjänster med bibliotek som primärt uppdrag: 4,0
- Del av tjänst hos konsulenter litteratur, samhälle och tillgänglighet, totalt: 2,0
- Journalisttjänster: 2,0
- Biblioteksassistent: 1,8

2.5 Behovsanalys internt

Regional biblioteksverksamhet på Kultur i Väst är svag i relation till uppdraget från regionen och staten. Resurstilldelningen är alltför knapp i relation till antalet kommuner och bibliotek. En jämförelse med grannlandet Halland visar att Kultur i Västs personalresurs till regional biblioteksverksamhet är 0,2 tjänst/kommun medan Halland har 1,0 tjänst/kommun för den här verksamheten. Nedan tre punkter för att stärka den regionala biblioteksverksamheten på Kultur i Väst.

- Stärka den regionala biblioteksverksamheten genom att samla alla biblioteksaktiviteter till Biblioteksgruppens verksamhet
- Ge regional biblioteksverksamhet en tydligare profil inom ramen för Kultur i Västs verksamhet
- Utveckla verksamhet med förutsättningar för externfinansiering

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

- Kultur i Väst samverkar med biblioteken med utgångspunkt i den regionala biblioteksplanen.

- Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

- Folkbiblioteken är lärande organisationer med kontinuerlig verksamhetsutveckling.
- Folkbiblioteken har utvecklat och ökat sina läsfrämjandeinsatser med särskilt fokus på barn och unga.
- Folkbiblioteken har förbättrat och utvecklat sina digitala tjänster.
- Folkbibliotekens verksamhet är relevant och tillgänglig för alla människor oavsett bakgrund eller förutsättningar.

Detta gör vi genom att

- Genomföra kurser, seminarier och nätverksträffar för bibliotekschefer
- Genomföra kurser, seminarier och nätverksträffar för bibliotekspersonal
- Fortsatt utveckling av processtöd till biblioteken i deras arbete med verksamhetsutveckling
- Fortsatt introducera och sprida metoder för läsfrämjande med särskilt fokus på barn och unga
- Genomföra konferensen Bibliotopia 2019 i samarbete med Stenungsunds kommun
- Fortbildningsinsatser och konsultativt stöd till biblioteken inom ramen för det nationella projektet Digitalt först med användaren i fokus
- Bokmässan 2019 – fortsatt satsning på scen och monter i samverkan med Bokmässan och Kungliga biblioteket
- Projektleda UNESCOs årliga konferens MIL-week 2019 i Västra Götaland

Detta följer vi upp genom att

- Redovisa arbetet med den regionala biblioteksplanen.
- Redovisa läsfrämjandeinsatser för barn, unga och nyanlända.
- Redovisa satsningar på och resultat av internationellt arbete.

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Kommunikation

Ansvarig chef: Ida Northfell

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018-2020 samt respektive verksamhetsområdes verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområdet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Kommunikationens betydelse för verksamheters och organisationers måluppfyllelse, för styrning och ledning och möjligheten att bygga relationer och förtroende med omvärlden har under de senaste decennierna blivit allt mer uppmärksammas både inom praktiken och inom forskningen. Just nu pågår till exempel ett omfattande forskningsprojekt vid Lunds Universitet, tillsammans med Sveriges Kommunikatörer (Sveriges största yrkesnätverk för professionella kommunikatorer), kring organisationers kommunikativa förmåga. Västra

Götalandsregionen är en av de stora organisationer som är med och delfinansierar, och som också är en del av studien. Syftet med forskningsprojektet är att fastställa kommunikationens betydelse för verksamheters framgång och hur väl de når sina mål. I november 2018 släpps slutrapporten.

Samtidigt är professionaliseringen av området, och yrkesrollen kommunikator, förhållandevis ung. Under 1990-talet blev kommunikation som ledningsinstrument allt viktigare och antalet yrkesverksamma ökade, fler och fler kommunikationsutbildningar lanserades och kommunikationsbranschen i stort växte. (Källa: Sveriges Kommunikatörer). Med det har också arbetssätten kring kommunikation, och kommunikatorens roll, kommit att utvecklas. Fortsatt hanterar naturligtvis kommunikatorer idag en hel del operativa produktionsfrågor och kanaler, men i allt högre grad har man också börjat beakta kommunikationsfrågorna som en integrerad del i beslutsfattandet och som ett verktyg som kräver ett planerat och proaktivt arbetssätt på ett tidigt skede i processer och projekt. Kommunikatören har därför idag allt mer fått rollen som rådgivare, coach och facilitator.

Den tekniska utvecklingen och förflyttningen mot digitala kanaler och tjänster, har naturligtvis också haft en stark påverkan på organisationers kommunikationsarbete. Idag förväntas organisationer vara aktiva i allt fler digitala kanaler (eftersom deras målgrupper är det). Det gör att dagens kommunikationsfunktioner behöver ha dels ett snabbare arbetssätt, dels ett anpassat tilltal och en större närvaro och bevakning av det som

händer i både kanaler och övrig omvärld. Digitala plattformar är för många organisationer inte att betrakta som enbart kanaler, utan som plattformar för att förenkla och utföra exempelvis interna eller externa tjänster. Därmed går digitalisering av verksamheten, den digitala arbetsplatsen och utvecklingen av verksamhetens digitala kommunikationsarbete, alltmer ihop. Även det mediala landskapet har kraftigt förändrats över de senaste decennierna. Idag finns förhållandevis få, och ofta redaktionellt slimmade, traditionella medier. Att nå ut i traditionella medier har därför blivit om möjligt än svårare än vad det var tidigare.

2.2 Aktörer

Kommunikationsenheten är ensam i sin roll inom förvaltningen men kommunikationsenhetens arbete, och det kommunikativa uttrycket för Kultur i Väst, förhåller sig naturligtvis till den samordning av Västra Götalandsregionens kommunikation och varumärke som ägs och drivs av Koncernstab kommunikation och externa relationer. Likaså använder Kultur i Väst sig av de leverantörer som finns inom regionens ramavtal när det gäller köp av externa varumärkes- eller kommunikationstjänster.

Inom ramen för samverkansplattformen med Västarrvet och Koncernavdelning kultur hanteras också de gemensamma kommunikationsfrågorna i en egen gruppering i form av en ”kommunikationsgrupp” som träffas regelbundet ca 8 gånger per år. Det innebär att kommunikationsenhetens arbete, och det kommunikativa uttrycket för Kultur i Väst, också förhåller sig till detta gemensamma arbete i de sammanhang där det är relevant. Inom ramen för samverkansplattformen har en gemensam kommunikationsplan antagits (2017) och en gemensam kännedomsmätning genomförts för att fungera som nollmätning för det fortsatta arbetet.

Det finns dock kulturorganisationer i Västra Götaland som har, eller kan ha, uppdrag som överlappar eller konkurrerar med Kultur i Väst. Dessa behöver Kultur i Väst också förhålla sig till i sin externa kommunikation, men då snarare genom att särskilja sig från dessa. Inom ramen för Kultur i Västs varumärkesarbete har en särskiljande position identifierats i form av kärnorden kunskap, samverkan och utveckling. Denna positionering är underlaget för fortsatt utveckling av såväl verksamheten som kommunikationen.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Inom ramen för Kultur i Västs varumärkesarbete genomfördes 2017 en nulägesanalys som visar på behovet att fortsatt tydliggöra, synliggöra, och i någon mån ”begripliggöra” Kultur i Väst. Kultur i Västs arbete med varumärke har därför under 2018 fortsatt varit en prioriterad aktivitet. Med hänsyn tagen till pågående utredningar av kulturorganisationen i Västra Götalandsregionen har implementeringen av varumärkesarbetet dock justerats och främst kommit att omfatta ett internt och mer löpande arbete med bland annat tydliggjorda arbetsformer och en gemensam målgruppskarta. Under 2019 kommer arbetet fortsätta. Bland annat kommer gemensamma kommunikationsmål tas fram för prioriterade målgrupper.

Ett utvecklingsarbete kring varumärke, arbetsgivarvarumärke samt digitalisering pågår också på koncerngemensam nivå i regionen. Utfallet av detta arbete är något som Kultur i Västs kommunikationsverksamhet behöver ta höjd för och som markant kan komma att påverka Kultur i Västs arbete med varumärke och visuella identitet. Likaså ger det en tydlig indikation på den vikt som läggs på utvecklingen kring digitala medier, och där Kultur i Väst behöver stärka sitt arbete ytterligare.

Ett omfattande arbete med bland annat nytt regiongemensamt intranät, samt nya gemensamma digitala samverkansytor kommer att införas under 2019. Inför detta, och i samband med flytten till Nya Regionens hus 2019, behöver Kultur i Västs eget intranät flyttas till det nya regiongemensamma intranätet. Även vår nuvarande externa webb, kulturvast.se, kan komma att påverkas på sikt. En mer förvaltningsövergripande diskussion kan behövas kring Kultur i Västs ambitioner kring digitalisering framöver. Detta är ett område där vi resurs- och kompetensmässigt kan behöva förstärka beroende på ambition.

Den 23 september 2018 trädde EU:s så kallade webbtillgänglighetsdirektiv i kraft. Även om direktivet inte fullt ut omfattar befintliga webbplatser förrän 2020 blir en viktig uppgift under 2019 att säkra att Kultur i Västs kommunikation uppfyller de lagkrav och förväntningar som finns kring tillgänglighet. Här behövs både kompetensutveckling och förändrade arbetssätt för att kunna möta kraven på anpassad kommunikation i form av tillgänglig webb, tillgängliga pdf:er etc. Detta kan naturligtvis i sin tur också komma att innebä-

ra krav på funktionalitet på webben, inköp av nya programvaror etc.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Kommunikationsenhetens uppdrag är att ansvara för intern och extern kommunikation på Kultur i Väst. Kommunikationsenheten har ett övergripande ansvar för varumärkes- och kanalutveckling, och för uppföljning inom kommunikationsområdet. Kommunikationsenheten ansvarar också för Kultur i Västs visuella identitet och grafiska profil, samt är beställare och kvalitets-säkrare av förvaltningens köp av externa kommunikationstjänster. Kommunikationsenhetens arbete bidrar till, och ska genomsyras av, position, personlighet, tonalitet och budskap i Kultur i Västs varumärkesplattform.

Externt ska Kultur i Västs samlade kommunikation bidra till att Kultur i Väst är en tydlig avsändare externt, och att tydliggöra hur Kultur i Väst stärker och utvecklar kulturen i Västra Götaland. Vår relevans och vårt unika bidrag. Internt ska kommunikationen bidra till förståelse för vårt gemensamma uppdrag och hur vi alla bidrar till den helhet som är Kultur i Väst.

När Kultur i Väst samverkar med andra aktörer är kommunikationsenhetens roll och ansvar densamma som förvaltningens roll i samarbetet. Det vill säga om Kultur i Väst är projektägare, är det också kommunikationsenheten som äger och ansvarar för det kommunikativa genomförandet av projektet. Givetvis alltid i samverkan med övriga inblandade parter.

Enheten arbetar med kommunikation i flera olika roller.

- Som verktyg för att öka kännedom, kunskap och förståelse för Kultur i Väst och vårt uppdrag (varumärke)
- Som verktyg för verksamheter inom förvaltningen att kommunicera sitt främjandearbete (ex. konferenser, event, information i olika kanaler och publikationer)
- Som verktyg för verksamheter inom förvaltningen att nå ut med aktiviteter och evenemang för att attrahera deltagare (marknadsföring)
- Som verktyg för ledning, styrning och kulturbyggande internt inom förvaltningen (lednings-/internkommunikation)

Verksamheten på Kultur i Väst är i sig är en mycket kommunikationsintensiv verksamhet. Med kommunikationsintensiv menas i det här fallet att den är i stort behov av operativt professionellt stöd av kommunikatör och AD för att ta fram inbjudningar, konferensmaterial, affischer etc. Mycket av det arbete som bedrivs av enhetens kommunikatörer är därför av löpande karaktär i form av hantering av nyhetsbrev, inbjudningar och formulär för verksamheterna. Likaså att publicera i olika digitala kanaler som webb etc. Denna typ av kommunikationsarbete skulle kunna benämnas "baskommunikation". I denna "baskommunikation" ligger också en inte obetydlig del av arbetsuppgifter som är av mer konferensadministrativ karaktär. Dessa kommer under 2019 att övergå till Administration och IT vilket i sin tur kommer frigöra tid för enhetens kommunikatörer till mer kommunikativa arbetsuppgifter. Utöver "baskommunikationen" arbetar samtliga kommunikatörer även med att planera, marknadsföra och genomföra ett flertal större projekt, event eller konferenser som kräver särskilda insatser av kommunikatörer och formgivare.

Olika former av kommunikationsinsatser är också ofta en integrerad del av det arbete som benämns främjandearbete. Kultur i Väst har exempelvis ett par journalistiska publikationer som är "främjandeprodukter". Likaså är handböcker, metodhandböcker och rapporter vanliga verktyg för främjandepuppet. Denna typ av "främjandeprodukter" ansvarar inte kommunikationsenheten för utan respektive verksamhet. Ofta innebär denna åtskillnad egentligen dock enbart en fråga om värdering av insats och kostnad för densamma. Formgivning och redaktionell bearbetning sker ändå via kom-

munikationsenheten och tar personella resurser och tid i anspråk. Däremot förväntas inte enhetens kommunikatörer producera det innehållsiga (journalistiska) i dessa ”främjandeprodukter” om det inte finns en sådan särskild överenskommelse mellan enheterna.

Bemanning 2019

- Kommunikatörer: 4,6 (5 heltidstjänster)
- Art directors: 2,42 (varav 0,42 dedikerat till Noll27)
- Filmare/fotograf: 1,0 (1 heltidstjänst)

Arbetsformerna för enhetens arbete är i korthet:

- planering
- projektledning
- produktion
  - text, ljud, bild, rörlig bild
  - redaktionell bearbetning
  - formgivning
  - publicering
  - marknadsföring
- genomförande
  - konferenser/event
- konsultation
- kvalitetssäkring
- uppföljning och utvärdering
- strategiskt utvecklingsarbete

Kommunikationsverksamheten inom Kultur i Väst har varit, och är till stor del fortfarande, fokuserad på kommunikation som ett stöd till de verksamhetsområden som ryms inom enheterna Kultur och Konstarter, Kultur och Samhälle samt Kultur och Upplevelse. Omfattningen på produktion av material som kräver grafisk form är fortsatt stor, och tyngdpunkten på enhetens arbete ligger fortsatt på genomförande/produktion. Möjligheten att planeringsmässigt prioritera är i hög grad avhängig av övriga verksamheters planering och framförhållning. Det finns ett behov att fortsatt se över och prioritera valet av kommunikationskanaler, troligen till förmån för mer digital kommunikation. Det finns också ett behov av att inte bara budgetmässigt, men också tidsmässigt, prioritera framförallt formgivarnas tid för att kunna arbeta med förvaltningsgemensamma behov och produkter.

Under 2018 har enheten haft som ambition att påbörja ett arbetssätt med kommunikationsplaner för respektive verksamhetsområde samt större projekt/arrangemang. Det är också i arbetet med verksamheternas kommunikationsplaner som behovet att utveckla den enskilda verksamhetens kommunikation lyfts och tas om hand. Att etablera ett arbetssätt med kommunikationsplaner som redskap för att göra strategiska vägval kräver en större tyngdpunkt på planering, konsultation, kvalitetssäkring och uppföljning. Det innebär ett förändrat arbetssätt för enhetens kommunikatörer, men även för konsulenterna. Arbetet med kommunikationsplaner behöver under 2019 drivas tydligare och mer samordnat inom enheten, och dialogen med verksamheterna fördjupas för ökad förståelse.

En övergripande kommunikationsplan för Kultur i Väst med kommunikativa mål för olika målgrupper kommer också att tas fram.

Arbetet med övergripande kanalutveckling och framförallt med att utveckla och förbättra Kultur i Västs arbete med digital kommunikation behöver intensifieras. Att arbeta med innehåll synkroniserat i fler och utvecklade digitala kanaler kräver resurser. En mer förvaltningsövergripande diskussion kan därför behövas kring Kultur i Väst ambitioner kring digitalisering framöver. Detta är ett område där vi resurs- och kompetensmässigt kan behöva förstärka beroende på ambition.

2.5 Behovsanalys internt

Överlag präglas kommunikationsenhetens arbete fortsatt av ett stort flöde av operativa arbetsuppgifter, samtidigt som behovet av att bygga upp och utveckla strukturer vad gäller arbetssätt och kanaler, fortsatt är stort. Bemanningen på enheten är egentligen enbart anpassad till att hantera den så kallade löpande ”baskommunikationen” samt att planera, marknadsföra och genomföra det flertal större projekt, event eller konferenser som kräver särskilda insatser av kommunikatörer och formgivare. Att parallellt med detta också bedriva ganska omfattande utvecklingsarbete inom flera olika områden är svårt och sker idag långsamt och stötvis. En utökning i form av en kommunikatör till enheten har därför genomförts under 2018. En prioritering av resurser till förmån för detta skulle trots det behövas för att på ett bra sätt kunna svara mot uppdrag och behovsanalys.

Samordningen mellan kommunikationsenheten och administrativa enheten vad gäller det tekniska projektledarskapet för webbutveckling i förhållande till det formmässiga och innehållsliga behövs också utvecklas om vi ska satsa på att utveckla vår digitala kommunikation. Detta kommer kräva både tid och ev. medel/resurser från administrativa enheten. För att kunna utveckla digitala plattformar i den omfattning som behövs för att den ska möta organisationens krav, och användarnas behov, krävs utökade resurser för både webbutveckling i sig, samt projektledning av den webbutveckling som köps in av externa konsulter i form av exempelvis beställning/uppdragsspecifikationer, uppföljning samt kvalitetsgranskning och kontroll av leverans mot uppdrag.

Att identifiera och tydliggöra roller och ägandeskap för de olika delarna av de ”system” som förvaltningen använder som webben, Apsis och Allegro vore också önskvärt. Som ett viktigt första led genomförs det gemensamma utvecklingsprojektet Utveckling av fortbildnings- och konferensverksamhet – gränsdragning mellan Kommunikation och Administration och IT med start hösten 2018.

En viktig uppgift även under 2019 kommer också att vara att säkra att Kultur i Västs kommunikation uppfyller de lagkrav och förväntningar som finns kring tillgänglighet. Här behövs både kompetensutveckling och förändrade arbetssätt för att kunna möta kraven på anpassad kommunikation i form av webb, tillgängliga pdf:er etc. Kompetensutveckling av enhetens AD:s inom området tillgänglighet har påbörjats under 2018. Detta kan naturligtvis i sin tur också komma att ställa nya tekniska krav på funktionalitet på webben, inköp av nya programvaror etc vilket då ligger inom Administration och IT:s ansvarsområde.

För att få full utväxling av ett mer utvecklat arbetssätt med kommunikationsplaner, och kvalitet på genomförandet, behöver vi under 2019 fortsatt arbeta vidare med former, roller och samverkan mellan konsulenter och kommunikatörer. Det finns ett behov av att ytterligare tydliggöra roller kring projektledarskap för kommunikationen, men också vad som behövs från verksamheten i form av tid för avstämning, bollplank, korrektur osv.

3. Mål

För att uppnå samtliga uppdragsmål, samt delmål, är kommunikation ett viktigt verktyg. Genom att särskilda kommunikationsplaner med kommunikativa mål tas fram för respektive verksamhetsområde, och större projekt/evenemang kan också kommunikationens förväntade bidrag till måluppfyllelse formuleras. Målgruppsarbetet utgår från den gemensamma målgruppskarta för Kultur i Väst som tagits fram under 2018.

Uppdragsmål 2018-2020

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Kultur i Västs externa kommunikation ska bidra till att göra Kultur i Västs resurser efterfrågade och angelägna för kommunerna i Västra Götaland.

Indikatorer

- Redovisa kännedomsmätning (nollbasmätning 2017 med uppföljning 2018) av koncernavdelning kulturs, Kultur i Västs och Västarevets regionala tjänster samt resultat av Kultur i Västs vidtagna åtgärder enligt kommunikationsplanen.

Uppdragsmål 4

(genomsyrar samtliga uppdragsmål)

Kultur i Väst främjar allas rätt att delta i kulturlivet i samverkan med andra aktörer.

Kultur i Västs kommunikation och formgivning ska främja allas rätt att delta i kulturlivet och beakta jämställdhet, mångfald, tillgänglighet och barn- och unga-perspektiv.

Verksamhetsmål 2019

Kultur i Väst har ett utvecklat arbete med digital kommunikation (och plattformar som stödjer detta)

Detta gör vi genom att:

- Vi arbetar strukturellt och redaktionellt med våra olika kanaler genom veckovisa redaktionsmöten och utgivningsplan.
- Vi arbetar genomtänkt och konsekvent med våra digitala kanaler och tar fram en digital kanalstrategi/policy samt implementerar denna.
- Vi vidmakthåller vårt arbete med ”nya” kulturivast.se och tar fram en förvaltningsorganisation och förvaltningsplan samt implementerar denna.
- Vi ökar andelen publikationer som vi publicerar digitalt istället för tryckt och utvecklar och/eller köper in verktyg för detta.
- Vi ökar andelen print-on-demand-lösningar eller lagerhållning på tryckeri.
- Vi utvecklar vårt arbete med rörlig bild på olika plattformar.
- Vi integrerar vårt intranät i det nya koncerngemensamma.

Detta följer vi upp genom att

- Mäta visningar, klick och interaktioner på annonser och inlägg i sociala kanaler
- Mäta antal sessioner och tid på startsida, områdessidor och utvalda innehållssidor (kulturivast.se)
- Genomföra en popup-utvärdering av den nya webben

Kultur i Väst har ett utvecklat arbete med målgrupper och uppföljning/utvärdering inom kommunikationsområdet**Detta gör vi genom att:**

- Vi implementerar vår nya gemensamma målgruppskarta i kommunikationsarbetet.
- Vi tar fram en övergripande kommunikationsplan för Kultur i Väst med kommunikativa mål för olika målgrupper.
- Vi tar fram särskilda kommunikationsplaner med kommunikativa mål för respektive verksamhetsområde, och större projekt/evenemang.
- Vi gör gemensamma utvärderingar på enheten av kommunikationsplanernas användbarhet.
- Vi samverkar internt på enheten kring målformuleringar och utvärderings- och uppföljningsmetoder.

Kultur i Väst har ett utvecklat arbetssätt för press- och PR**Detta gör vi genom att:**

- Vi arbetar genomtänkt och konsekvent med vårt press- och PR arbete och tar fram en gemensam ”pressplan” för utskick och mediebearbetning.

Detta följer vi upp genom att:

- Vi genomför regelbundna uppföljningar av medialt genomslag med hjälp av Cision.

Kommunikationsenheten är ett effektivt och relevant kommunikationsstöd till övriga verksamheter**Detta gör vi genom att:**

- Vi upprättar kommunikationsplaner per verksamhetsområde/större projekt samt utvecklar verksamhetens kommunikation.
- Vi arbetar löpande med verksamheternas bas-kommunikation på webb och i andra kanaler.
- Vi projektleder kommunikationen i samband med större konferenser och projekt som Bibliotopia, Scenkonstdagarna för barn och unga, Mik-dagen, Bokmässan etc.
- Vi omvärldsbevakar, kompetensutvecklar oss och arbetar med att effektivisera arbetsprocesser inom enheten och i förhållande till övrig verksamhet.

Kommunikationsenheten har ett arbetssätt som säkrar kraven på tillgänglig kommunikation enligt webbtillgänglighetsdirektivet samt Kulturrådets krav på tillgänglig information.**Detta gör vi genom att:**

- Vi prioriterar att kompetensutveckla formgivare och kommunikatörer i tillgänglig kommunikation med fokus på tillgänglig webb.
- Vi prioriterar att detta perspektiv integreras i arbetet med att utveckla Kultur i Västs digitala kommunikation.

Detta följer vi upp genom att:

- Följa upp efterlevnaden av webbtillgänglighetskraven WCAG 2.0 AA på kulturivast.se

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Kultur i Västs externa kommunikation ska bidra till att göra Kultur i Västs resurser efterfrågade och angelägna för det professionella kulturlivet.

Verksamhetsmål 2019

Se Uppdragsmål 1

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Kultur i Västs externa kommunikation ska bidra till att stötta verksamheternas förmåga att utveckla kapaciteter tillsammans med folkbildning och civilsamhälle för ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Verksamhetsmål 2019

Se Uppdragsmål 1

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkanspartner samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Kultur och jämställdhet

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Kultur och jämställdhet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Samhället är inte jämställt. Många framsteg har gjorts men målet om ett jämställt samhälle är ännu inte nått. Data från flera myndigheter visar att män har mer makt i politik och näringsliv, har bättre hälsa och har bättre förutsättningar på arbetsmarknaden. Målet lika lön för lika arbete är långt ifrån uppnått.

”Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma sam-

hället och sina egna liv”. Detta är det övergripande målet för den statliga jämställdhetspolitiken. I sex delmål berörs makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, utbildning, hem- och omsorgsarbete, hälsa och våld och kroppslig integritet. Inriktningen är klar. Politiken ska verka för ett jämställt samhälle i alla dess delar och den offentliga verksamheten ska vara jämställd. För att nå målet har Regeringen startat ett utvecklingsprogram för Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) som syftar till att stärka myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering, såväl inom myndigheten som i dess externa verksamhet.

Kulturlivet är inte jämställt. Rapporter från SOM-institutet, Statens kulturråd och Konstnärnämnden visar att män tar större plats som kulturproducenter medan kvinnor i högre grad än män är kulturkonsumenter. Något tillspetsat uttryckt så producerar män kultur för kvinnor. I konstnärnämndens rapport ”Konstnärernas /.../ villkor” från 2016 är kön en parameter. Rapporten konstaterar att könsfördelningen är jämnare nu än för 10 år sedan. Andelen kulturutövande kvinnor har ökat men varierar stort mellan olika konstområden. Endast inom konstområdet ”ord” finns en någorlunda jämn könsfördelning. Rapporten ”Kulturvanor 2017” från Myndigheten för kulturanalys redovisar högre andel kvinnliga kulturkonsumenter inom i stort sett alla områden. Den visar också att män och kvinnor väljer att ta del av olika kulturella aktiviteter.

I de nationella kulturpolitiska målen uttrycks tydligt att kulturområdet ska verka för jämställdhet och jämlikhet. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Filminstitutet, Konstnärnämnden, Musikverket, Statens konstråd och Statens kultur-

råd har alla i uppdrag att integrera jämställdhet i sina verksamheter. De ska genom systematiskt arbete säkerställa att den egna myndigheten arbetar jämställt och de ska integrera jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Arrangemang, konstnärliga bedömningar och bidragsgivning ska alltid präglas av ett jämställt synsätt.

2.2 Aktörer

Som beskrivits ovan så pågår ett omfattande jämställdhetsarbete inom den statliga organisationen. Det driver på jämställdhetsarbetet på andra nivåer i samhället. Regeringens mål och satsning på jämställdhetsintegrering är en skarp signal till det övriga offentliga Sverige att påbörja liknande arbeten.

Statens kulturråd menar att ökad jämställdhet i kulturlivet bidrar till högre kvalitet och ökad mångfald. Genom ett systematiskt jämställdhetsarbete på myndigheten så är Kulturrådet ett gott exempel för andra kulturverksamheter. En strategi och en handlingsplan beskriver hur jämställdhet kan bli en del av myndighetens ordinarie verksamhet. Målsättningen är att Kulturrådet ska ge alla oavsett kön samma möjligheter att ta del av kultursektorns ekonomiska resurser

I **vision Västra** Götaland står uttryckligen att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra all regional verksamhet. I visionen ”Det goda livet” är jämställdhet ett av fyra generella perspektiv. I de regionala styrdokumenterna uttrycks tydligt att jämställdhet ska vara en integrerad del i de regionala verksamheternas arbete. Uppföljning ska ske utifrån kön och redovisning ska innehålla förslag för att öka jämställdheten. I kulturstrategin för Västra Götaland ingår ett jämställt kulturliv i strategiområdet Vidgat deltagande. Den regionala kulturpolitiken och verksamheten ska motverka diskriminering och bidra till ökad jämställdhet. Den regionala betoningen av jämställdhetsperspektivet bidrar till att perspektivet stärks hos kommuner, organisationer och kulturutövare.

Kommittén och avdelningen för mänskliga rättigheter är Västra Götalandsregionens organisation för att ta regionalt ansvar för det som lagts fast i konventioner och deklarationer på området mänskliga rättigheter. Kommittén har som uppdrag att stödja och utveckla ett systematiskt arbete för mänskliga rättigheter/MR. Syftet är att förbättra Västra Götalandsregionens kapacitet

att leva upp till sina skyldigheter på området. De har som uppgift att bevaka frågan och fortbilda de egna verksamheterna, bl. a rörande frågor om jämställdhet. De ska också motverka diskriminering och främja människors möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda på lika villkor.

Alla kommuner har antagit styrdokument vars syfte är ökad jämställdhet och många kommuner bedriver ett aktivt jämställdhetsarbete. Sveriges kommuner och landsting/SKL driver på det arbetet och har fått i uppdrag av sin kongress att arbeta med ett antal jämställdhetsuppdrag under perioden 2016–2019. Syftet är att medlemmarna, dvs kommuner och landsting, förbättrar arbetsvillkoren för kvinnor och arbetar med jämställdhetsintegrering av verksamheter och beslutsprocesser.

Många större eller mindre intresse- och kulturorganisationer arbetar för ett jämställt kulturliv. Svensk Scenkonst har tillsammans med Musiker- och teaterförbundet tagit flera initiativ, t ex en särskild ledarskapsutbildning för kvinnor. De har också ett arbetande råd för likabehandling och jämställdhetsfrågor. Inom musikområdet finns ett flertal organisationer som verkar för ett jämställt musikliv. Kvinnlig Anhopning av Svenska Tonsättare/KVAST som arbetar för att fler kvinnliga tonsättare spelas och Jämställd festival som arbetar för att Sveriges festivalscener ska bli jämställda är exempel på mindre aktörer. Genom sin opinionsbildade roll är de här och andra organisationer viktiga främjare av ett jämställt kulturliv.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Två perspektiv bör vara vägledande för det fortsatta jämställdhetsarbetet i kultursektorn: demokratiperspektivet resp. kvalitetsperspektivet.

Demokratiperspektivet innebär att alla oavsett kön har rätt att ta del av kultur och att utöva kultur. Den formella rätten är lagstadgad och erkänns av alla. Trots det så finns det informella regelverk och normer som begränsar den rätten för kvinnor men också för män. Att medvetandegöra om det här förhållandet och bidra till förändrade attityder är den enskilt viktigaste frågan i arbetet med ett jämställt kulturliv.

Kvalitet är det andra perspektivet. Med fler kvinnor som kulturellt aktiva ökar mångfalden och fler och andra erfarenheter blir synliga. Vi får ett mer dynamiskt kulturliv med större möjligheter att

utvecklas. Publiken får möjlighet att möta nya uttryck, vilket i sig både är en demokrati- och kvalitetsaspekt. Att bidra med kunskap om kopplingen mellan jämställdhet och kvalitet är därför en viktig uppgift för det kommande jämställdhetsarbetet.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Som beskrivits ovan så är jämställdhet ett centralt perspektiv i all regional verksamhet. Den egna organisationen ska integrera jämställdhet på alla nivåer i verksamheten. De aktiviteter som genomförs ska bygga på ett jämställt synsätt och förhållande. Det betyder att perspektivet ska genomsyra all verksamhet som görs på Kultur i Väst, både internt utvecklingsarbete och extern verksamhet. Medvetenheten och kunskapen kring ett jämställt arbete är hög hos samtliga medarbetare på Kultur i Väst. Konsulenter, producenter och andra medarbetare bidrar till ökad jämställdhet genom att arbeta med jämställdhet i fokus inom sitt område. Sammantaget får vi ett brett arbete för ett jämställt kulturliv. Kursen 20 Quick Fixes för konstnärligt verkamma kvinnor inom scenkonst och kursen Dirigent är aktiviteter som med relativt små medel fått stor uppmärksamhet i omvärlden. Fler spetsprojekt av den typen bör utvecklas som en del av Kultur i Västs arbete med jämställdhet men också för verksamhet som har andra syften.

Under hösten 2018 pågår arbetet med att göra en ansökan till Kreativa Europa för få EU-medel till projektet Lead Role som är en internationell version av kursen 20 Quick Fixes. Kultur i Väst kommer att vara lead part i projektet som görs i samarbete med organisationer och verksamheter i Spanien och på Irland. Om projektet beviljas medel kommer arbetet de närmaste åren påverkas i stor utsträckning.

Konsumenten för kultur och jämställdhet ska kombinera internt stödjande arbete med externa

projekt. Under de senaste åren har konsultativt stöd till jämställdhetsarbetet i kommuner, institutioner, organisationer och fria kulturutövare jämte fortbildningsinsatser dominerat verksamheten. Den verksamheten ska fortsätta med särskilt fokus på fortbildningsinsatser för ideella, kommunala och offentliga verksamheter samt det fria kulturlivet.

2.5 Behovsanalys internt

Verksamhetsområdena jämställdhet och tillgänglighet är båda delar av arbetet med mänskliga rättigheter/MR. Många offentliga verksamheter arbetar idag med MR som ett gemensamt begrepp för de här områdena. Även områden som etnicitet och ålder inkluderas i det arbetet. Som nämnts ovan så har Västra Götalandsregionen en särskild kommitté och avdelning för MR-arbete i den regionala verksamheten. Det finns en hög medvetenhet om rättighetsperspektiv på Kultur i Väst. Däremot används inte begreppet MR för att beskriva eller organisera verksamheten.

Jämställdhet är ett område som spänner över alla delar av verksamheten på Kultur i Väst. Det är en del av det interna utvecklingsarbetet och det är en del i den externa verksamheten. Området regleras av lagstiftning och tydliga regionala styrdokument. Enheten Kultur & samhälle arbetar med jämställdhet i den externa verksamheten. Det interna jämställdhetsarbetet kvalitetssäkras och utvecklas fortlöpande i förvaltningens gemensamma utvecklingsarbete. Konsumenten för kultur och jämställdhet är en resurs i det arbetet.

Resurser

- Konsulent kultur och jämställdhet, 1,0 tjänst. Alla medarbetare och chefer ska arbeta med ett tydligt jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

Inga delmål är relevanta

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- Öka kunskapen hos kommunala och ideella kulturverksamheter om jämställdhetsperspektiv i konst- och kulturverksamheter.

Detta gör vi genom att

- Stöd till kommuner genom konsultation, kontakter och kunskap om verksamhetsområdet
- Genomföra utbildningsinsatser om kultur och jämställdhet för Kultur i Väst målgrupper.

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfråga och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- Öka kunskapen om jämställdhetsperspektiv hos det professionella kulturlivet.

Detta gör vi genom att

- Konsultativt stödja det professionella kulturlivets arbete med jämställdhet
- Genomföra utbildningsinsatser om kultur och jämställdhet för det fria kulturlivet.
- Delta i och driva projekt som bidrar till eller belyser jämställdhetsperspektiv i kulturlivet

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.

Kultur och samhällsutveckling

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018-2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020,
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Kultur och samhällsutveckling

2.1 Omvärldsbeskrivning

Kultur i samhällsutvecklingen finns inte utan ett levande kulturliv. Det är ett perspektiv som förutsätter goda möjligheter att ta del av kulturella uttryck och goda möjligheter att utöva kultur för individer, organisationer och institutioner. För att kultur ska få en roll i samhällsutvecklingen krävs satsningar på kultur oavsett om det är på nationell, regional eller kommunal nivå.

Kultur i samhällsutvecklingen kan definieras som kultur som verktyg för annan utveckling. Det är en instrumentell syn på kultur som har starkt stöd i Västra Götalands kulturstrategi och i aktuell forskning. I Kultur i Västs argumentsamling för kultur redovisas forskning som visar kulturens betydelse inom en rad olika sektorer. Kulturens instrumentella funktion utesluter inte att kulturen också har andra funktioner, t ex individuella upplevelsevärden eller andra estetiska värden.

Kultur i samhällsutvecklingen innebär att kultur bidrar till att skapa positiva effekter i samhällssektorer och politikområden utanför själva kultursektorn. Kultur i integrationsarbetet, i skolans pedagogiska processer eller som ökad kvalitet i äldreomsorgen är exempel där kultur spelar en viktig roll för att utveckla verksamheten. Förutom sektorsvisa effekter av kultursatsningar så kan dessa sammantaget också bidra till generella effekter för en kommun eller en region. De kan påverka den fysiska planeringen, de kan bidra till en positiv befolkningsutveckling, de kan öka attraktionskraften och de kan ge positiva ekonomiska effekter.

Det finns idag en relativt spridd uppfattning att kulturens position som utvecklingsfaktor har stärkts under de senaste åren. Forskning pekar mot att kultur förekommer allt oftare för att profilera en plats och kultur återfinns allt oftare i retoriken från beslutsfattare. Det är dock svårt att hitta stöd för att positionen stärkts generellt. Satsningarna på kultur som är en förutsättning för ökade samhällseffekter har inte ökat visar Myndigheten för Kulturanalys i sin rapport 2017.

Yttrandefriheten utmanas ständigt och många författare, journalister och konstnärer runt om i

värden utsätts för diskriminering och förföljelser vilket begränsar deras möjlighet att vara verk-samma. Västra Götalandsregionen vill tydligt ta ställning för demokrati och yttrandefrihet. Hotade författare, journalister och konstnärer ska kunna finna en trygg plats i Västra Götaland och därför är Västra Götalandsregionen sedan 2014 en fristadsregion inom ramen för ICORN (The International Cities of Refuge Network).

Att vara en fristadsregion betyder ett starkt ställningstagande för yttrandefriheten. Hotade konstnärer runt om i världen ska under två år kunna bjudas in till en kommun, som genom regionalt stöd kunnat bli en fristadskommun i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen inrättade 2015 en tjänst som fristadskoordinator för att kunna ge kommuner i Västra Götaland regionalt stöd för att etablera sig som fristadskommuner.

Västra Götalandsregionens roll är att stärka kommunerna ekonomiskt samt att finansiera en regional fristadskoordinator. I nuläget är Göteborg och Uddevalla fristadskommuner men resurser finns för ytterligare en kommun. 2014 blev Västra Götalandsregionen en fristadsregion inom ramen för ICORN (The International Cities of Refuge Network) för att kunna ta emot yrkesverksamma konstnärer som utsätts för diskriminering och förföljelser.

2.2 Aktörer

Kultur i samhällsutvecklingen är ett perspektiv som kan läggas på all kulturverksamhet. I den meningen har alla kulturaktörer en roll i samhällsutvecklingen oavsett om de är en del av det fria kulturlivet eller den offentliga eller privata sektorn. Det är dock svårt att hitta aktörer som har kultur och samhällsutveckling som ett specifikt uppdrag. Kultur i Västs fokus på kultur och samhällsutveckling har ingen motsvarighet vare sig i Västra Götaland eller i övriga Sverige.

Forskning pågår kring kulturens samhällseffekter på flera högskolor och universitet. Centrum för kulturpolitisk forskning vid Högskolan i Borås och Centrum för Barnkulturforskning vid Stockholms universitet är två institutioner på området. Flera myndigheter och organisationer har en viktig roll för att tydliggöra sambandet mellan kultur och samhällsutveckling. Sveriges kommuner och Landsting/SKL, Statens Kulturråd/KUR, Myndigheten för Ungdoms- och civilsamhällesfrågor/MUCF tar initiativ till forskning, ger ut rapporter och beviljar bidrag till projekt inom

området. EU:s aktuella ramprogram för kultur har inget tydligt samhällsutvecklande perspektiv och kopplingen mellan kultursektorn och övriga ramprogram finns men är svag. Genom nätverket NICE - Network for Innovations in Culture and Creativity in Europe har Kultur i Väst fått kontakt med internationella organisationer som främjar kulturens effekter inom andra sektorer.

I kommuner och regioner uppmärksammas kulturens roll i samhällsutveckling i styrdokument och planer och det drivs projekt. Det följs dock sällan av mer långsiktiga insatser för att utveckla perspektivet. Ett undantag från detta är Cultural Planning som är en metod för att kartlägga och synliggöra kulturella resurser i samhällsplaneringen. Metoden som är internationellt spridd har använts i regioner och kommuner, bl. a i ett tiotal kommuner i Västra Götaland. Flera kommuner är mer eller mindre medvetet aktiva för att etablera sig som kulturkommuner. Borås kommun har profilerat sig som skulpturstad, Vara kommun har blivit ett musikcentrum, Tanums och Tjörns kommuner har konstcentra. Samhällseffekterna av deras satsningar är delvis dokumenterade och kunskapen kan återvinnas av andra kommuner.

2014 blev Västra Götalandsregionen en fristadsregion inom ramen för ICORN (The International Cities of Refuge Network) för att kunna ta emot yrkesverksamma konstnärer som utsätts för diskriminering och förföljelser. Västra Götalandsregionen inrättade 2015 en tjänst som fristadskoordinator för att kunna ge kommuner i Västra Götaland regionalt stöd för att etablera sig som fristadskommuner. 2018 flyttades ansvaret för fristadskoordinatortill Kultur i Väst. I Sverige finns även en nationell samordnare för fristäder och fristäderna i Sverige samverkar i ett nationellt nätverk. Koordinatortill Västra Götaland samlar fristadskommunerna i vår region i ett regionalt nätverk.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Som nämnts tidigare så visar forskning att satsningar på kultur har positiva effekter inom andra samhällssektorer och för den generella utvecklingen. Kunskapen om detta är dock inte tillräckligt spridd bland beslutsfattare. Den enskilt viktigaste frågan för verksamhetsområdet är därför att sprida kunskap om de positiva effekterna till beslutsfattare i såväl kulturlivet som i andra sektorer. För kulturlivet handlar det om hur deras verksamhet kan utveckla andra sektorer. För beslutsfattare

inom andra sektorer handlar det om att kultur kan öka kvaliteten i enskilda verksamheter och därmed bidra till en ökad attraktionskraft för en ort eller region.

Faktorer som rankas högt av en kommun är god tillgång på arbete och bostäder, bra skola och ett rikt friluftsliv. Trots att kultur har samma möjligheter att bidra till en god utveckling som ovanstående faktorer så rankas kultur lågt i det kommunala utvecklingsarbetet. Ett av skälen till att kultur har låg status i det kommunala utvecklingsarbetet är bristande kunskaper om kulturens möjligheter som lokal utvecklingsfaktor. En konsekvens av detta är att samordning och resurser saknas för ett långsiktigt och strukturerat arbete med kultur. Vilket får till följd att kultur sjunker ytterligare i den kommunala organisationen, brister uppstår i det lokala kulturutbudet och den ovan beskrivna samhällseffekten uteblir.

För att gå från idé till förverkligande inom området kultur och samhällsutveckling krävs ett strukturerat arbete med kultur där sambandet mellan områdena tydliggörs och konkretiseras. Strategier och planer är verktyg för det arbetet. Processtöd för att ta fram och förankra planer samt uppföljning av planer är viktiga frågor och arbetsformerna för att stödja det arbetet ska utvecklas vidare.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Kultur i Väst har under flera år utvecklat ett konsultativt arbete för att stödja kommunerna ideras strategi- och planarbete på kulturområdet. Den verksamheten har gjorts känd hos kulturförvaltningarna och arbetsformen har etablerats som en resurs för kommunerna. De senaste fem åren har vi gett konsultativt processtöd till 3-4 kommuner per år. Från det arbetet får vi huvudsak positiv feedback. Vi uppfattas kunna tillföra kunskap om både innehållet och processen för

arbetet. Det här arbetet kommer att fortsätta men möjligen få ett mindre omfång för att ge utrymme åt andra aktiviteter.

Vi har länge haft ambitionen att sprida kunskap om kulturens roll i samhällsutvecklingen på andra arenor än inom kultursektorn. Ny kompetens i förvaltningen har gjort att det här arbetet tagit form och utvecklats under 2018. Främst genom möten och kontakter med politiker och tjänstemän från andra kommunala och regionala sektorer än kultursektorn. Det har hittills varit i liten omfattning men bör öka under de kommande åren. Att ta plats hos och bidra med kunskap till nya mottagare kräver i sin tur god kunskap hos oss om deras behov, förutsättningar och prioriteringar. En kunskap som vi behöver utveckla för att lyckas med en här uppgiften.

Det är av stort värde att våra argument för kultur kan få stöd från aktuell forskning. Därför ska Kultur i Västs argumentsamling för kultur utvecklas och hållas uppdaterad. Vi måste också arbeta mer med att föra ut forskningresultat till våra mottagare. Därför bör det nuvarande arbetet med Kultur och samhällsutveckling kompletteras med fler fortbildande insatser, främst för beslutsfattare i kommunerna men också för andra aktörer som kommunala kulturföreningsutvecklare vilka med start 2018 erbjuds två årliga träffpunkter arrangerade av kultur i Västs samhällsutvecklingskonsulenter och arrangörskonsulenter i samverkan med Västarvet.

Västra Götalandsregionen inrättade 2015 en tjänst som fristadskoordinator som ett led i att regionen blivit fristadsregion. I dagsläget är Göteborgs Stad och Uddevalla kommun fristäder. Borås Stad är på gång. Koordinators uppgift är att verka för att fler kommuner ska bli fristäder och ge regionalt stöd till de kommuner i Västra Götaland som är intresserade av att etablera sig som fristadskommuner. En viktig uppgift för koordinatören är också att stötta de kommuner som redan är fristäder. 2018 flyttades ansvaret för fristadskoordinatören till Kultur i Väst.

2.5 Behovsanalys internt

Enheten Kultur & Samhälle ansvarar för verksamhetsområdet Kultur och samhällsutveckling. Verksamheten bedrivs i kommungruppen som också har deltagare från andra enheter. Merparten av det utåtriktade arbetet utförs av de två konsulenter som är anställda för att arbeta med området. Några av gruppens deltagare har tidigare arbetat fram

Kultur i Västs argumentsamling för kultur. Det är angeläget att det utåtriktade arbetet kan fortsätta med oförminskade resurser och att arbetet med att uppdatera argumentsamlingen säkerställs. Det regionala arbetet med fristäder flyttades 2018 till Kultur i Väst. Under det kommande året behöver arbetet hitta sin plats i och utveckla samarbeten inom förvaltningen.

Resurser:

- Konsulenttjänster med kultur och samhällsutveckling som primärt uppdrag: 2,0.
- Fristadskoordinator: 0,5
- Del av tjänst hos konsulenter inom andra verksamhetsområden, kan inte specificeras.
- Del av tjänst hos verksamhetsutvecklare, kan inte specificeras.

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland.

Delmål

Kultur i Väst medverkar aktivt till att skapa, utveckla och förmedla internationella kontakter.

Verksamhetsmål

- Beslutsfattare har fått ökad kunskap om kulturens generella värden för samhällsutveckling.
- Fler sektorer i kommunerna har kulturperspektiv i sina strategiska planer.
- Kommunerna arbetar tvärsektorielt med kultur som verktyg för utveckling

Detta gör vi genom att

- Fortbilda beslutsfattare på olika nivåer och i olika funktioner om kulturens generella värden för samhällsutveckling.
- Konsultativt stöd till kommunernas arbete med kulturplaner och motsvarande dokument.
- Fortsätta utvecklingen av internationella kontakter och samarbeten.
- Tillsammans med Västarvet genomföra ett antal seminarier om platsutveckling

- Genomföra en regional konferens, Den 50:e kommunen, om kultur och samhällsutveckling.
- Konsultativt stöd till kommuner i processen att bli en fristad.
- Konsultativt stöd till befintliga fristäder för att utveckla och upprätthålla arbetet som fristad.
- Skapa nätverk mellan fristäder regionalt, nationellt och internationellt.

Uppdragsmål 3

Kultur i Väst utvecklar kapaciteter tillsammans med folkbildningen och civilsamhället för att utveckla ett kulturliv som når och angår invånarna i Västra Götaland.

Delmål

Kultur i Väst processleder samverkan mellan folkhögskolor och kulturverksamheter.

Verksamhetsmål

Detta gör vi genom att

- Fortsatt processledning av projektet folkbildning och kultur i samverkan, FOKIS
- Inom ramen för FOKS-projektet arrangera två minikonferenser på temat medskapande på kulturorganisationer i samverkan med Re:publik

Detta följer vi upp genom att

- Redovisa resultat av samverkan mellan folkhögskolor och kulturverksamheter.

Uppföljningsplan

Verksamhetsområdets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsområdets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).

- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsområdets resultat och utveckling som helhet.

Tillgänglighet

Ansvarig chef: Jenny Berner

---

1. Inledning

Kultur i Västs verksamhet 2019 utgår från förvaltningens uppdrag för perioden 2018–2020 samt respektive verksamhetsområdes egna verksamhetsmål för 2019. Kultur i Västs uppdrag bygger på Västra Götalandsregionens styrdokument;

- visionen Det goda livet,
- kulturstrategin En mötesplats i världen,
- strategin för tillväxt och utveckling Västra Götaland 2020
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- samt kulturnämndens riktlinjer för strategiområdet vidgat deltagande; Rätten att delta i kulturlivet.

2. Verksamhetsområde Tillgänglighet

2.1 Omvärldsbeskrivning

Tillgänglighet är ett brett begrepp som omfattar olika aspekter på att nå fram till och ta del av funktioner och kunskap. Frågor om närhet, öppethållande eller att förstå ett sammanhang är olika aspekter av tillgänglighet. I den här verksamhetsplanen beskrivs tillgänglighet ur aspekten människor med funktionsnedsättning och deras olika förutsättningar att ta del av och berika samhällslivet. I den här verksamhetsplanen beskrivs

tillgänglighet ur aspekten människors varierade funktion och funktionsnedsättningar, dvs deras olika förutsättningar att ta del av samhällslivet och tillgodogöra sig samhällsnyttigheter och kunskap. Ett stort antal personer har någon form av funktionsnedsättning. Det är dock svårt att ange en siffra för antalet eftersom det är subjektiv bedömning och många funktionsnedsättningar inte är diagnosticerade. Statistik som samlas in av Statistiska Centralbyrån/SCB pekar mot att 15–20% av befolkningen har någon typ av funktionsnedsättning som påverkar deras tillgänglighet i olika sammanhang.

Funktionsnedsättning är en av sju definierade diskrimineringsgrunder. En rad organisationer, ideella såväl som offentliga, arbetar för att motverka diskriminering inom sitt område. Samtidigt kan vi se en utveckling i den offentliga sektorn där arbetet för att motverka diskriminering samlas till ett gemensamt arbete för mänskliga rättigheter/MR. Begreppet MR blir allt vanligare för verksamheter som arbetar med bland annat frågor som rör tillgänglighet. Ett exempel på detta är Avdelningen för Mänskliga Rättigheter inom Västra Götalandsregionens verksamhet (se nedan).

Alla människor oavsett bakgrund och förutsättningar har rätt att ta del av samhällslivet. Det ska inte finnas några hinder för detta. Alla offentliga verksamheter har skyldighet att göra sin verksamhet tillgänglig för alla, det gäller självklart den fysiska tillgängligheten men också tillgänglig kommunikation, verksamhet och ett likvärdigt bemötande. Lagstiftning kring funktionshinder, diskriminering och arbetsmiljö m fl. lagar är tillämpbara i arbetet med att öka tillgängligheten.

Trots detta är samhällslivet idag inte tillgängligt för alla. De flesta står bakom målet att göra våra samhällsfunktioner tillgängliga för alla men tillräcklig kunskap saknas om hur detta ska gå till vilket gör att verkställigheten är alltför låg.

Att få bort lätt avhjälpna hinder är ett viktigt mål för tillgänglighetsarbetet. Vid flera tillfällen har det satts upp en tidpunkt när dessa hinder ska vara borta. Målet har dock inte nåtts inom den utsatta tiden och tidpunkten för att nå målet har istället skjutits fram.

Även om det konkreta tillgänglighetsarbetet går alltför långsamt så har ändå medvetenheten om frågan ökat under de senaste decennierna. De offentliga verksamheterna har strategier och planer för tillgänglighetsarbetet. Utmaningen nu är att i praktiken skapa tillgängliga samhällsfunktioner som gör det möjligt för alla delta i samhällslivet.

Alla människor har också rätt att ta del av kulturlivet. De ska kunna göra det utifrån sina egna önskemål och förutsättningar i olika skeden av livet. Detta framhålls i de kulturpolitiska målen och den av Sverige ratificerade FN-konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det gäller oavsett vilka fysiska, psykiska, eller kognitiva funktioner en person har. Men det finns fortfarande mycket som hindrar personer med någon typ av funktionsnedsättning att delta i kulturlivet, i eftergymnasiala konstnärliga utbildningar, eller att kunna arbeta professionellt inom kulturlivet.

En undersökning som understryker det är Myndigheten för delaktighets senaste enkät: Rivkraft från 2015. Den enkäten visar att en dryg fjärdedel (28 %) av de som svarade har upplevt sig diskriminerade i samband med kulturella aktiviteter. För de allra flesta handlar diskrimineringen om brister i den fysiska miljön, som undermåliga trappor, brist på hörslingor, inga rullstolsplatser och avsaknad av hiss. Men 17 % upplevde också att de inte hade blivit respekterade på grund av sin funktionsnedsättning.

Digital teknik kan på ett utmärkt sätt förbättra tillgängligheten till olika samhällsfunktioner och till kulturlivet. I Kulturrådets rapport Digitalisering och tillgänglighet från 2014 beskrivs hur digitala lösningar har ökat tillgången till kultur för personer med funktionsnedsättning. Dels genom att avhjälpa tidigare hinder och dels genom att den digitala tekniken ger nya möjligheter att ta del av kulturlivet. Samtidigt menar rapporten att digital teknik inte kan ersätta grundläggande till-

gänglighetskrav som tillgängliga lokaler eller den närhet och sociala interaktion som en kulturupplevelse kan innebära.

2.2 Aktörer

Staten, regionen och kommunerna har alla ansvar för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Arbetet är en del av arbetet med mänskliga rättigheter och styrt av lagstiftning.

Regeringen har beslutat att samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhällets alla delar och funktioner. Regeringen kom våren 2017 med en inriktningsproposition för funktionshinderpolitiken i Sverige. Där formuleras nya mål för politikområdet: Målen för funktionshinderpolitiken är en samhällsgemenskap med mångfald som grund, att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning. Propositionen har FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt. Den vill uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Kulturrådet är ansvarig myndighet inom kulturområdet. Deras uppdrag är att stödja, samordna och driva på kulturlivet att ta sitt ansvar för att uppnå de nationella målen i funktionshinderpolitiken. Detta innebär bland annat att de informerar om tillgänglighet och i samband med bidragsgivning ställer krav på kulturaktörer att arbeta tillgängligt och att åtgärda lätt avhjälpna hinder. Myndigheten för Delaktighet arbetar för att öka delaktigheten inom alla samhällsområden. Deras uppdrag är att verka för att funktionshinderpolitiken får genomslag i hela samhället. I sitt arbete samarbetar de med andra myndigheter och med kommuner och landsting/regioner.

Ett flertal nationella organisationer arbetar med frågor som rör delaktighet och funktionshinder. Funktionsrätt Sverige/FS är en samarbetsorganisation som består av 41 rikstäckande funktionsrättsförbund. Verksamheten syftar till att förbättra villkoren för människor med funktionsnedsättning. Organisationen vill vara en samlad röst för sina medlemsförbund gentemot beslutsfattare, media och andra samhällsaktörer. Vid sida av FS finns andra förbund som agerar självständigt men

med samma mål. Hörselskadades Riksförbund är ett exempel på en stor och viktig enskild aktör.

Kommittén och avdelningen för mänskliga rättigheter är Västra Götalandsregionens organisation för att ta regionalt ansvar för det som lagts fast i konventioner och deklarationer på området mänskliga rättigheter. Kommittén har som uppdrag att stödja och utveckla ett systematiskt arbete för mänskliga rättigheter. Syftet är att förbättra Västra Götalandsregionens kapacitet att leva upp till sina skyldigheter på området. De har som uppgift att bevaka frågan och fortbilda de egna verksamheterna, bland annat rörande frågor om tillgänglighet och funktionsnedsättning. De ska också motverka diskriminering och främja människors möjligheter att få sina rättigheter tillgodosedda på lika villkor.

Synskadades Riksförbund Väst, Diabetesförbundet Västra Götaland, Astma- och Allergiförbundet VG-väst och Afasi Skaraborg är exempel på intresseorganisationer med fokus på en typ av funktionsnedsättning. Dessa och alla andra liknande organisationer ingår i Samrådet för funktionshinderfrågor som drivs av Avdelningen Mänskliga rättigheter.

Danskompaniet Spinn är ett internationellt danskompani med dansare med och utan funktionsvariationer. ShareMusic & Performing Arts arbetar med utveckling av scenkonsten, en jämlik scen, föreställningar och kurser. Teater Kattma arbetar integrerat med skådespelare med och utan funktionsnedsättning, proffs och amatörer i alla åldrar. Passalen är en ideell förening som med fokus på barn och unga verkar för allas rätt till ett meningsfullt och aktivt liv. De här organisationerna är alla exempel på aktörer som tillsammans med människor med varierad funktionalitet arbetar för vidgat deltagande och ett tillgängligt kulturliv.

Att vidga deltagandet i kulturlivet är en central ambition för kulturpolitiken i Västra Götalandsregionen. I skriften Rätten att delta i Kulturlivet anger Kulturnämnden i Västra Götaland riktlinjer för strategiområdet Vidgat deltagande. Riktlinjerna ska vara vägledande för uppföljning av insatser inom strategiområdet bl. a, tillgänglighet och funktionsnedsättning.

2.3 Behovs/nulägesanalys

Många människor har tillfälliga eller varaktiga funktionsnedsättningar och det är en naturlig del av samhället. Attityder och värderingar ska utgå från att vi alla är olika men är lika mycket värda. Arbetet med tillgänglighet för alla måste därför vara såväl lösningsinriktat som attitydinriktat. Lösningsinriktat i meningen att sprida konkret kunskap om hur hinder för tillgängligheten kan elimineras. Attitydinriktat i meningen att öka medvetenheten och förståelsen för att arbeta med god tillgänglighet för alla. En stor utmaning i detta arbete är omfattningen. Alla offentliga samhällsfunktioner, verksamheter, lokaler, transportmedel mm ska vara tillgängliga för alla typer av funktionsvariationer. För att hantera detta krävs tydlig styrning på makronivå och konkret och engagerat arbete på mikronivå. I Sverige har makronivån, stat och region tagit ett tydligt ansvar, lagt fast mål, inrättat myndigheter och skaffat sig hög kompetens på området. På mikronivån pågår arbetet i kommuner, organisationer och på institutioner. Att stödja och forcera det arbetet är prioriterat för alla som arbetar med tillgänglighet.

För att besöka ett kulturarrangemang, få möjlighet att utöva olika konstformer eller för att kunna arbeta professionellt inom kulturlivet krävs att det är tillgängligt och öppet för alla som vill delta.

Det måste finnas lokaler, information och verksamhet som i sin helhet kan användas oavsett funktionsförmåga. Västra Götalandsregionens antagna riktlinjer ”Tillgängliga och användbara miljöer för utställningar och scenkonst” är ett bra verktyg att använda men det finns behov av stöd för att fortsätta utveckla sin verksamhet, att göra den mer tillgänglig.

I utvärderingarna efter konferenserna Från att till hur kan vi se att det finns ett stort behov av och efterfrågan på kunskap om tillgänglighetsarbete hos kulturaktörerna i Västra Götaland. Det gäller såväl kulturinstitutioner som kulturskolor och konstnärliga utbildningar. Konkret handlar det om att identifiera hinder och hitta lösningar för att ta bort eller överbrygga dessa. Det kan vara enkla åtgärder eller långsiktiga insatser. Samarbetet mellan Kultur i Väst och Göteborg & Co kring Barnens kulturkalas är ett bra exempel på att ökad kunskap bidrar till ökad tillgänglighet. Detta arbete kan vara förebild för liknande arbeten.

2019 genomförs flytten till Nya Regionens hus. Detta innebär utmaningar för all verksamhet vad gäller både förberedelser inför flytten under våren och etableringen av ett aktivitetsbaserat arbetssätt i de nya lokalerna under hösten. Varje verksamhetsområde behöver avsätta tid för detta arbete i sin planering.

2.4 Kultur i Västs roll, inriktning och resurser

Kultur i Västs roll är att verka drivande och stödjande för regional kulturutveckling genom att fungera som utvecklingsaktör, kompetenscentrum och samarbetspart för sina målgrupper.

Tillgänglighetskonsulenterna är en efterfrågad resurs av kommuner och institutioner i regionen men också av andra regioner. I takt med att frågor om tillgänglighet alltmer kommer i fokus på konst- och kulturinstitutionerna så ökar också behovet av kunskap om frågorna hos tillgänglighetskonsulenterna och hos Kultur i Västs övriga konsulenter. Tillgänglighetskonsulenterna har idag svårt att motsvara de förväntningar på stöd och kunskap som signaleras av våra samarbetspartner och målgrupper men också internt.

Genom Tillgänglighetskonsulenterna driver Kultur i Väst ett generellt arbete för ökad tillgänglighet till kultur. Vid sidan av det generella arbetet har Kultur i Väst under lång tid också drivit två verksamheter som riktar sig till tydligt definierade målgrupper. Genom Klangfärg som är en kulturpedagogisk verksamhet stöds arbetet med eget skapande inom LSS-verksamhet och särskola. Genom Ljudmagasinet, som är en taltidning med kulturfokus, ökar Kultur i Väst tillgängligheten till kultur för personer med synnedsättning eller med andra svårigheter med att läsa. Under våren 2017 publicerades rapporter om både Klangfärg och Ljudmagasinet. Rapporterna visade att båda verksamheterna bidrar till ett vidgat deltagande i kulturlivet. Ledningsgruppen konstaterar i sitt utlåtande om Klangfärgs-rapporten att verksamheten kan och bör utvecklas vidare. I utlåtandet om Ljudmagasinet-rapporten menar ledningsgruppen att verksamheten bidrar till ett vidgat deltagande men att verksamheten behöver utvecklas på vissa punkter för att vara fortsatt relevant.

2.5 Behovsanalys internt

Verksamhetsområdet Tillgänglighet är ett viktigt

område som spänner över alla delar av verksamheten på Kultur i Väst. Som nämns ovan så är området stort och behovet av mer kunskaper hos kulturlivet om tillgänglighetsarbete är omfattande. Behovet av bättre kunskaper och internt stöd på Kultur i Väst är också stort och påtagligt genom alla förfrågningar som riktas till tillgänglighetskonsulenterna.

Kultur i Väst har sammantaget en relativt stor resurs avsatt för verksamhetsområdet tillgänglighet. Stora delar av resursen är knutna till Klangfärg och Ljudmagasinet, verksamheter som ska fortsätta och utvecklas. Konsulentresursen för det generella tillgänglighetsarbetet är samtidigt för liten.

Kultur och tillgänglighet är ett område där Kultur i Väst har goda kunskaper. Kunskapen kan komma fler till del om området profilerades och kommunicerades tydligare. Ljudmagasinet behöver en särskild satsning på marknadsföring mot nya målgrupper men kommunikationen för området som helhet behöver också ses över.

Verksamhetsområdena tillgänglighet och jämställdhet är båda delar av arbetet med mänskliga rättigheter/MR. Många offentliga verksamheter arbetar idag med MR som ett gemensamt begrepp för de här områdena. Även områden som etnicitet och ålder inkluderas i det arbetet. Som nämnts ovan så har Västra Götalandsregionen en särskild kommitté och avdelning för MR-arbete i den regionala verksamheten. Det finns en hög medvetenhet om rättighetsperspektiv på Kultur i Väst. Däremot används inte begreppet MR för att beskriva eller organisera verksamheten.

Resurser

- Konsulent tillgänglighet, 1,5
- Konsulenter kulturpedagogik, Klangfärg 2,0
- Journalist Ljudmagasinet, 2,5

3. Mål, aktiviteter och uppföljning

Uppdragsmål 1

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för kommunerna i Västra Götaland

Delmål

- Kultur i Väst stödjer utvecklingen av Kulturskolornas verksamhet

Verksamhetsmål

Kultur i Väst ska

- Vidga målgruppen för Ljudmagasinet
- Personal och verksamheter i kommunerna har kompetens kring eget skapande för personer med kognitiva och intellektuella funktionsnedsättningar
- Fler kulturaktörer får ökad kunskap om tillgänglighetsfrågor

Detta gör vi genom att

- Fortsatt ge ut Ljudmagasinet och utveckla verksamheten för att nå nya målgrupper
- Fortbildning och konsultativt stöd till kommunal kulturverksamhet i frågor som rör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Kulturpedagogisk verksamhet inom ramen för Klangfärg
- Jämställdhetsprojekt för filmskapande inom LSS
- Fortbildning och konsultativt stöd till kulturskolor i Västra Götaland
- Konsultativt stöd till övriga medarbetare på Kultur i Väst i frågor som rör kultur och tillgänglighet

Detta följer vi upp genom att

Redovisa arbetet med kulturskolor

Uppdragsmål 2

Kultur i Väst är en efterfrågad och angelägen resurs för det professionella kulturlivet.

Delmål

Inga delmål är relevanta

Verksamhetsmål

- Fler kulturaktörer får ökad kunskap om tillgänglighetsfrågor

Detta gör vi genom att

- Fortbildning och konsultativt stöd till kulturaktörer i frågor som rör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Detta följer vi upp genom att

- Redovisa resultatet av de fortbildningar och konsultationer som genomförts

Uppföljningsplan

Verksamhetsrådets uppföljning innebär att

- Enhetschef följer upp verksamhetsplanen och skriver en årlig rapport (max 1 A4). Målluppfyllnad och utfall beskrivs utifrån områdets verksamhetsmål samt utifrån de indikatorer i uppdraget som är relevanta. Rapporten skickas till förvaltningschef senast 2020-02-28.
- Enhetschef anger verksamhetsrådets befintliga och nya samverkansparter samt typ av samverkan (i tabellen i uppdraget).
- Medarbetare rapporterar målluppfyllnad och utfall per aktivitet i Allegro enligt instruktion för delårsrapportering. Max 1000 tecken.
- Enhetschef för under året löpande dialog med medarbetarna om verksamhetsrådets resultat och utveckling som helhet.